

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

HAYVAN

seen istee heer şeey şook güzeeelll oluuu

Harbe giden
Sarı Saçlı çocuk!
Gene böyle güzel dön;
Dudaklarında deniz kokusu,
Kirpiklerinde tuz;
Harbe giden Sarı Saçlı çocuk!

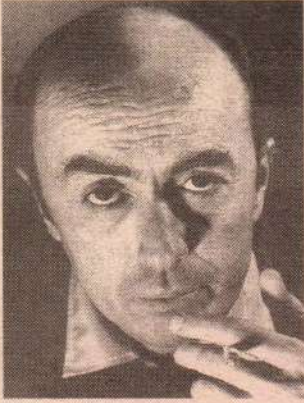

Orhan'ın "Ben şairim!" demesi üzerine öteki, "Kime yutturuyorsun, sen bal gibi ketenhelvacısın!" diyor.

Şairlerden ve Bir de Benden Öykücükler

ARİF DAMAR

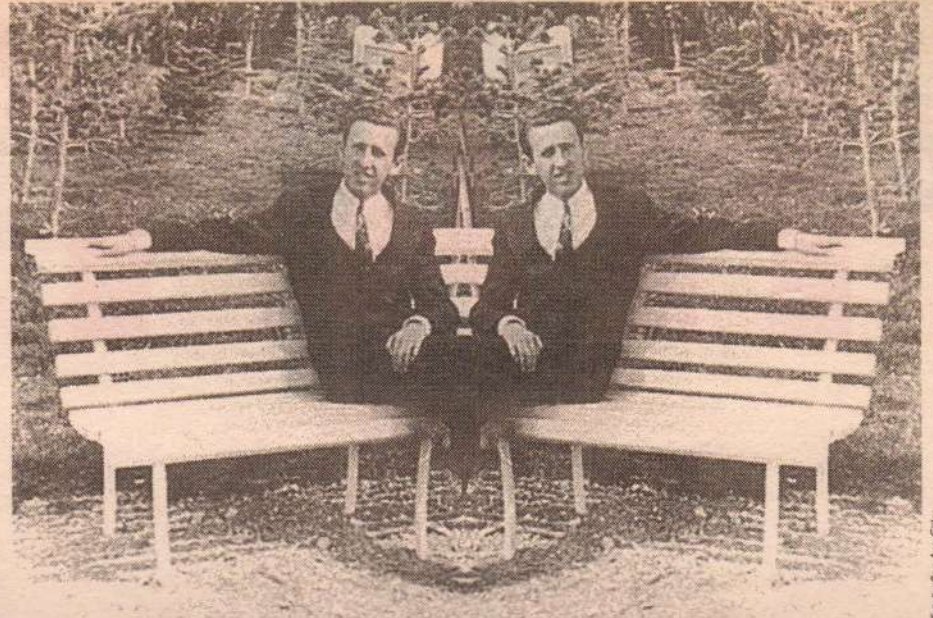
Halim Şefik (Güzelson)'ten dinlemiştim: Bir gün Orhan Veli ile Beyoğlu'nda Abanoz Sokağı'ndan geçerken bir ketenhelvacıyla karşılaşırlar. Bilenler bilir ketenhelvacılar helvalarını satarken maniler söyler, seslendirirler. Orhan, adamı durduruyor ve onun manisine karşı bir tane de o söylüyor, ketenhelvacı altında kalır mı! Bir tane daha söylüyor, Orhan Veli hemen karşılık veriyor. Bu böyle sürüp giderken, ketenhelvacının canı adamakıllı sıkılıyor "Baksana efendi, sen ne iş yapıyorsun?" diye hiddetle soruyor. Orhan'ın "Ben şairim!" demesi üzerine, öteki "Kime yutturuyor-

sun, sen bal gibi ketenhelvacısın!" diyor.

Melih Cevdet'ten dinlemiştim: Anday "Garip" akımının alıp yürüdüğü yıllardan birinde yedek subaylığını yapmak üzere askere gider. Günlerden bir gün bölüğünün komutanı olan yüzbaşı Melih'e "Siz şiirde ne yapmak istiyorsunuz?" diye sorar. Anday: "Biz şiirden vezni, kafiye, teşbihi, istiareyi, mecazı atıyoruz..." derken, yüzbaşı sözünü keser "Anladım anladım, siz şiiri ortadan kaldırıyorsunuz... Ben de zaten şu şiir denen mereti hiç mi hiç sevmem..."

Bir gün toy bir delikanlı Oktay Rifat'a kaç yaşında olduğunu sorar. Oktay'ın 42 diye yanıtlaması üzeri-

Fotoğraf: Ana Güler

ne, delikanlı "Babam da sizin yaşınızda vefat etmişti" der. Oktay Rifat'ın yüzünün halini varın sizler tahayyül edin.

Yeditepe Dergisi 40'lı yılların sonları ve 60'lı yıllara kadar çok etkin, çok gözde bir dergi idi. Dergiye yöneten Sayın Hüsamettin Bozok'un yaşlanmasından yoksa şairlerle cebelleşmesinden bıkkınlık duymasından mı her neyse Yeditepe eski albenisini yitirmeye başlamıştı. Günlerden bir gün Metin Eloğlu ile Edip Cansever Bozok'a (Can Yücel 'bozuk' derdi) uğruyorlar. Ve kendisine Yeditepe'nin ortadaki iki sayfasını sanat ve edebiyat sayfası yapma önerisinde bulunuyorlar. Sayın Bozok'un bu öneriyi

nasıl karşıladığını da sizin izanınıza bırakıyorum.

Edip Cansever Ferit Öngören'in çizgileriyle süslediği yeni çıkan "Petro" adlı şiir kitabının imza gününde. Şurada bir parantez açmam gerekiyor. Ne oldu-guysa, Cansever (Cemal Süreya 'Canın-sever' derdi aramızda) ile Öngören'in arası açılmıştı. Öngören "Benim Edip'in şiirleriyle süslediği çizgi albümüm!..." di-yordu. Her neyse o gün yalnız bir kişi Petro'den alıyor. Alıcı gittikten kısa bir süre sonra dönüp geliyor "Kardeşim ben bu kitabı petrolle ilgili bir kitap san-mıştım. Kusura bakmayın iade etmek istiyorum." Edip'in hali. Hali pürmeali! ✎

Jale bu baraj.
Jale, bul jandarma.
Baraj su bekler.
Jandarma, baraj.
jeton

"J" harfini öğreten ilkökul fişi

Yabancı bir sesin alfabemizdeki işareti olan "J"yi, ilkökul birinci sınıftaki çocuklara öğretmek için tasarlanmış fiş, dört kısa cümleden oluşuyor. "J"yi öğretmesinin yanında fişin diğer sihirli yanı, kahramanlarının özenli seçimi. Büyük T.C. için bulunmaz üç figür, bir post-jön Ziya Gökalp mutanti: Jale, baraj, jandarma.

Jale, belli ki hayata Marmara bölgesinden, cebinde muasır batı değerleri ve uçuşan saçlarıyla katılan kızımız. Şimdiye kadar baraj görmemiş. Jandarmanına ne işe yaradığına henüz tanık olmamış. Hal böyle olunca geriye artık şu "J"yi öğrenmesi kalıyor.

Saldırgan, yırtıcı, mücadeleyi seven ve lezzetli bir boğaz balığı olan lüferi yakalamak için Marmara bölgesi "uzunolta" kullanır. Uzunoltanın ithal iğnelerinin alfabemizdeki "J"ye benzerliği bir ilkökul öğrencisi için bile, "Jale-Baraj-Jandarma" orjisinden daha eğlenceli bir buluş olabilir. Akşam evlerinde "J" fişlerini ezberleyen altı, yedi yaşlarındaki küçükler, jeopolitiğin acımasız iğnelerini ezberledikleri fişle beraber yutmuş, jandarmanın neden suyu beklediğini bir türlü anlayamamakta ve "J" diye sayıklamaktadırlar. Anneler hasta çocuklarının yanında belirir, ateşlerini ölçerler. Derken jeton düşer. Anlarlar ki çocukları ilk entelektüel çukura düşmüşştür.

Nicedir köy camilerinden şehit naaşları kalkmadı ya bu topraklarda Memet, uzaktan birileri rahatsız bu durumdan. O yüzden gidiyorsun irak topraklara işte. Başkalarının baştan kaybettiği bir savaşta sen güya kazanmaya gidiyorsun. İhraç ediliyorsun; kanınla, canınla, gözlerindeki o hasret kokan bakışlarıyla, ana kuzusu halinle, başka diyarlara. Oysa seni o topraklarda istemiyorlar Memet. Gelme diyorlar, fena olur diye tehdit ediyorlar... Daha önce giden diğerlerini her gün üçer beşer götürüyorlar.

Hoşçakal Memet

CÜNEYT ÖZDEMİR

Hoşça kal Memet! İşte yol emri çıktı Memet. Hazırla bavulunu. Ne zamandır yazmıyordun eminim nöbete çıkarken annene hitaben üzerinde "dönmezsem gönderilsin anama" diyen mektubunu ama yine yazıp yüreğinin üzerine koyma vakti geldi son veda mektubunu. Ölüm ensende olacak bilmiyorsun. Ne uğruna öleceğine henüz bir cevap bulamadık milletçe ama ölümle tanışmaya gidiyorsun. Kimse sana sormadı, biliyorum Memet. Bu yüzden kırma delikanlı yüreğini, şafak sayarken öfkelenme bilmediğin insanlara. Küfretmek ya kıymaz o üniformayı taşıırken omzunda. Sen ülkenin üç beş kuruş kredi için uzak topraklara ölmeye, öldürmeye binbir türlü bahane ile uğurlanıyorsun Memet.

Ve eğer ölmeden dönersen şayet belki bir bankada kıdemli güvenlik görevlisi, belki toplumun aldırmadığı kolsuz, bacaksız bir gazi, belki irak sendromlara yakalanacak bir üçüncü sayfa haberi olacaksın. "Ne şehittir ne gazi...", bilirsin bu deyimleri Memet.

Sıra sende, hadi. Aklında arkadaşlarının omuz üzerinde seni havalladığı, halay çekerek uğurladığı savaş öncesi, o güzel anlar kalacak.

O yüzden o anıları iyi sakla sahip çık, kalbinin derinliklerinde sakla Memet, çünkü muhtemelen elden ayaktan düşünce o arkadaşların da yanında olmayacak.

Nicedir köy camilerinden şehit naaşları kalkmadı ya bu topraklarda Memet, uzaktan birileri rahatsız bu durumdan. O yüzden gidiyorsun irak topraklara işte.

Başkalarının baştan kaybettiği bir savaşta sen güya kazanmaya gidiyorsun.

İhraç ediliyorsun; kanınla, canınla, gözlerindeki o hasret kokan bakışlarıyla, ana kuzusu halinle, başka diyarlara.

Oysa seni o topraklarda istemiyorlar Memet.

Gelme diyorlar, fena olur diye tehdit ediyorlar...

Daha önce giden diğerlerini her gün üçer beşer götürüyorlar.

"Ne isim var?" deme Memet, artık çok geç.

Kimse aldırıyor. Duymuyor.

Çocuklarına sağır bu millet.

Delikanlı kanı on para etmiyor. Ama sen hem duyacak hem de aldırarak zorunda kalacaksın. Serde erkeklik var ama can da tatlı be Memet.

Kore'de Kuniri cephesinde dedelerin birkaç coniyi kurtarmak uğruna, bir hiç uğruna nasıl şehit düştülerse bilinmedik diyarlarda adı anılmayan şehit mezarlarında, kayıp listelerinde faili meçhul bir unutkanlık denizinde kayboldularsa...

Sıra sende benim yağız kardeşim, yüreği kor alevlerle yanan tedirgin kardeşim, adını tek tek bilmediğim kardeşim; Memet.

Ağlamaktan korkma, erkek adam ağlar bunu da oralarda öğreneceksin. Utanma sakın ola. Sen insansın çünkü.

Seni oralara gönderirken oğullarını Amerika'ya, Avrupa'ya gönderenlerden daha insan.

Gittiğin yer cehennem kazanı Memet.

Fareleri ile ünlü, üçkağıtları ile ünlü, kahpelikleri ile ünlü.

Düello bekleme sakın ha, olmayacak. Hep pus, hep arkadan, hep kalleslik...

Hep o hiç beklenmedik anında gaipten saldırarak, cephesinde 'düşman' şarkı.

Oysa sen onun düşmanı olacaksın da o senin düşmanın bile olamayacak.

Sen onu kurtarmaya gidiyorsun ya bilinmedik düşmanlardan.

O da senden kurtulmaya çalışacak.

Önce sağ selamet sonra vicdanın temiz gerekiyorsun dönüş yolunda bu vatana.

Yolun açık olsun Memet.

Tek tek tanımasak da yüreğimiz senin ile.

Siz hâlâ sebebi bulunamayan bir savaşın, neden gönderildiği anlaşılamayan erleri, çıkar hesaplarının, aç gözlü dalaverelerin, güce sürünmelerin, şahinlerin şimdilik en son kurbanlarısın.

Herbiriniz için tek tek elimiz yakalarına yapışacak, endişeniz olmasın.

Yolunuz açık olsun.

Hoşçakal Memet! H

cuneyto@deepnot.com

Körelen Vicdanlar ya da Kitlesele Sapıklık Batman

TEKOŞİN BAHAR

1950'lerde petrol rezervleri keşfedildiğinde sadece bir köydü Batman. Günümüzde ise üç yüz bine yaklaşan nüfusuyla büyükşehir olmaya aday olan bir Kürt metropolüdür artık. Dönem dönem faili meçhullerle, dönem dönem intiharlarla gündeme gelmiş bir kenttir. Hem dini duyguların hem de yurtseverlik olgusunun yoğun olarak yaşandığı Batman'da tam da kültür sanat alanında bir açılımın hedeflendiği festival öncesinde kendisine "insanım" diyen herkesin vicdanını kanatması gereken bir utanç tablosunun perdesi aralandı.

Evet, daha önce Mardin'de yaşanan N.Ç. olayının benzeri ve belki de daha kapsamlısı bu defa S.D. ve F.D. adında iki kız çocuğunun şahsında ortaya çıktı.

On iki ve on üç yaşlarındaki bu kız çocuklarının yüzlerce hatıralarınla erkeklerin tecavüzüne maruz kaldığı söyleniyor. Yani kidesel bir sapıklık söz konusu. Yine her zamanki gibi işin içinde etkili ve yetkili isimlerin bulunduğu yazılıyor yerel basında.

Gücü, parayı, etkiyi, yetkiyi, iktidarı kendi tekeline alan beşbin yıllık erkek egemen sistemin ulaştığı nokta belki de insanlığın en ilkel çağında bile rastlanmayacak bir durumu ortaya koyuyor. Bu nokta aynı zamanda körelen vicdanların so-

nucudur. Kadının, çocuğun bedenini bir meta olarak gören, bu bedenleri satarak para kazanmaya çalışan, bu bedenleri sapıklıklarını tatmin aracı olarak kullanmakta sakınca görmeyen bu zihniyet körelen vicdanların bir aynası olarak karşımızda duruyor. Bu durum vicdan devriminin zorunluluğunu bir kez daha ortaya çıkarıyor, bu kesin.

Vicdan devriminin ilk ayağı, bütün vicdansızlıklara karşı duyarlı bir insan olmak, duyarlı bir toplum yaratmak ve duyarlılığı-

nı, tepkisini en etkin biçimde göstermektir. Kadına, hatta kadının çocukluğuna-çocuk haline bile saldırma ve en iğrenç biçimde

sömürme cüretini gösteren egemen erkeğin tek alternatifi, ona dur diyebilme cesaretini gösterebilecek olan yine kadındır. Özelde kadın, bir bütün olarak da toplum bu tür olayların yaşanmasında caydırıcı bir güç haline gelmediği müddetçe bu ahlaksızlıkların ve vicdansızlıkların daha da büyüyeceği çok açık. Batman'da iki kız çocuğu para karşılığında yüzlerce erkeğin tecavüzüne uğrarken buna karşı tepkisiz olmak demek sahte dindar olmak, sahte yurtsever olmak, sahte sanatçı-aydın olmak, kısacası sahte insan olmak demektir.

Dilerim kentimizde bir daha böyle olaylar yaşanmaz. H

ALO00000!

HAYVAN'dan Arıyoruz

Hazırlayan: SİNAN SÜLÜN

KÜRESELLEŞME HEYULASI

HAYRİ KOZANOĞLU

Alo Hayvan'dan arıyoruz, Hayri Kozanoğlu ile mi görüşüyoruz?

- Benim.

Yeni kitabınızın ismi nereden geliyor?

- Komünist Manifesto'yu okuduğum zaman ilk paragrafında Avrupa'nın üzerinde bir komünist hayaletin dolaştığı söylenir. O

dönem bütün işçilerin birleşmesi gerektiği burjuvazi üzerinde bir korku yaratıyordu. Şimdi ise küreselleşme halklar üzerinde bir korku yaratıyor.

Kitabınızın içeriğinde neler var?

- Ekonomik, kültürel, siyasi tüm yaşam etkinliklerini uluslararası sermayenin talep ve çıkarlarına tabi kılan bu süreci farklı coğrafyalarda, (ilkinde Türkiye'de) ve değişik boyutlarıyla irdelemeye ve buna karşı yeni bir enternasyonalizmin nasıl bulunabileceğinin tartışması yapılıyor.

Akademisyenlik, yazarlık ve parti başkanlığı hepsi birarada zor olmuyor mu?

- Açıkcası biraz zor oluyor tabi ama ben bundan da zevk alıyorum. Zaten hepsinin ortak paydası uluslararası ekonomi.

Teşekkür ederiz.

- Ben teşekkür ederim, kolay gelsin.

TOPLUM KİTAPBEVİ

Alo Hayvan'dan arıyoruz, Toplum Kitabevi mi?

- Buyrun ben Remzi İnanc.

Toplum Kitabevi ne zaman kuruldu?

- Toplum Kitabevi, 1963'ün sonlarında Ankara'da Ulus'ta bir işhanının üçüncü katında kurduğum Toplum Yayınevi'nin çok yıllar sonra sokağa bakan bir yüzü oldu diye düşünüyorum.

Yayınevinizin belirli bir çizgisi var mı?

- Olabildiğince az bütçeyle kurduğum yayınevinden çıkardığım kitaplar, genel çizgileriyle, sosyalist dünya görüşünü öğretmek ve benimsetmek yolunda iyi örnekleri günışığına çıkarmayı hedefledi.

Yeni yayın dönemi için ne düşünüyorsunuz?

- Dostlarıma buradan haber vermek istiyorum. Bu yılın sonunda, yayın ve kitapevi çalışmalarını noktalayacağım. Evime çekilip sadece okuyup yazmayı düşünüyorum. Şimdilerde genç meslektaşlarım gurur verici işler yapıyorlar. Çok şey değişti. Kalkmasını ve durmasını bilmeli özdeyişini yayın hayatı için de geçerli sayıyorum. Sıkıntılı, acılı günlerle birlikte, son derece mutlu ve güzel zamanlar gördüm.

Umarız gönlünüzce olur her şey...

- Çok teşekkür ediyorum size.

TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI

Alo Hayvan'dan arıyoruz, Çevre Mühendisleri Odası Ankara Şubesi mi?

- Buyrun ben şube sekreteri Burçak Karaman.

Melih Gökçek'in yapmak istedikleri neler?

- Kızılay kent merkezinde, Ankara Büyükşehir Belediyesince 3

Ekim 2003 tarihinden itibaren yaya geçitleri kaldırılmaya başlanmış, cam ve ardından beton bariyerlerle yayaların kent merkezini kullanma hakları engellemeye çalışılmış ve 19 Ekim tarihi itibarıyla de yeni bir trafik düzeni uygulanmaya başlanmıştır. İ. Melih Gökçek, Kızılay ve Atatürk Bulvarı'nı bir otoyola dönüştürerek, Ankara'yı insansız, beton ve çelikten ibaret bir başkent yapmaya çalışmaktadır. Yayaların en temel hakkı engellenmeden kent merkezini kullanmaktır; bu hak hiçbir trafik düzenlemesi gerekçe gösterilerek ihlal edilemez. Melih Gökçek, uzmanların uyarılarını hiçe sayarak Ankara'da bugüne kadar kırk katlı kavşak yapmıştır. Akay Kavşağı'na Ankaralıların 60 trilyonunu gömen Gökçek, trafiğin akması için yaptığını iddia ettiği, ancak bir türlü akmayan Akay Kavşağı düşünülünce, Akay Kavşağı'ndaki yığılmaları önlemek ve bu kavşağın işlevselliğini göstermek için Kızılay'ı yayaalara kapatmaktadır.

Yayalar açısından ne gibi zorluklar olacak?

- Yayaların bu bölgelerdeki sosyal ve ticari tüm aktivitelere erişimi güçleşecek, kültürel yaşam zarar görecektir, karşıdan karşıya geçişlerde süre dört ile yedi kat artacak, yani yayalar yavaşlatılacak ve geciktirilecek, belediyenin yayaları yönlendirdiği metro altgeçitlerinde izdiham yaşanacak. Durumdan hiç kuşkusuz en çok özürülüler, yaşlılar, çocuklar ve kadınlar etkilenecek. Gece metro altgeçitleri kapanıyor, trafik polisleri de yok, yayalar korumasız, taşıtlar daha hızlı.

Ankara'da yaşama ne gibi olumsuz etkileri olacak?

- Bu olay sadece teknik bir düzenleme değildir; kentte insanların yaşadığını unutmaktır, bilimi ve şehircilik ilkelerini ve doğru ulaşım politikalarını hiçe saymaktır, kentin en önemli gösteri ve etkinlik meydanını ortadan kaldırmak, kent belleğini yok etmektir. Kızılay'ın bu uygulamadan büyük zarar göreceği açıktır; bu uygulama ticari ve kültürel yaşamı olumsuz yönde etkileyecektir. Kızılay'da zaten fazla olan taşıt trafiğinin daha da artmasıyla, hava kirliliği ve gürültü kirliliği de katlanarak artacaktır.

Yapılması gereken nedir peki?

- Yapılması gereken şey, taşıt merkezli trafik düzenlemelerinden vazgeçmek, insan merkezli uygulamaların önünü açmaktır.

İyi çalışmalar.

- Sağ olun, size de.

LORD KINROSS

Üniversite tarafından 35 yıl aradan sonra Türkiye'de yeni kitabı

Kutsal Anadolu Toprakları

Alo Hayvan'dan arıyoruz, Nokta Yayınları mı?

- Buyrun.

Kutsal Anadolu Toprakları kitabınız hayırlı olsun.

- Sağ olun. Bilindiği gibi Lord Kinross 'Atatürk' kitabıyla oldukça tanınan bir yazar. Türkiye'ye objektif bakıyor. Özellikle Türkler tarafından sevilen İngilizlerden birisi. Şimdiye kadar Türkiye'de sadece Atatürk kitabı vardı.

Bir araştırma yapmaya karar verdik, Türkiye üzerine başka kitabı var mı diye. Ve Kutsal Anadolu Toprakları kitabını bulduk. Kitabı Türkiye'deki önemli araştırmacılara ve tarihçilere incelettik. Hepsini Türkiye'de yayınlanmasının faydalı olacağını söyledi. Biz de bunun üzerine bastık kitabı.

İçeriğinde neler var?

- Devlet, Cumhuriyet yıllarında özellikle Anadolu'ya seyahatleri seyyahlara yasaklamıştı. 1950'li yıllarda çok partili döneme gelindiğinde misyonerlerin, seyyahların önü açıldı. Lord Kinross da bu seyyahlardan biri. Anadolu'nun bir ucundan diğerini gezdi ve yazdı. Kitap Anadolu kültürlerini, medeniyetlerini bir Batılı gözüyle inceleyen orijinal bir çalışma.

Türkiye'de rahat çalışabilmiş mi peki?

- Tabi. Kinross'un özellikle Osmanlı İmparatorluğu diye bir çalışması var. Bu çalışmasını yapmak için Türkiye'ye geldiği zaman bütün arşivler ona açılmıştı. Bu da şunu gösteriyor. Türkiye'de insanlar bir Batılı araştırmacıya bu kadar güvenmişler. O dönemin en önemli entelektüellerinden biriydi Lord Kinross.

Teşekkür ederiz.

- Biz teşekkür ederiz.

Alo Hayvan'dan arıyoruz, Maya Sanat mı?

- Buyrun ben Nilgün Kurt.

Maya Sanat ne zaman kuruldu?

- 2001 yılında kişi ve toplulukların çalışabilmesi ve ürettiklerini seyirciye buluşturabilmesi amacıyla kuruldu.

Bir gösteri mekanı mı Maya Sanat?

- Geniş kütüphanesi ve atölye çalışmalarıyla herkese açık bir mekan.

Bu sezon ne tür etkinlikleriniz olacak?

- İlyas Odman'ın yönettiği hareket ve dans atölyesi ve Erol Keskin'in yönettiği T'ai Chi Ch'uan atölyesi olacak, bunların yanı sıra tiyatro ağırlıklı gösterilerde olacak.

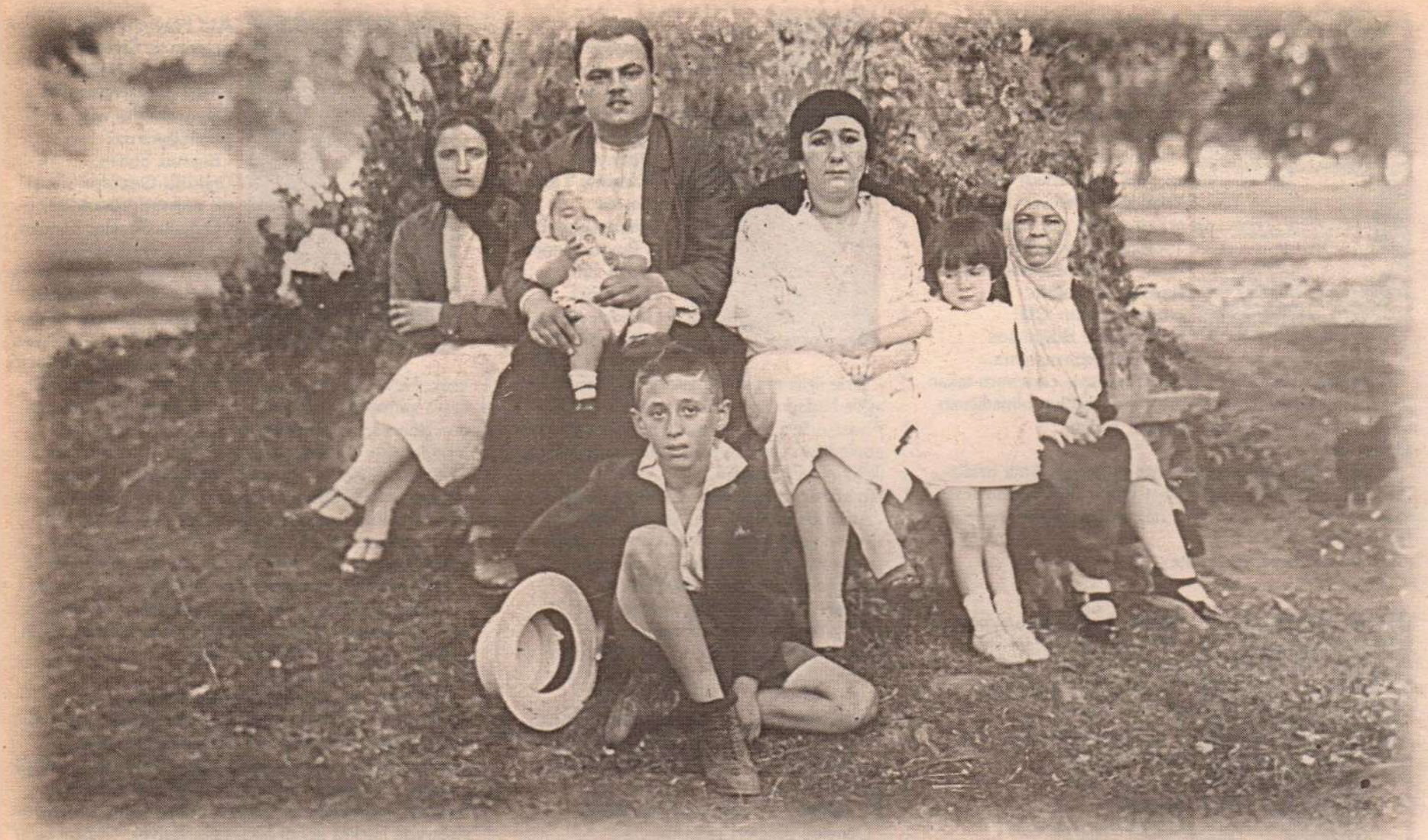
Kurslarınızın süresi ve ücretleri ne kadar?

- Hareket ve dans 12 hafta, Erol Keskin'in atölyesi ise 10 hafta. İkisinin de toplam fiyatı 300 milyon lira. Bize ulaşmak isteyenler 0212 252 74 52 numaralı telefondan ulaşabilirler.

Teşekkür ederiz, iyi çalışmalar.

- Sağ olun, size de.

‘Garip’ kitabına yazdığı imzasız önsözde, ‘Bu kitap sizi alışılmış şeylerden şüpheyeye davet edecektir’ diyen Orhan Veli’nin ölümünden 23 yıl sonra, “Onu çok özleyorum, ondan konuşmak hem beni çok duygulandırıyor, hem de ondan bahsetmekten çok mutlu oluyorum ve bir yandan da hiç unutulmasın istiyorum” diyen kızkardeşi Firuzan Yolyapan ile Yıldız Bilgin Bayazıt konuştu.

Evliya mıydı İnsan mıydı Anlayamadım

Orhan Veli, garipti, tek başına, yalnız. Evlenmedi. Hiçbir zaman ayrı bir evde oturacak, o evi döndürecek parası olmadı. Mesela Sait Faik tercih etmemiş olabilir, ama Orhan Veli’nin tercihi değildi.

Biz üç kardeşlik. Orhan Veli, Adnan Veli ve ben. Ama ben, duygu olarak da, dünya görüşü olarak da Orhan Veli’ye daha yakındım. O da beni çok severdi. Çalışmalarına yardımcı olurdum. Ona da, yaptığı işe de inanırdım.

Yaprak Dergisi’ni çıkardığı zaman, çok destek oldum mesela. İstanbul’da ben dağıttım bütün dergiyi. Kolumda dergiler Bab-ı Aliden dağıta dağıta çıkardım. Vapur iskelelerinde, özellikle Kadıköy İskelesi’nde, Saraçhane’de çok satılırdı.

Anlatılamayacak kadar efendi bir insandı Orhan Veli. Onun şiirini sevmeyenler bile, onun insan kişiliğinin hakkını teslim ederler. O bambaşka bir insandı, ışığı vardı. O öldüğü zaman, bizim evimizin güneşi battı.

Çok neşeliydi. Hiçbir zaman parasızlığının yeisine kapılmadı. Yahut da belli etmeden yaşadı. Sarıyer’de oturuyorduk o zaman, İstanbul’a inerdi. Ce-

binde dönüş parası olmazdı bazen. O kadar yolu yürüyerek gelir, asla da şikayet etmezdi. Nasıl neşe içinde inamazsınız. Bunu ben, yaptığı işi, sanatını

sevmesine bağlıyorum.

Kendini de severdi Orhan Veli. Kendisine inanırdı. Mutlu bir insandı ve etrafına da mutluluk saçardı. Çocukları çok severdi. O kadar ki, eve gelen çocuklar, o mutlu olsun diye kahvesini pişirmek isterlerdi. Birkaç çocuk içinde, kahvesini yapamadı diye, ağlayan çocuklar hatırlarım.

Onun bir dadısı vardı. O öldükten sonra da yaşadı. Onunla muhabbeti bambaşka bir şey, anlatılamaz. Kadının şiirle alakası yok tabii. O, Orhan Veli’nin insan yanını biliyor. O yanını seviyor. Öldüğünde, perişan oldu kadın. Annemden kötüydü neredeyse.

Ailenin ilk çocuğu Orhan Veli. O zamanlar ailenin maddi durumu biraz daha iyiymiş, bizden daha nazlı büyümüş yani Orhan Veli. Ailenin en sıkıntılı dönemi, benim büyüme çağıma denk geldi.

Para sıkıntısıyla dalga geçerdi, bu gerçek. “Şairliğimle yetinir, avunurum” diyor adam. Öyleydi, öyle yaptı. Şiirlerinde ne varsa, hayatında da o var.

Ölümü, öyle acı bir sürpriz oldu ki onun ailemize, çok gençti. Biz onu sağlıklı sanıyorduk. Ama değilmiş, otopside çıktı meydana. Veremmiş, sirozmuş, bunların hepsi varmış. Biz bilmiyorduk. Bir arkadaşının evinde hastlanmış. Öyle işte, birdenbire, aniden kaybettik. Beyin kanaması.

Babam onun şiirine karşıydı. Eski şiirleri, Yahya Kemal'leri severdi. Müzisyen adam tabii. Klarnet virtüözü idi. Sanatı severdi o da. Ama bu türünü değil. Radyoevinde çalışırdı. Onun bu özelliğini bilen arkadaşları, Orhan Veli'nin şiirleri gazetelerde çıktıkça, bak senin oğlan bugün ne yazmış diye gösterirlermiş babama. Gülüşürlermiş, babam onun şiirini hafife alırdı yani. O zamanlarda günlük gazetelerde edebiyat yorumları yapıldı. Öldüğü vakit, gazetelerde çıkan bahislerden çok etkilendi. "Ben böyle olduğumu bilmiyordum" dedi. "Nasıl oldu da düşünemedim" dedi. Hayret etti toplumun ilgisine.

İlk göz ağrısıydı. Evin en çok sevilen çocuğuydu. Zaten hep söylüyordum, sevilmecek gibi değildi. Bir tek öfkeli laf, bir küfür iştmedik ağızdan. Olmaz diye bir şey yok hayatında. Oğlum kalk oradan dersin, kalkar. Yalnız çok yemek seçerdi. Soğanlı salata yemezdi. Balık severdi. Biz de severdik balık. Boğazlıyız tabii. Beykozlu'yuz. Zeytinyağlı dolma severdi. Öyle çok severdi ki, sabah kahvaltıda zeytinyağlı dolma yerd. Kayağımız vardı. Balığa çıkardık. Halim Güzelson yakın arkadaşaydı. Bütün arkadaşları eve gelir giderdi.

Az şekerli içerdi kahvesini. Çapkındı. Çapkın insanı bilirsiniz. Bir kadınla karşılaşmasından, sigara tutuşundan, sigarasını yakmasından, anlırsınız. Ankara'da Aslanhane Mahallesi'nde oturuyorduk. Çok gençti Orhan Veli. Öldükten sonra mahalledeki birçok kız, "Ağabeyin benim sevgilimdi" dedi. Biri, ikisi, üçü... Bilemiyorum tabii. Ben, en büyük aşkı kimdi bilemiyorum.

Orhan Veli'nin kızkardeşi Firuzan Hanım çeşitli yaş dönemlerinde ve şimdiki hali

Bana derdi ki, "Erkeklerin seni seviyorum demelerine falan çok inanma. Kulak asma." Doğru da olabilir, laf olsun diye de söylüyor olabilir. E şimdi bana bunu söyleyen insan, nasıl davranır hanımlara bilemiyorum. Yalnız şunu biliyorum, çok namusluydu. Asla kimseye evlenme ümidi vermez, oyalamazdı. Seviilen biriydi, aşksız sevilen biri. Nahit hanımla olan ilişkisi, ölene kadar devam etti. Aşk mıydı, arkadaşlık mıydı, her ikisi birden miydi, bilemiyorum. Nahit hanım kendisinin Orhan Veli'nin yegane aşkı olduğunu düşünürdü. Aşk Resmi Geçidi şiirinde, "...hiç kimseye bağlanmadım ona bağlandığım kadar..." diye bahsi geçen sonuncunun, kendisi olduğunu düşünüyor. Ama Orhan Veli'nin bir başka şiiri daha var; İş Olsun Diye... "Bütün güzel kadınlar aşk şiirlerinin kendileri için yazıldığını düşünürler. Oysa ben bunun iş olsun diye yazdığının da ima üzüntüsünü çekmişimdir."

Sanatla ilgili yapmadığı şey yoktu. Deve derisinden Karagöz takımları vardı. Mahallenin bütün gençlerini toplar Karagöz oynatırdı. "Hay Karagözüm! Sabah-ı şerifin hayırlı olsun. Aman Hacıvat'ım sinsileni sansarlar kovalasın." tekerlemelerini hâlâ hatırlıyorum.

Futbol oynardı. Galatasaray Lisesi'nde okumuşluğu var ya, Galatasaraylı'ydı doğal olarak. Fanatik değildi ama. Uçurtma yapar, uçururdu Beykoz tepelerinde. Sahiden de telli duvaklı yapardı uçurtmaları. Karakalem resimler yapardı. Sakladığımız yok, ne yazık.

Onun doğduğu evde, büyük bir bahçemiz vardı. O bahçede sahneler kurulur, tiyatrolar oynanırdı. Başka türlü bir hayat vardı. Mutlu bir hayat. Türkü söylemeyi çok severdi. Sesi güzel değildi ama dinlenirdi. Hacı Arif Bey'i çok severdi.

Çok şık giyinmeye çalışırdı. Parası müsait değildi ama giysilerini kendine çok yakıştırırdı. Parası yoktu Mahmutpaşa'dan alışveriş yapardı o zamanlar, Beyoğlu'nda bir ayakkabıcı vardı. İsmail Kemal Ok. Meşhur bir ayakkabıcıydı. Herkes, oradan mı aldın diye sorardı. Alışverişlere filan gidemezdik beraber. Zaten bir tane alır çok uzun zaman onları giyerdi.

İki gömleği vardı birisini kurutup diğerini giyerdi.

Şimdi ben onun telif haklarını alacağım. Onun eline hiç telif parası geç-

medi. Yazılarını yazar, üç kuruş paralar alır, gazetelere verirdi.

O zamanlar reklam yok, sadece gazetelerde eleştiriler var. Fahri Celal vardı, Asabiye Mühassısı. Sonradan Bakırköy Akıl Hastanesi'nin başhekimisi oldu. Aynı zamanda eleştirmendi. Orhan Veli'nin şiirleri için "normal bir insanın şiirleri değil bunlar" yazmıştı. Ancak bir akıl hastası bunları yazabilir. Aradan zaman geçti arkadaşları ile hasteneye gitti. Doktorun yanına girerken "Hastanız geldi hocam" demiş. Bu kadar hoşgörülüydü. Dedim ya bir kere öfkeli görmedim. Ölümünden sonra Fahri Celal onu yere göğe koyamadı.

Çok özlüyorum. Bu röportajlar hem beni çok duygulandırıyor. Hem de ondan bahsetmekten çok mutlu oluyorum. Bir yandan hiç unutulmasın istiyorum, bir yandan işin içine ben karıştıgımda çok teessür duyuyorum. Kaybettiğimiz güne tekrar tekrar geri dönüyorum. Babam da öldü, annem de öldü, Adnan Veli de öldü ama hiçbirinin ölümü kadar etkilemedi beni. Onun yeri çok başka. Hiçbir zaman da anlatamadım tam olarak. O nasıl bir insandı? İnsan mıydı? Evliya mıydı? Neydi bilemedim. H

Gülmüştü masadakiler. O da katılmıştı kahkahalara; bir eliyle ağzını kapatarak.

Sil Dürçmesi

YEKTA KOPAN

Toplantı odasından alı al moru mor çıktı. Kapı ya-vaşça, yan masasında çalışan adamın delimsirek kahkahasının üstüne kapandı. Derin nefes nefes alma-ya çalıştı; alamadı.

Lavaboya koştu hemen; tuvalet demeye utanırdı. Aynada kendine baktı; belinden aşağıyı görebilmek için bir kuğu gibi uzattı boynunu. Sabahın köründe kalkıp nasıl da uğraşmıştı, kendini güzel hissedene ka-dar. Oysa beyaz bluzu, yüzündeki utancı daha da be-lirginleştirmekten başka işe yaramıyordu şu anda.

Bir ay kadar önce arkadaşlarıyla balık yemeye git-mişti. Çöpçatanların tanıştırmak istediği bir bey de vardı masada. İlk kez orada başına gelmişti. Adam ba-lıklar hakkında fasiküllerce bilgi sıralamaya başlayınca bir şeyler söylemek istemiş, çipuranın tavaşı güzel ol-maz ki, diyecekken, tipuranın çavası, deyivermişti. Gülmüştü masadakiler. O da katılmıştı kahkahalara; bir eliyle ağzını kapatarak.

Çekirgenin ikinci sıçrayışı bir telefon konuşması sı-rasında oldu: Çalda fıktı, dediğini fark etmeden hara-retli hararetili sürdürdü konuşmasını. Teyzesinin kız fal hikâyesini bir kenara bırakıp, bu dil sürçmelerinin psikolojide bir karşılığı olduğunu, ama ne olduğunu hatırlayamadığını söyledi. Aceleyle kapattı konuyu; ak-rabalarının arasında adının deliye çıkmasından korku-yordu.

Aynada uzun uzun baktı yüzüne. İşyerinde günler-ce n sil alay edeceklerini düşündü. Çekirgenin üçün-cü sıçrayışı en uygunsuz yerde olmuştu.

Bluzunun yakasını düzeltirken, böyle soyadı olan bir çocuğa böyle bir ad koydukları için, patronunun annesiyle babasına sessizce küfretti. H

5 Ne I Ayhan

AYHAN BOZKURT

ayy_hanbozkurt@yahoo.com

Okurlara Önerdiğiniz 5 Kitap

Selim İleri

- 1- Bıraktığım İstanbul / Z.. Osman Saba
- 2- Entelektüel Tereddüt / Ahmet Oktay
- 3- Yalnızlık Kahvesi / Doğan Hızlan
- 4- Kültürsüzlüğümüzün Kışı / Füsün Akatlı
- 5- Üç Aşk / Jale Sancak

Önerdiğiniz 5 Tiyatro Oyuncusu

Işıl Kasapoğlu

- 1- Zuhul Olca
- 2- Bülent Emin Yarar
- 3- Tilbe Saran
- 4- Selçuk Yöntem
- 5- Ülkü Duru

Okurlara Önerdiğiniz 5 Şiir Kitabı

Haydar Ergülen

- 1- Turgut Uyar / Bütün Şiirleri
- 2- Melih Cevdet Anday / Bütün Şiirleri
- 3- Oktay Rifat / Bütün Şiirleri
- 4- Ece Ayhan / Bütün Şiirleri
- 5- Necatigil ve Cemal Süreya Şiirleri

Dinleyicilere Önerdiğiniz 5 müzisyen

Füsün Önal

- 1- Atilla Özdemiroğlu
- 2- Garo Mafyan
- 3- Melih Kibar
- 4- Ozan Doğulu
- 5- Fazıl Say

İzleyicilere Önerdiğiniz 5 Film

Ece Temelkuran

- 1- Kazablanka
- 2- Bir Zamanlar Amerika
- 3- Pariste Son Tango
- 4- Çingeneler Zamanı
- 5- Muhsin Bey

Önerdiğiniz 5 Müzik Albümü

Yaşar

- 1- Gece Yalanları / Bülent Ortaçgil
- 2- Dark Side Of the Moon / Pink Floyd
- 3- Unplugged / MTV
- 4- Lokman / Kubat
- 5- Neden / Candan Erçetin

Önerdiğiniz Rakı İçilebilecek 5 Mekan

Cüneyt Aydın

- 1- Cunda Adası - Deniz Restaurant
- 2- İzmir Bornova Sokağı - Kulüp Ali
- 3- Bodrum Halikarnas Sokağı-Berk Restaurant
- 4- Kırklareli Kasaplar Sokağı-Dörtler Meyhanesi
- 5- İstanbul Beyoğlu-Kirvem Ocakbaşı

İzleyicilere Önerdiğiniz 5 Tiyatro

Ali Poyrazoğlu

- 1- Kobay / A. Poyrazoğlu Tiyatrosu
- 2- Ödünç Yaşamlar
- 3- Murtaza / Semaver Kumpanya
- 4- Gayrı Resmi Hürrem
- 5- Lejour Du Destin / Paris

İçkiseverlere Önerdiğiniz 5 İçki

Alkolik Tavir Fanzin / Vantilatus

- 1- Trakya Şarabı
- 2- Tekirdağ Rakısı
- 3- Tekel Votkası
- 4- Tekel likörü (Naneli)
- 5- Tekel Kanyak

Önerdiğiniz 5 Gazete, Dergi

Kemal Koçak

- 1- Hayvan Dergisi
- 2- Cumhuriyet Gazetesi
- 3- Milliyet Sanat Dergisi
- 4- Radikal Gazetesi
- 5- Milliyet Gazetesi

Dali Saçması

Dali'nin fırçasını denize attığım yıllardı. Bir nü tab-lonun önüne oturmuş kendimi seyrederim. Fotoğraflardaki "ben" gibi değil tuvaldeki cansız be-denim. Masamın üzerindeki martı bana resim sana-tının şiirle bağlantılı olduğu üzerine minik bir konu-şma yapıyor. Yer yatağıma uzanıyorum. Yer kabu-ğuyla aynı seviyedeyim. Siz kendinizi pek ahlaklı bu-luyorsunuz sevgili Dali. Ama yanılı-yorsunuz. Estetikte ahlaksızlık, mate-matiksel bir durumdur. Bunu kime anlatabilirsiniz ki?

İyi bir tablonun efekti olmaz. Çünkü bir çok ressam tuallerinde ya-şar. Bu gerçektir. Hiçbir şeyi öğrene-meyecek kadar küçülüyor insanlık. Yalnızca hatırlayanlar var, o kadar. Devam ediyorum sevgili Dali, fırçanı denize attığın yıllardı. Toplumsal zir-zipler çoğalıyor. Çoğaldıkça güçleni-yorlar. Genetiği engellemeyiz, şiir-le, resimle, tiyatroyla, romanla asla önüne geçeme-yiz. Kültür terbiye edilir mi Dali?

Kültür hokkabazlarının fişi çekilir mi? Bir kısa devre yapsalar, şu gördüğün şarabı bir dikişte biti-rebiliriz inatçı Dali. Bu böyle olmayacak

Herşeye bir kulp bulduğum hayat şu yaşadığım. Haksız da sayılmam, Allah belasını versin entrika dolu maceraların. Senin de yer kabuğu. Senin de, eşit dağılmamış kahkaha sesleri. Beni kelimelere tutsak etmiş benliğim, şiirim. Hâlâ aç karnımın zaafalarına tutunuyor. Şovaleyi hazırla! Dali, kendine yeni bir fırça al.

Beni hiç bir sağlık kabinde taramadan geçirme-yin lütfen. Ben, tuhaf bir rastlan-tıyla geldim kainata. Nereden gel-diğimi bilmiyorum, ama burada gökyüzündeki yıldızları sayacak kadar aptalım herhalde.

Çocuktum. Kendimi kendi el-lerimle eğittim. Toplumsal ahlakın matematikle alakasız olduğunu o zamanlar keşfettim.

Dalii, karnım aç benim, kar-nım... Bir yer göster bana uzaya yakın olsun. Pencere kenarı ol-sun. Bir yol bul! Dalii! Karnım aç, karnım. Kalbim derinliklere aç! Binlerce düş taşıyorum yanımda, coşkulu, yepyeni şiirler yazıyo-rum. Birilerin hep korktuğu, yaza-

madığı bir şiir yazıyorum. Lüzumundan fazla sözcük-lerle dolu.

Dalii! Işığı kapat resim yapıyorum... H

Geçen ay Hayvan ekibi olarak Kars'ın ilk Kültür Sanat Festivali'nin konukları olduk. Kars'ın her eve lazım belediye başkanı Naif Alibeyoğlu bu ilk festivalin Kars için özel bir önemi olduğunu söyledi. Göreve gelir gelmez yaptığı hizmetlerle şehri hakiketen "Doğu'nun Uygur Kenti" sıfatına yakışır hale getirmiş, -öyle ki yaptığı hizmetleri saysak derginin sayfaları dolar- Kars Belediye başkanı Naif Alibeyoğlu ile kısa bir söyleşi yaptık.

İnsanların Doğduğu Yerde Doymasını Sağlamamız Lazım

Naif Bey, kaç yıldır Kars belediye başkanıısınız?

- 1999'dan beri, yani dört buçuk yıldır.

Doğma büyüme Karslı mısınız?

- Evet Karslıyım.

Bize kendinizi tanıtabilir misiniz?

- Tabii. 1954 yılında Kars'ta doğdum. İlk, orta ve liseyi burada okuduktan sonra Ankara'da, Gazi Eğitim'de Orta Doğu Amme İdaresi'ni bitirdim. Daha sonra beş yıl Öğretmenler Bankası'nda, ardından Ko-operatifler Genel Müdürlüğü'nde çalıştım. 83-84 kısa dönem askerlikten sonra Kars'a geldim, ticaretle uğraşmaya başladım, çiftçilik yaptım. Elektronik parça satıcılığı yaptım, daha sonra yerel tek radyo ve televizyonu açtım, yetmişli yıllardan sonra ilk defa sinemayı açtım, iki tane dershane açtım. Bu sonuncusu önemli çünkü Kars'ta yaşayan çocuklarımızın üniversiteyi kazanmalarını konusunda ciddi sıkıntıları vardı. Bu anlamda binlerce öğrenciye üniversiteyi kazandırdım. Bunların dışında Bolero diye bilinen bir kafe müzikhol var. Benzeri on iki tane işyerim vardı. Kars belediyesinin yönetimindeydim o zamanlar. Daha sonra Kars Üniversiteler Vakfı'nı kurdum. Benzeri etkinlikler bizi belediye başkanlığına taşıdı. Şimdiki çalışmalarımızı kamuoyu zaten biliyor.

Çocukken de sosyal biri miydiniz?

- Evet, evet.

Nasıl bir çocuktunuz?

- Slov müzik dinlerdim. Özellikle yabancı müziğe, tiyatro ve sinemaya karşı bir yatkınlığım vardı.

Çocukluğunuz köyde mi geçti?

- Hayır, kentte geçti. İlk Hey Dergisi'ni 1968 yılında çıktığında okurdum yani. Beatles'i seviyor, zevkle dinliyordum mesela.

Naif Bey, çocukluğunuzun Kars'ı ile şimdi belediye başkanı olduğunuz Kars'ı karşılaştırabilir misiniz?

- Aslında Rus'ların işgali dönemi diye bilinen 1877-1918 yılları arasındaki kırk yıllık zaman diliminde burası imar edilmiş. Misyonu olan yeni bir kent yaratılmış. Ama soğuk savaş yıllarından sonra hep gözden çıkarılmış. Yatırım yapılmamış. Devlet desteği pek önemli ölçüde olmamış. Fakat burada, alt yapıda çok güzel bir miras var. Biz de bu kültürden esinlendik. Operası vardı bu şehrin, gerçekten atlı tramvayları vardı. Öylesine bir kente daha sonra Türk İslam sentezinin etkisinde

kalarak köylü kültürü hakim olmaya başladı. Tabii devletin yatırımı da olmayınca, bir de büyük sermaye kendine yer bulamayınca büyük bir göç yaşandı tabii. En önemlisi de beyin göçü oldu. Özellikle üniversite okumuş, tahsil görmüş eli kalem tutanların hepsi Kars'tan göçtüler. Bir de sağ solcu yıllar, işte 80'li yıllar göç sürecini artırdı. Kimisi birisini "komünisttir" diye ihbar etti, öbürü ötekini ihbar etti. Tabii insanlar sıkıntıya girince göç ettiler. Köylü geldi, kültürünü de getirdi. Köy kültürü, köyde güzeldir. Adam belki günde bir milyar lira kazanıyor ama tezgahın altında soğan ekmek yiyor. Geçmiş belediyeler popülizm yaptılar, hayvancılığı teşvik amacıyla kentin içinde ahırlara izin verdiler. Hayvancılık kent içinde çok kötü bir şeydir. Bana göre, geçmişte kaba anlamda solcular da bu yanlışın içine düşmüşler. Halkımıza ev yapıyoruz diye düzensiz, alt yapısız, gelişigüzel gecekondulaşmaya sebep olmuşlar. Bugün iş araçlarını sokmak istiyorsunuz, alt yapıyı götürmek istiyorsunuz, size on katı daha pahalıya mal oluyor. Ha, insanlara yardımcı olmak, yapılaşmaya destek olmak belki yüce bir duyuydu ama kitlelerin kendiliğinden gelişen hareketliliği hayatın bu alanına da yansdı, yapılaşmada da çarpık yapılaşma oldu. Yani şehir bitme noktasına gelmişti. **Şehrin varlığı biraz eski zamanlara dayanıyor...**

- Geçmişte bir temeli var ancak kırklı yıllardan sonra bahsettiğim erozyonla şehir giderek yok olma noktasına geldi. Kars'ta insanlar kent merkezinde ayaklarına poşetler takarak geziyorlardı. Çamurlar tepelerine kadar çıkardı. On sekiz mahallenin yaklaşık on beş-on altısında yol yoktu. Kanalizasyon ve su yoktu. Düşünün Kars'ın her tarafından su kaynar ama kentte su yoktu. Kars Kerbelâ'ya dönmüştü.

Kaç yıldan bahsediyorsunuz?

- Bizim görevi devraldığımız dönem

den. Şu anda ayaklarınız çamurlu gelirdiniz buraya eğer dört sene önce olsaydı.

Evli misiniz?

- Evliyim, iki kızım var.

İsimlerini söyler misiniz?

- Büyüğün adı Berşen, küçüğün adı Berfin.

Kürt kökenli misiniz?

- Babam Kürt kökenli, annem Türk kökenli. Yani hem Türk'üm hem Kürt'üm.

Kentteki etnik köken zenginliği kültürel bir basınca neden oluyor mu?

- Bana göre ülkemizin en büyük eksikliklerinden biridir bu. Sosyal, kültürel yanı olmayan bir toplum yok olmaya mahkumdur yani. Bu kültürel çalışmaların kitleselleşmesi gerekiyor tabii.

Peki, Ermenistan Doğukapı sınır kapısının kapalı olması herhalde diğer şehirlerden daha fazla sizi etkiliyor...

- Türkiye'de Doğukapı'nın açılması benimle özdeşleşti herhalde. 1992'den itibaren -o zaman belediye başkanı değildim, yerel televizyon yöneticisiydim- yirmi bin imza topladık, cumhurbaşkanına verdik. O zamandan beri tek emelimiz bu kapının açılmasıdır. Doğrusunu isterseniz biz pek cesur davranamadık. İşin içinde Ermeni sorunu da olunca... Halbuki ticaret olsaydı Made in Turkey malları çıkarması yapsaydık, belki de bu soykırım hikayesi gündeme gelmezdi bile, üstelik şimdiye kadar Karabağ meselesi de çözüldü. Bana göre ülkenin en büyük handikaplarından birisidir bu mesele. Diaspora'nın elinden silahını almalydık. Geçmişte insanlar birbirlerini katletmişler, benim dedelerim katledilmiş, onların da dedeleri. Savaşın kuralları işlenmiş. Ama Hitler Almanya'sı ile Fransa birbirlerini boğazlamalarının üstünden yarım asır geçmeden sınırları kaldırdılar. Milletlerin iyisi kötüsü yoktur, insanların iyisi kötüsü vardır. Türkiye'deki hırsız müteahhitlerdense oradaki gariban Ermeni benim daha çok kardeşimdir yani.

AKP'den adaylığınızı koydunuz, değil mi?

- Önce ANAP'tan koyduk, sonra AK Partiden.

Duyduğumuza göre "Ben Kars Partisi'ndenim" diyor musunuz...

- Belediye başkanının zaten partisi olmaması gerekir. Doğrudur, benim partim Kars partisidir öncelikle, ama AK Partilidir.

Kars'tan İstanbul ve Türkiye panoraması nasıl görünüyor...

- Farklı bir dünya var. 60'lı yıllarda Türkkan Şoray'lı Filiz Akın'lı filmleri seyrederken "Bize çok uzak dünyalar bunlar" diyorlardık. Anadolu şimdi bu filmlerin dönemini yakaladı. Şu an televizyon dizileri Türkiye'nin yirmi yıl ilerisinde ama isterim ki Türkiye toplumu öyle olmasın. Yani yerli Dallaslar olmaya başladı. Toplumu yozlaştırır bu ilişkiler. Ben bunu Ak Partili belediye başkanı olarak konuşmuyorum, yanlış anlaşılmasın. Ben sadece insani değerler çerçevesinde konuşuyorum. İnsan birisiyle olacaksa, önceki ilişkisini bitirdikten sonra olmalı. Ama her gün birisiyle... Millet karnısını nasıl doyuracak onu düşünüyor; dilenci bir toplum olmuşuz, yoksullaşmışız. Şu anda ülkemizde kişi başına düşen gayri safi milli hasıla 830 dolar. Düşünün Afrika'nın bile gerisinde. Mesela galası yapılan bir dizinin gala masrafı Kars Belediyesi'ne verilseydi ben bu şehrin önemli bir sorununu çözerdim. O da olsun, ülkemizin zenginliği ama! Önce insanların refah düzeyidir. Yoksul insan her zaman kadercidir, köledir. Çünkü düşünceleri belirleyen sosyal konumlarıdır, alt yapıdır. Eğer toplum gidererek yoksullaşıyorsa insanlar kitap da okumaz, gazete de okumaz, sinemaya da gitmez, o dizilerin esiri olur. Orda Hülya Avşar'ı izler, kendisi öyle yaşamadığı için bunalıma girer, intihar eder. Sonra insanların doğduğu yerde doymasını sağlamanız lazım. Bu şehirlerin gelişmesi lazım.

Birinci Kars Festivali'ni gerçekleştirdiniz, bizleri de davet ettiniz. Şehir katkısı nasıl olacak sizce...

- Gerçekten size çok teşekkür ediyorum. Bugün sivil toplum örgütlerinin asıl amacı devletin giremediği boşlukları, bölgeler ve sınıflar arasındaki boşluğu doldurmak ve gidermektir. Ama bu tür etkinliklere bakıyorsunuz yine Bodrum'da, Çeşme'de Kuşadası'nda, şimdi de moda olmuş Diyarbakır'da... E kardeşim Diyarbakır'da olacağına Hakkari'de olsun, Mardin'de olsun ki Hakkari'deki insan Diyarbakır'a göç etmesin. Hakkari'yi de yaşanabilir bir kent haline getirelim. Diyarbakır'da da olsun, onu da destekliyorum, yanlış anlaşılmasın ama bu moda uyuyoruz. Sizin Kars'a gelmeniz benim için çok anlamlı. Kars'ta yaşayan insanlar kültürel ve ekonomik anlamda doyarsa İstanbul'da ne arasın! Ne işi var başka memlekette. Burada yaşasın. Yürüyeceği kaldırımları, gideceği sineması olsun. ॥

Hiçbirimiz yeterince sevilmedik ve kendimizi özgürce gerçekleştirme olanağı bulamadık. Bu nedenle her birimiz eşsizliğimizin bir an önce öteki ve ötekiler tarafından farkına varılmasını, bir an önce çocukluğumuzdaki yeterince sevilmememizin oluşturduğu büyük boşlukların doldurulmasını istiyoruz.

Görünür Olmak Bir Çocukluk Zaafiyeti

MERT ÖZMEN

Görünür olmak bazı üretim süreçlerinde zorunlu bir duraktır. Buna en tipik örnek sahne, tiyatro ve film oyuncularının görünür olmadan işlerini yapabilmelerinin olanaksızlığıdır. Yani onlar ancak görünürlükleri aracılığı ile işlerini yapabilirler. Yine televizyonun gelişmesi, yaygınlaşması ile birlikte televizyon haber yorumcuları, sunucuları, oyuncular vb. işlerini -ya da üretim sürecinde yer alma biçimlerini- ancak görünür olarak yapabilir hale gelmiş olanlar arasına girmişlerdir. Sanatsal üretimde de sahne sanatları adı altında toplanabilen alanda üretim yapabilenler bir tür sahne alma olarak nitelenebilen görünür olma durumunu zorunlu bir süreç olarak yaşarlar.

Her üretim sürecinde pazar ilişkilerinin hakim olduğu günümüzde, bir tür medya çağı da denen sürecin giderek üretim sürecinde belirleyen hale gelmesiyle, pazarı oluşturanlar için GÖRÜNÜR OLMAK, daha fazla ve çabuk tüketilir olmayı hızlandırdığı var sayılarak üretim süreçlerinin her alanında zorunluluk olarak sunulmaya başlamıştır. Bunun sonucu olarakta üretim süreçlerinde görünürlüğe hiç ihtiyaç duymayan alanlar bile bu yanılsamadan nasibini almaya başlamış ve üretim süreçleri, üretim süreçlerinde yer alanların konumu bu yanılsama bilinciyle birbirine karışmaya ve bulanık bir bilinç oluşturmaya başlamıştır.

Üretim sürecinin zorunlu bir durağı olmayan eylem, o üretim sürecine eklendiğinde ilk olarak o üretim sürecinde yer alanlar üretim süreçlerine ve üretimlerine yabancılaşmaya başlarlar ki, bu durum o üretim sürecinin mekanizmalarının bozulmaya başlaması anlamına gelir.

Üretim süreçlerinde görünür olmaya yer olmayan alanlardan biri de edebiyat ve yazma eylemidir. Ülkemizde de son yıllarda edebiyat ya da yazının pazara, daha hızlı ve anlamından boşaltılarak tüket(tir)me mantığı ile sunulmaya başlaması ile üretim sürecinin hiçbir aşamasında görünür olmanın yeri olmamasına rağmen, yazıyla ve özelinde edebiyat ile uğraşanlarda da GÖRÜNÜR OLMAYI yazma eylemi kadar önemsemeye başlamaları ve bunun sorgulanmadan kabul görmesi ve yaygınlaşması oldukça ilgi ve dikkat çekici hale gelmiştir.

Farkına vardım ki ben de bu durumu

fazla sorgulama gereği duymamışım. Bu durumumu farkettiğimde elbette biraz rahatsız oldum ve utandım. Çünkü ilk romanım yayınlandığında ben de verdiğim birkaç röportajla bu duruma ortak olmuştum. Bu nedenle bu yazı hem kendimden hem de beni okuyanlar için öncelikle bir özür niteliği de taşıyor.

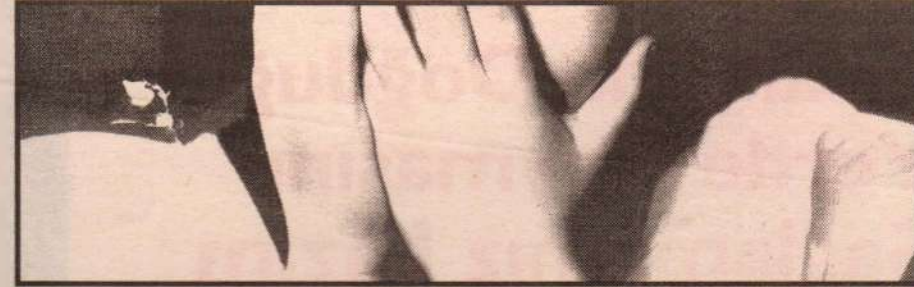
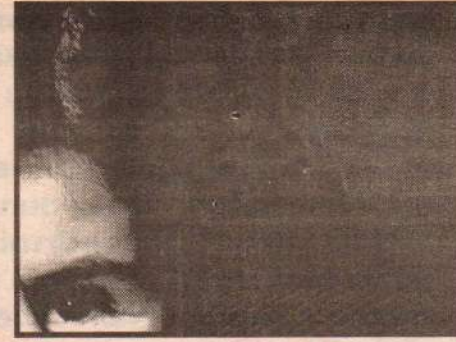
Peki üretim sürecinin bir zorunluluğu olmamasına rağmen görünür olma çabasının altında ne yatıyor. Hiç kuşkusuz ilk akla gelen daha fazla tüketilir olma, satın alınır olma isteği. Peki bu isteği tetikleyen ne? Yine ilk akla gelen ve gerçeğin önemli bir parçası olan çabuk para kazanma ve hatta zengin olma isteği. Yani sınıf atlama isteği. Bu isteğin eylemini güdülemesine farkında olarak ya da olmayarak izin vermiş olan yazarın bir süre sonra yazdıklarını yine bu güdülenmenin isteği ile yazması kaçınılmaz hale gelmez mi? Elbette gelir. Böyle olduğunda ise yazılanın eşsizliği, bazen öncülüğü, yenilikçiliği zedelenmez mi? Orijinal ve içtenlikli yaratıcılığın yerini PAZARIN güdülemesi ile yazılmış sıradan edebiyat eserleri almaya başlamaz mı?

Tüm bunlar kaçınılmaz olarak oluşur. Ve bunun sonucunda yazarın yazdıkları orijinalliğini, içtenliğini yitirir, yazar kendisini pazarın kurduğu tuzaktan koruyamaz hale gelir ve tam olarak da pazarın istediği biçimde kendini hızla tüketmiş olur.

Pazar kazanır, yazar kaybeder.

Pazarın GÖRÜNÜR OLMA halinin zorunlu olmadığı üretim biçimlerine zorunlu olmayan bir şeyi zorunluymuşcasına sokarak üretim sürecine ve kendine yabancılaştırdığı yazar, kendisini de bir ürünmüş gibi algılamaya ve pazara sunmaya başlar ki, bu daha da vahim bir durum oluşturur. Kendisini ötekiyle kurduğu tüm ilişkilerde bir ürün gibi görmeye ve göstermeye başlar. Kendisini bir ürün olarak algılayan doğal olarak ötekini de bir ürün olarak algılamaya başlar.

Örneğin geçtiğimiz günlerde basına da yansıyan iki yazarın bir meyhanedeki birbirlerine satışa biçimleri bunu çok iyi ifade ediyor. Benim de çok sevdiğim bir yazar, diğerine "Milliyet'in a.cığı.." diye hitap ediyor. Yani sözünü ettiği kişi bir ürün ve markasıyla küfür ediliyor. Küfür edilenin arkasında da aynı şekilde cevap veriyor "Radikal'in a.cığı".

Pazarın ve Pazar ilişkilerinin güdülediği bu GÖRÜNÜR OLMA halinin yazar için psikolojik karmaşaları da harekete geçirdiği ve bu karmaşalarında görünür olma halinden medet umarak çözüm oluşturabileceği yanılgısı da had safhada bilinçüstüne çıkma eğilimi gösteriyor ki, bu durum insanda acıma duygularını harekete geçiriyor. Ve benim için tüm bu olanları tek bağışlama noktası da burası.

Hiçbirimiz eksiksiz bir çocukluk yaşamadık. Yaşayabilmek dünyanın şu haliyle ve bulunduğumuz bilinç durumlarıyla olanaksız da. Herbirimizin hayatları henüz farkına varıp başetmeyi öğrenemediğimiz zamanlarda karşımıza otoriteriyen kimlikleriyle çıkmış anne, baba, öğretmen, KUTSAL AİLE, OKUL, DEVLET'in açtığı yaralarla dolu. Hiçbirimiz yeterince sevilmedik ve kendimizi özgürce gerçekleştirme olanağı bulamadık. Bu nedenle her birimiz eşsizliğimizin bir an önce öteki ve ötekiler tarafından farkına varılmasını, bir an önce çocukluğumuzdaki yeterince sevilmememizin oluşturduğu büyük boşlukların doldurulmasını istiyoruz. Ve ne yazık ki artık hiçbirimiz çocuk değiliz, masumca sevilemeyiz, üstelik masum da değiliz. Ergenlik yaşlarımızda cinsel kimliklerimizin de eklenmesiyle bu sevilme ihtiyacımız aşkla sevilme ihtiyacına dönüştüğü için artık masumca, çocukça sevimle de yetinmeyiz. Aşkla sevimle istiyoruz. Bunun için de ne yaparsak yapalım hangi üretim sürecinde yer alırsak alalım bir an önce farkedilmek, AŞKLA FARKEDİLMEK, AŞKLA SEVİLMEK istiyoruz. O üretim sürecinin yapısında GÖRÜNÜR OLMA durumu zorunlu mu değil mi sorgulamadan, tartışmadan PAZAR İLİŞKİLERİNİN kurduğu bu tuzağa kolayca düşüp, İÇİMİZDEKİ SEVİLMEMİŞLİK, AŞKSIZLIK UÇURUMUNA tekrar tekrar düşmeye, yuvarlanmaya gönüllü oluyoruz.

Sanki çok görünürsek bizi o ana kadar farketmemiş ve sevmemiş olanlar farkedecek ve sevecek, sanki sevmeyi öğrenmemiş, mutlu aşkı tanımlamamış kalplerimiz böyle bir öğrenme, tanımlama çabasına gerek duymadan huzur bulacak. Olabilir mi? Bulabilir mi?

Ve yine çok görünür olursak elde edeceğimiz güçle, parayla o ana kadar özgürce gerçekleştiremediğimiz kendimizi gerçekleştirme olanağı bulacağız.

Daha pahalı evlerde oturarak, daha pahalı giysiler giyinerek, daha pahalı yerlerde yemekler yiyerek. Bu mu olacak kendini özgürce gerçekleştirmek. Sahip çıkılmamış, kendini tanımamış, kendini tanımak için emek verilmemiş bir kalple kendini özgürce gerçekleştirmek mümkün olur mu.

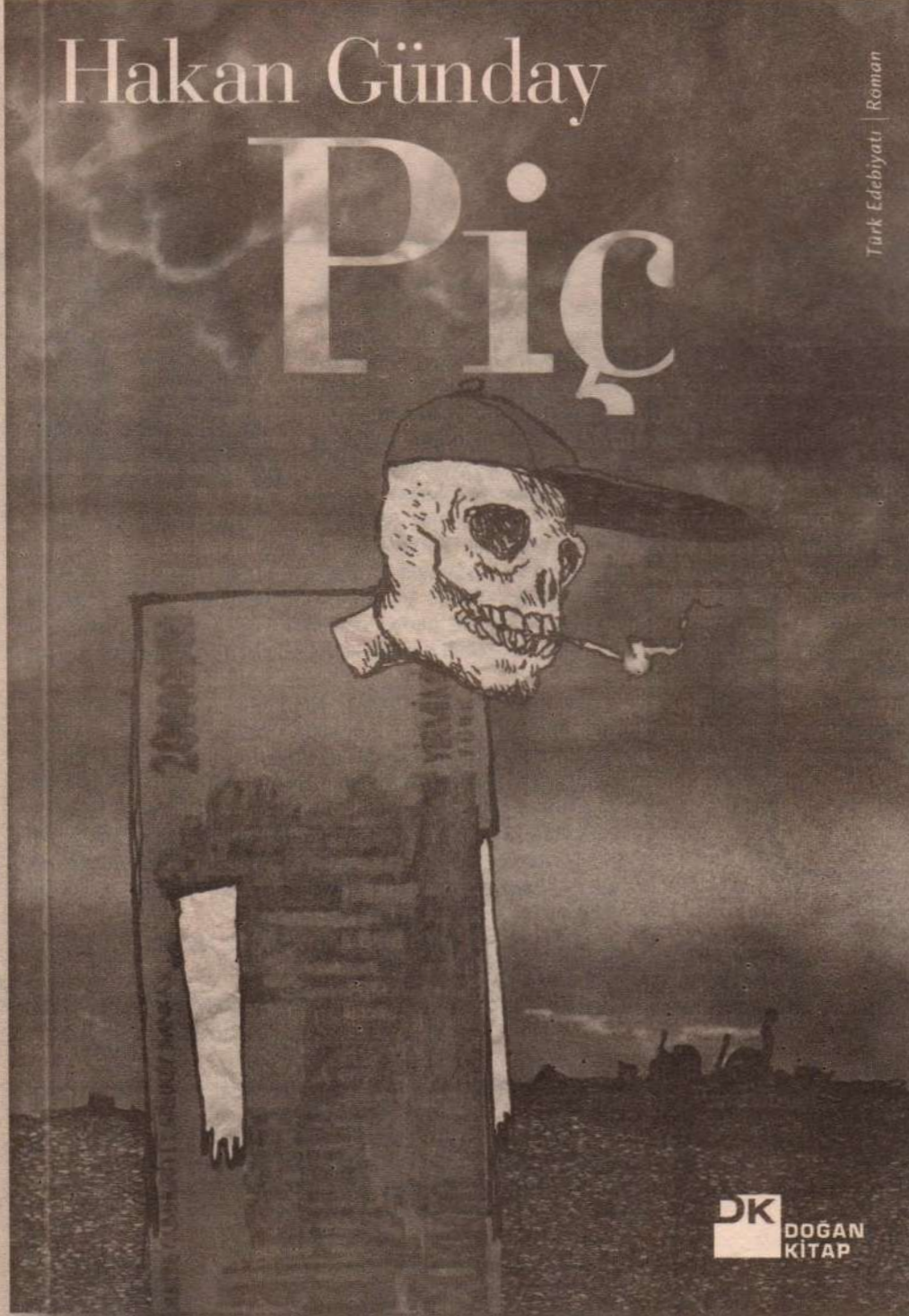
Yine geçen yıl ünlü ve sevilen bir edebiyatçı ve şairimiz yeni şiir kitabının pazarlama sürecinde verdiği röportajlardan birinde, "gecekondu çocukları daha iyi seviyor" demişti. Yani BENİ FARKE-DİN, beni bugüne kadar yeterince sevmediniz, yeterince güçlü, ünlü, zengin olmadığım için hala kendimi özgürce gerçekleştiremiyorum, bunun nedeni beni yeterince görmediğiniz farketmediğiniz için şimdi size yatak odamı açıyorum. Bu kez de farketmezseniz daha ben ne yapayım gibi acınası bir çığlık duymuştum bu cümlede. Bu tuhaf ve televolet mantıksızlığı ile haykırılmış çığlığa yine aynı sayfalarda bir sosyete çiçekçisi cevap vermişti. "Hayır gecekondu çocukları daha iyi sevişmiyor". Doğal olarak böyle başa böyle tarak diyesi geliyor insanın. Bir edebiyatçının bir sosyete çiçekçisi ile yatakodası muhabbetine tanık olmuş oluyoruz. Hem de bir yazarın yeni kitabını tanıtmaya, pardon PAZARLAMA kampanyası sırasında.

Bu örnekleri çoğaltarak bu yazıyı okuyanların midelerini daha fazla bulandırmak istemiyorum. Sadece bulunan üretim sürecinin zorunluluklarının sorgulanmadan yaşandığında nerelere savrulabileceğini işaret etmek istedim.

Bu olanların hep böyle gideceğini düşünmemek gerekiyor tabi, bu sadece ahlaki bir durum değil, bir yazar için daha çok bir varoluş sorunu. Kendine pazarın karşısında olmasa da en azından kıyısında bir duruş edinmeyi düşünmeye başlama zamanı herkes için gelecektir kuşkusuz. Ama bu zaman geldiğinde bazıları çoktan pazarın onlara kendilerini bile tükettirdiğini görebilirler ki, çok geç olabilir. O zaman bir acıma duygusunun getirdiği uyarı ve bağışlanma bile bir şey ifade etmeyecebilir.

Umarım erken davrananların sayısı çok olur. H

Babalarına ihanet edenlerin romanı!..

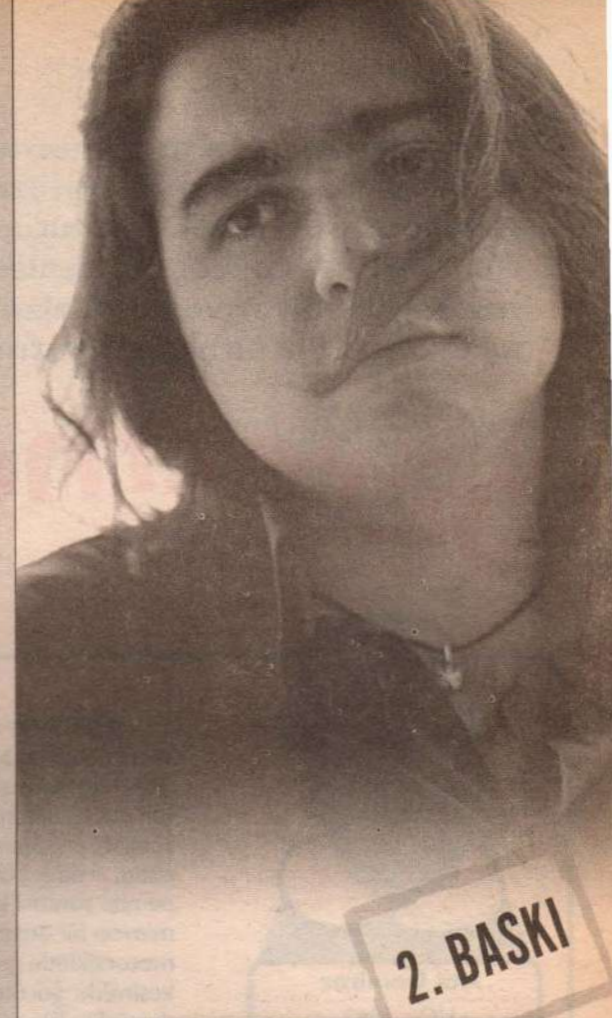

Bu çağın zor ve acımasız şartlarından kendi şartlarını yaratan dört genç... Onların farklı, heyecanlı, düzensiz dünyası. Düzenin dışında, karşısında kurmuşlar hayatlarını. Onlar, yazarın deyimiyle, birer piç. Babaları belli olmadığı için değil, babalarının yaşam şartlarını reddettikleri, babalarına ihanet ettikleri için.

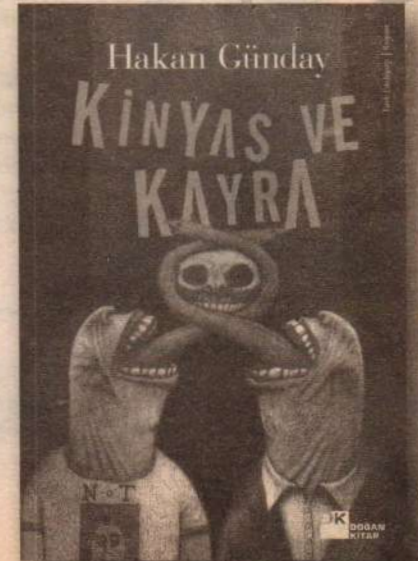
DK DOĞAN
KİTAP

Akşamsefası

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>
www.dogankitap.com

3. BASKI

Kimi öğretmenleri asla unutmuyoruz. Bazen sevgiyle öğretilen bir harften, bazen de avuçlarımızda patlayan cetvelden dolayı. Annelerimizin elimizden tutup "eti sizin kemiği benim" diyerek eline teslim ettiği öğretmenlerimizi 24 Kasım Öğretmenler Günü vesilesiyle anıyor ve farklı alanlarda tanıdığımız insanlara soruyoruz. "İz bırakan öğretmenlerinizi anlatır mısınız?"

Öğretmenim Canım Benim

Ata Demirel
1/C - 1062

- 1980'lerin ortasında Bursa Erkek Lisesi'nde okuyordum. Bir din hocamız vardı, adını tam olarak hatırlamıyorum ama nevi şahsına münhasır bir kişilik olduğunu söyleyebilirim. Kendisi 55 yaşlarında, Erbakan vücutlu, Hitler bıyıklı, Kenan Paşa kişilikli, pembe panteri kovalayan dedektif çizgisinde minyon bir adamdı, ama şişmandı da. Okula motosikletle gelir, motor onun altında iken kesinlikle görünmez, adama saplanmış gibi dururdu. Bir tuhaf adamdı. Sınıf kapısında "Dikkat!" diye bağırıp karşılamak, her söylediğine "Elhamdülillah!" demek icap ederdi.

Verdiği cezalar ise perfect el işaretine tepeden cetvelleme, partnerinle karşılıklı kulak tutup aşırı yukarı (aynen böyle yönetirdi işkenceyi, 'aşırıuuuuu yukarıuuuu' Erbakan tonuyla) çektiirmek vs. Hocanın bir ders esnasında 'Cenabet olanlar dersten çıkabilir' demesiyle sınıfın aynen boşalması çok acayiptir, sadece ön sıra inekleri ve birkaç küçükbaş kalmıştı:) Bu arada sınavda verilen cevapların sadece başını okur, çabuk bunalırdı. Örn: - İslamın beş şartı nedir?

Cevap: - Meleklerle inanmak, Allah'a inanmak, Tanju topu göhsünde yumuşattı Uğur içerde boşta.... şeklinde!

Ruhu şad olsun hocamız herhalde rahmetli olmuştur, valla ondaki din ve laiklik sentezini koca Türkiye hâlâ yakalayamadı!

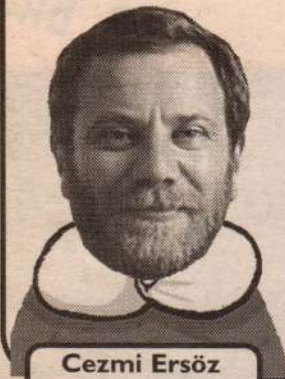
Duygu Asena
2/A - 120

- Önce bir iyi anı: Psikoloji, Felsefe öğretmenim Didar Erçetin... Belki de tek çalıştığım ders. Hem onu hem konuyu seviyorum. Bu nedenle midir bilmiyorum ama, üniversiteye girerken ki ilk tercihim, pedagoji oldu. Psikolojiyle birlikte pedagoji okudum ve okulun son yılında, üniversitenin çocuklar evinde 30 minik çocukla bir yıl geçirmek zorunda kaldım. Meğerse bu, hiç bana göre bir meslek değilmiş. Yani bir öğretmeni çok sevmek, insanın doğru karar vermemesine neden olabiliyor. Ama okuldan kurtulmak için gelen ilk teklifi hemen kabul ediyor ve gazeteci oluyorum.

Bir de kötü anı: Kadıköy Kız Koleji... Müdire hanım çok sert. Perihan hanım her gün kapıda bizi kontrol ediyor. Saçlarımız örülüyor. Yanaklarımız ovuluyor alık mı var diye. Tırnaklarımıza cila mı sürdük yoksa. Oysa o yaşta bir kızın yanakları da tırnakları da pembe olur. Biraz ötemizde Maarif Koleji ve Saint Joseph Lisesi var. Erkekler yani. Camlarımız siyaha boyanmış. Yolda bir erkekle konuşurken yakalanmak en büyük suç, hemen babalarımız okula çağrılıyor. Yani şimdiki dizilerdeki okullara hiç benzemiyor, cehennem gibi.

Sonra da bu okulda Kadının Adı Yok kitabını okurken yakalananlar cezalandırılıyor.

- Kabataş Erkek Lisesi'nde fizik öğretmenim Nushet Hanım vardı. Kendisinin yaşı seksene yakındı. Aynı zamanda Süleyman Demirel'in de öğretmeniymiş. Uzaklaştırma almış ve Süleyman Demirel sayesinde okula döndü. Bir gün yazılıdan -3 aldım, dünya not tarihinde böyle bir not yoktur. Yanıtların hepsi yanlış. Yanıtların altını çizmediğim için de not kırmış. "Hayvanlar! Köpekler!" diye hitap ederdi. Sınıfta hiçbirimiz sevmiyoruz ya, derse gelmedi bir gün, halaylar çekenler bile oldu. Ben öldü sandım. Sonra sınıfa girdi ve "Hayvanlar! Köpekler! Öldüğümü sandınız değil mi" dedi. "Ben ölmem!" diye çıktı bize... Meğer gelmediği ders sırasında bizi pencereden gözliyormuş. Nur içinde yatsın, çok hoş bir hocamızdı.

Cezmi Ersöz
2/A - 390

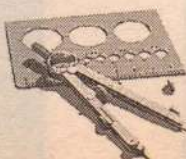
- Sacit Hoca'dan keman dersi alırdım. İlk muhayyerimi onda görmüştüm. At kılına reçine sürmeyi de ondan öğrendim. "Çözmek elimde değil gönlümü senden kadın" diye bir şarkı vardı. O kadını da ben hiç görmedim ama Nevcihan'a benzerdi o da, tellere sürdü mü çok güzel ses verirdi. Saçları zannederdim yayı, elime yapıştırdı reçine, elime yapıştırdı Nevcihan'ın hayali çektiğe...

Sacit Hoca ölünce ellerim yapıştırdı yerden kanayarak ayrıldı. Onla birlikte kemanım da ölmüştü sanırım. Belki de ondandır ne zaman onu düşünsem saçları ellerime yapışır, gözlüğü keman rengidir. Sahi keman rengi ne renktir? Nevcihan'ın içime gömülen tabutuyla aynı renk midir, içimdeki atlarla aynı renk midir?

Ölen sadece Sacit Hoca mıydı? Onun besleyip büyüttüğü her şey mi? İnsanın bileğini ağrıtan başka kaç tür şey vardır ki hayatta. Nevcihan'ın saçlarına reçineyi kim sürmüştü, reçine niye at kestanesi kokardı, Sacit Hoca kemanla Nevcihan'ı nereye götürdü?

Cem Mumcu
2/B - 1799

- İlkokulda aynı sınıfta okuyan bir kıza aşık olduğum dedikodusundan dolayı bir kış günü sınıfa girer girmez, öğretmenim hiçbir sual bile sormadan, sopayla elime vurup kanatmıştı ve o yarayı hala taşıyorum.

Bazı öğretmenler de vardır ki bir kişinin değil birçok kişinin hayatında bir başlangıç olmuştur. Eşref Sobi bunlardan biri. Köy köy dolaşarak bütün çocukları okuması için ailelerini ikna ederdi... İlkokul sonrası eğitime devam etmelerini sağladı. Bu öğrencilerden biri de bendim. Babamı ikna edebilmek için bıkmadan gidip gelmişti... Bunu asla unutamam. Eşref Sobi öğretmenim, seni unutmam mümkün değil.

Kötü Şair Şero
4/A - 143

- Seksenli yılların başı. Kabataş Erkek Lisesi'nin koridorlarını dolduran onlarca Fen şubesinin öğrencilerinden biri olarak lise ikinci sınıfta Oktay Tuncer'le tanıştım. Sıradışı bir öğretmen olduğunu ilk dersten anladığımız Oktay Bey, yalnızca iyi bir edebiyatçı değil aynı zamanda parlak bir hitabet ustasıydı. 'Siz fenciler, edebiyatı daha iyi yapabilirsiniz' diyerek edebiyat ile zekanın ilişkisine işaret eder, bizi edebiyat metinlerini irdelemek konusunda yüreklendirirdi. Edebiyatın en yüksek entelektüel faaliyetlerden biri olduğunu o derslerde sezmeğe başlamıştım. Kitapların yakıldığı, yazarların hapsedildiği, gençlerin içi boş milliyetçi-mukaddesatçı politikalarla beyninin yıkandığı bir dönemde Oktay Tuncer gibi bir öğretmen-den ders almış olmayı her zaman büyük bir şans olarak görürüm.

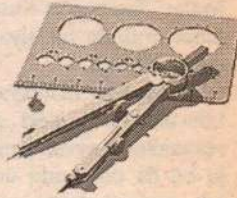

Murat Gülsoy
2/F - 558

- Refik Köksal'dı benim müzik öğretmenim. Bana ilk gitarımı hediye etti. Ölü Ozanlar Derneği'ndeki öğretmenin aynıydı. Şu anda görüşüyorum ve benim manevi babamdır. O her şeydi. Ayrıca çok da ilginçtir. Bütün dünyaya tek başına karşı çıkar ve hiç umrunda değildir.

Kırış
3/C - 1662

- İlkokul birinci sınıfta ilk dayagımı bana atan adını hatırlamadığım öğretmen hanım. Sizi ömür boyu affetmeyeceğim. Suçsuzdum. Konuşan ben değildim, cetvelle elimdeki yarayı kaldırdınız. İlk kez herkesin arasında beni utandırdınız. Mağcup ettiniz. Haksızlıkla daha ilkokulda tanıştırdınız beni. Nemrut ifadeniz göçlerimin önünde.

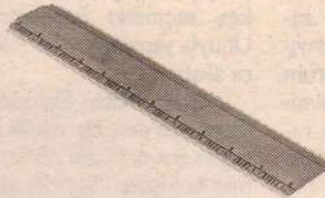
Ortaokulda tanıdığım din dersi öğretmenlerinin en aydını ey Hasan hoca! Sayende aydın din adamı olacağımı öğrettin bana. Dinden korkmamayı, abilik yaptığında hocanın dini imanı olmayacağını.

Ankara Atatürk Lisesi'nde arkadaşlarımız sorduğu soruları bilmediği için kafalarını kara tahtaya vurarak döven ey sen dört gözlü adını hatırlamadığım matematik hocası müsvettesi! Hepimizi ikmale bırakıp özel ders adı altında rüşvet alıp geçirdin. Bu dünyada bir şey yapmaya o yıllarda gücümüz yetmedi ama öbür dünyada iki elimiz yakanda...

Ve sen ey Profesör Bülent ÇAPLI... Sen ne mübarek adammışsın ki üniversiteden mezun edeli yıllar geçti bizi de yine bırakmadın peşimizi. Hayat hocalığı yaptın, yapıyorsun hâlâ. Ne beni yanlış bir evlilik yapmak üzere iken apar topar cebime para koyup Antalya'ya tatile yolladığını unutabilirim, ne işte üç beş hırs küpünün ihtirasından şövalyece karşı koymayı. Benim hayat üniversitemde abilerin abisi, hocaların hocasıdır. Ellerinden öperim Bülent hocam, saygıyla hürmetle, hayat boyu hem de...

Cüneyt Özdemir
1/C - 1977

Müge İplikçi
1/B - 251

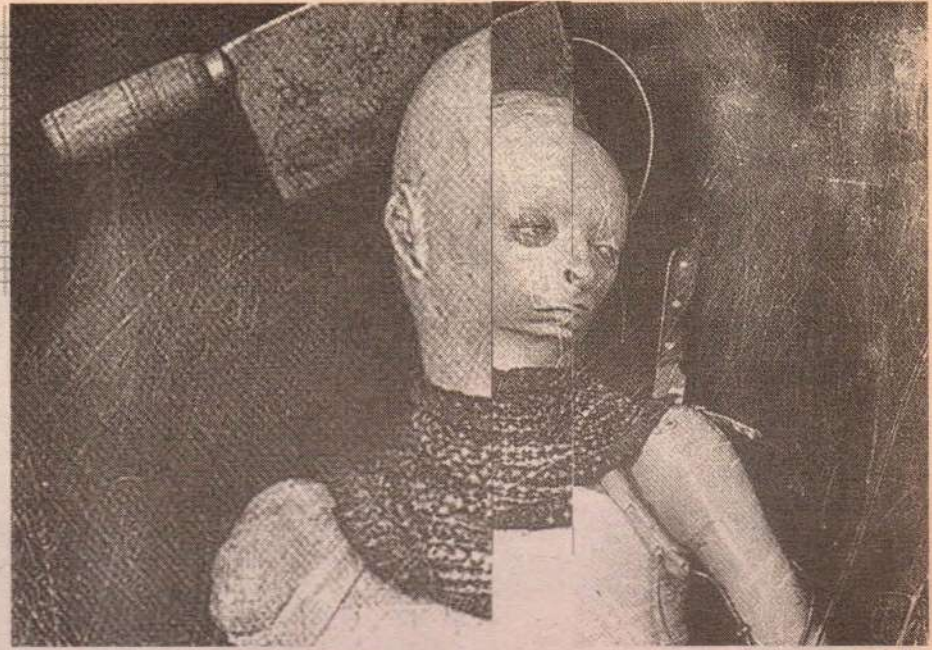
- Kıvr kıvr saçlarıyla hayatımı oradan oraya savuran bir İngilizce hocam vardı, Pesen Şentürker. Her şeyi sorgulamaya onunla başladım; ipuçlarının belleğimizde gizli olduğunu hep onunla. Bugün geçmişe baktığımda iyi ki ona rastlamışım diyorum, iyi ki. Çok erken yaşlarda keşfine çıkılan edebiyat, keyfine varılan delilikler, soru işaretleri, dahası ünlemler... Koca bir sınıfa efsunlayarak anlattığı İngiliz ve Amerikan edebiyatı, sonrasında dışardaki günlük yaşam ve derken Türkiye'nin geçirdiği dönemler. Derste anlattıklarının havasına kendini kaptırıp ağlayan, gülen, bizleri en yakın sırdaşı olarak gören bu kadını ömrümün sonuna kadar unutamayacağım aşikar. Bazı zamanlarda, bazı savrulduğum zamanlarda şunu demişimdir: Keşke hiç olmasaydı hayatımda... Oysa bugün biraz bensem, o benlikle yüzleşmekten korkmuyorsam bunda onun emeği sonsuzdur. Gerçekten sonsuzdur sevgili Pesen Şentürkler'in emeği bende, bizlerde; Kadıköy Anadolu Lisesi'nde yedi yıl yüzyüze baktığım İngilizce hocamın. ♪

Yapmamız gereken tek şey konuşmak, yazışmak değil; düpedüz gürültü çıkarmak.

İç Dikiş

ALTAY ÖKTEM

altayoktem@yahoo.com

Asıl Etki; Yan Etkidir

Eğer bir araya geliyor ve yola çıkıyor-sak, önemli olan yol mudur, yoksa çıkmak mı? Varolan ya da oluşturulmaya çalışılan okuma alışkanlığının öncülü; elbette ki yazma alışkanlığıdır. Asıl sorun, yazma alışkanlığına saldıran bir okuma ve okuma alışkanlığına saldıran bir yazma alışkanlığının henüz edinilmemiş olmasıdır. Sorun mu dedim, ne sorunu, asıl felaket budur!

Burroughs, gündelik dilin insanlar arasında iletişim kurmada değil, iktidar tarafından insanlar üzerinde denetim kurmada kullanıldığını söyler. Gündelik dil, kutsal değildir. Aslında kutsal diye bir şey yoktur ve bizden gizlenen gerçeklerin yalnızca bir tanesidir bu. Kavramlar, istisnasız bütün kavramlar bu gizleme işini gerçekleştirmek için kullanılan araçlardır yalnızca.

Kavramları, gündelik dili, gündelik yaşamı sarsacak, yazma alışkanlığına sal-

dırı sayılabilecek bir pratik nereden doğar sorusunu sordüğümüzde, cevap bulmak kendiliğinden kolaylaşır. Çünkü seçenek bulmak değil, soruyu sorabilmektir zor olan.

Yazınsal Safari

30 Kasım 1999'da Dünya Ticaret Örgütü'nü protesto gösterileri sırasında kaydettiği seslerden bir albüm yapan Christopher DeLaurenti'yi hatırlamanın tam zamanı şimdi. Yaptığının sıradan bir kayıt işlemi olmadığını vurgulamak için "işitsel safari" tanımını ortaya atmış, bu tanımı literatüre geçirmişti DeLaurenti. (Teşekkürler Halil Turhanlı)

Eğer biz de bir araya geliyor ve hep birlikte yola çıkıyorsak, bunu da sesler değil, sözcükler aracılığıyla yapıyorsak, "yazınsal safari"den söz etmemiz pekala mümkün demektir.

Yapmamız gereken tek şey konuş-

mak, yazışmak değil; düpedüz gürültü çıkarmak. Çünkü gürültünün, endüstriyel kültür topluluklarınca yaratılan estetiğin dışına taşan "politik bir silah" olduğunu biliyoruz hepimiz.

Gürültünün Estetiği

Bu yazı bir manifesto değil, bir açık davet. Ben yola çıktım bile. Öküz'de yazmaya başladığım günlerden beri yığılan mailleri yazanlar da çıkmıştı zaten bu "yazınsal safari"ye. Şimdi, yerleşik yazma alışkanlığına saldıran bir kolajlama yapıyorum yalnızca ve hep beraber, sizlerle beraber çıkartıyoruz bu gürültüyü. Yine Burroughs'a dönelim; "Çözüm gürültü-

dedir.

Denetime karşı koyabilmek için gürültü koparmak gerekir."

Öyleyse yerleşik olana, bize dayatılan karşı sarılalım kağıda, kaleme, klavyenin tuşuna. Yazma alışkanlığını sarstığımızda okuma alışkanlığı da sarsılacak nasılsa. Hiçbir yerden duyulmasa da biz duyacağız bu sarsıntıyı; az şey mi? Çok şey elbette.

Gürültünün estetiği için, birlikte üreteceğimiz gürültü için çıktığımız bu "yazınsal safari"de, ne kadar çeriniz çöpünüz varsa şu kutuya yığabilirsiniz;

altayoktem@yahoo.com.

Unutmamak gerek; asıl etki, yan etkidir! ♪

Agresif ve kavgaya her zaman hazır birilerinin olması beni mutlu etti. Şimdi de sen defolmadan git su gibi ağır ağır zamana nanik yaparak! Biz geldikçe onlar gidiyorlar... Fark ettim! Aniden okyanusların gerçek düşmanı kim sanırsın; kendisidir. Ne kendinden kaçabilir ne de kendini öldürebilir bu sıkıntılar hayatın kendisi değil mi inişler çıkışlar içindeki fırtınalar tereddütler aşklar isyanlar, en önemlisi boğulmalar kalabalıklarda.. Sen sıkıntı çekmek istediğin için sıkıntılardan bunlara mutlusun. Doğru yoldasın insanların kafalarını sık 1) kendi içinde savaşan insanların zaferi intihar mıdır? 2) polislerle çöpcülerin farkı ne, onlar da şehri insanlardan temizliyor! Siz de bize karış -MA- yın...

Uzaklardaki bir sevgilinin sana olan kininden arta kalanlarla idare etmek. İki kişi için veya iki kişilik düşünmek her şeyi. Bir şehirde yaşamakta bir şehri yaşamak arasındaki farkı anlamak. Yaşamaya çalışmakta yaşamak arasında bi fark olduğunu birkaç çocuğa anlatmak. Ewet rimbaud gibi dolaşmalıyız kırlarda. Sonrasını sorarsan yok. Hiç olmadı bea.. İstanbul'a gelince içelim hep beraber cumhuriyet meyhanesi olabilir ya da beylikdüzü'ndeki o kuru ne fark eder ki. Arka sokaklarda işlenen bi cinayeti en iyi sokak lambaları anlatır. Hayat sarkmalarla yöneliyor bi yerlere. Hayat harbi berbat bea. Ama nasılsa geri döneceğim.. Şehrime geri almak için tüm hazımsızlardan. Uçurumun dibindeki kokmuş ayakların suratına işeyebilir miyim? İşeyebilir miyim diye soruyorum sokak lambalarına!

Hayat sadece musluktan sızan ince bir su gibi akıyor. Her şey dengesini yitirmeden devam ediyor ve bu dengenin içinde öyle eğreti duruyoruz ki, bu denge bizi daha dengesiz kılıyor. Aslında bunların tümünü hak ettim. Çünkü ruhumu ihanet ettim. Ruhumu küçümsemem, isteklerini ittim. Fark ettim! Aniden. Yollar annemden daha sıcaktır. Gerçek ve düş arasında tıkanıp kalan benlikler her gün sızıyor. Gerçekten, bi gün birinin parmaklarında boğulmayı isteyecek kadar sevebilecek miyim? 14 yaşındayken LSD'yi bana kimin verdiğini soran, otobüste birden konuşmaya başladığımız ve elbette hiç unutamadığım genç adam şimdi kocaman olmuştur. Eksik kalmış, tamamlanmamış şeyleri tamamlamaya uğraşıyorum, yarım kalmış şeyleri kapatmayı, bütün yapmayı istiyorum belki de.. Birileri hayatımda yarım kalsın istemiyorum, tam olmalı her şey... Yollar annemden daha sıcaktır. Eksikleri kapattıkça büyüyor sanki daha da; perdeleri henüz alınmadığı için, camları gazete kağıtlarıyla kaplı evler gibi, ben de henüz eksik kalmış, mecburen bitmiş şeyleri, tekrar karşına çıkana kadar geçici bi örtüyle örtüyorum.. Ama yollar, yollar annemden daha sıcaktır. Evet bu beni korkutuyor. Ama artık nefret duyana kadar devam etmem gerekiyor sanki... En sonunda insana nefret duymam tamamladığımı, eksikliğim kalmadığını gösteriyor bana.

İnsanları üçe ayırıyorum. İlk türe girenler uçurumun kenarına gelmeyi başarmış insanlardır. Şöle bir uçurumun dibine ve sonsuz gökyüzüne bakarlar ve kendilerini uçurumdan aşağıya atarlar. Biz geldikçe onlar gidiyorlar... Fark ettim! Aniden dibe vurana kadar sahip oldukları zevk onlara hayatlarının orgazmını verir. En iyi şaka en kısa süreniyse, hayat da boka tan bi şakadır onlar için. Onların sayısı harbinden çok azdır. İkinci türe girenler de uçurumun kenarına gelirler. Şöle bir uçurumun dibine ve sonsuz gökyüzüne bakarlar. Sonra çukurlarını çıkarıp uçurumun dibine doru hoyratça işerler. Biz geldikçe onlar gidiyorlar... Onlar yaşamak cesaretini gösterenlerdendir. Üçüncü tür insanlar ise Fark ettim! Aniden uçurumun kenarına asla gelememiş salaklardır. Bunların sayısı o kadar çok ki. Rock'a doymuş... mutlu ve sevişen bir dünyaydı hayalimiz... biz kendi seçimlerimizi yaşıyoruz. Siz de yaşayın... biz size karışmıyoruz... siz de bize karış -MA- yın... Hala orda olduğunu biliyorum. Soruma cevap ver, uçurumun dibindeki kokmuş ayakların suratına işeyebilir miyim?

Bi konuda uyuyoruz hepimiz; içe boşalma. Geri döneceğim yakında. Şehrime geri almak için tüm hazımsızlardan. Yoksa biliyorum, ben yalnızca gereksiz bi acı çekiyorum. Yakaladın mı kuyruğunu emecek bir yaratık, emip emip tükürecek yüzüne. Bense bi ara içime boşaltmamak için kapını çalacağım. Biz geldikçe onlar gidiyorlar... Kendini en korktuğu ölümlerle öldürmüş tüm ölümler, bunu da biliyorlar. Biliyorlar tarifsiz olduğumu. Kaybolduğumu kimse görmüyor, yatağının içine yastık sokuşturmuş bir çocuk gibi hayata oynayıyorum. Yürüdüğüm caddeler benim değil. Belediyelerin çukurlarına düşmek için çaba sarf ettiğim günler hep küçük tümseklerde sığ ölümler yaşadım. Kafamı duvarlara vurduğka hep malzemeden çalınmış inşaatların döküntülerini tamire zorlandım. Ölemedim, yaşayamıyorum da.. Neyse, sanırım birimiz diğerinden daha dipte ya da enlem farkı var aramızda!!!!

Vaktin sonsuz olduğu şimdi a zaman diliminde "aşkıma tahammül et, seni sevdiğim iç beni bağışla, biliyorum sevgin sana yük oluyor" dedim. Benzer öykülerle avunurken şairlere küfrediyorum. Dünyadaki hiçbir sözcük güzelle gelmiyor... Yollar annemden daha sıcaktır. Sanırım en çok da boş bir çerçeveyim şu anda Çünkü enlem farkı var aramızda! Yalnız olmamak güzel, çünkü bu siyah bayrağı tek başına kaldırmak zor.

"Eren" 20,5x30,5 cm.
tuval üzerine yağlıboya

"Sanat piyasasının şu an üzerimdeki ısrarlı isteği, daha önceki reddediş ve yok sayış şiddetiyle tamamen aynı."

Adalet{siz}

Galeriler resimlerini sergilemeyi kabul etmedi. Matbaa "böyle bir serginin kataloğunu basmam" dedi.

Bazıları "özel hayatını bu kadar deşifre etmesine gerek var mıydı canım" çekti.

Öğretim görevlisi olarak çalıştığı üniversite, *yaptığı resimler yüzünden* işine son verdi.

Sonra bir gün, nasıl olduysa *İlahi Adalet* yerini buldu.

O şimdi galerilerin, küratörlerin, koleksiyonerlerin peşinden koştuğu *ünlü* ressam **Taner Ceylan**.

Resimleri 8. İstanbul Bienali'nde de sergilenen Taner'e sordum. Bakın neler anlattı.

Memed Erdener: Taner, resimlerini nasıl tanımlıyorsun?

Taner Ceylan: Bu zor bir soru; çünkü onların tanımını kime yaptığımı ilgili. Birçok farklı algı düzeylerine hitap ettiklerine inanıyorum. Benim gibi algılayan birisine şu tanıımı yapardım: "Sonsuza kadar dondurulmuş iki hareket arasındaki, sonsuz olanakların cereyan ettiği konumlar ve anlar."

ME: Sence resim ne işe yarar? Niçin resim yapılır?

TC: Hatırlayamadığım zamanlardan beri resim yapma dürtüsü bir şekilde yaşamımın kendisiyle özdeş hale geldi. Neden resim yaptığımı açıkçası bilmiyorum. Sadece yapmak istiyorum ve yapıyorum. Resim yaparken yaşadığım aşklar, gezdiğim şehirler, yanında uyandığım tanımadığım mekânlardaki güzel bedenler... O kadar güzel ki! Giderek genişleyerek güzelleşen bir yaşam. Var olan realiteyle hiçbir ilgisi yok. Olası ve olası olmayan tüm hayallerimin evidir orası. Resim bittikten sonra ona baktığımda orda yaşadıklarımı tekrar yaşamıyorum, sadece anımsıyorum, o kadar. Başkası bakınca ne hisseder ne duyar, resim ne işe yarar bilmiyorum ve ilgilenmiyorum. Ama umuyorum ki beni

zenginleştirdikleri gibi başkalarının da kişisel ve ruhsal evrimlerine güzellik katarlar.

ME: Bir süre önce resimlerin için "tehlikeli ve sergilenemez" diyorlardı (ki bence bu nefis bir iltifat), şimdi İstanbul Bienali'ndeler. İnsanlar resimlerini gördükten sonra senin için neler değişti? Neler oldu?

TC: Tüm bu olayları hâlâ kavrayamıyorum. Resimlerim benim için güzellik ve mutluluk demek, ama tüm bu tepkileri ve olayları kestirebilseydim, bugün onları sergileme konusunda pek emin olamazdım. Güzel şeyler de oldu ama edindiğim tecrübelerin acı tadı hepsini bastırdı. O güzel şeyleri oturup düşünmek zorundayım hatırlamak için. Bienal'den sonra yıllardır beni köstekleyenler, yüzüme bakmayanlar, horlayanlar şimdi benimle görüşmek ve bir resim kapmak için sıraya girdiler. Çok profesyonel de yaklaşılabilir; işte doğal süreç budur vs, vs gibi ama yapamıyorum. 'Sanat'ın, sanatçının dışında kimsenin umurunda olmadığını görmek acıttı.

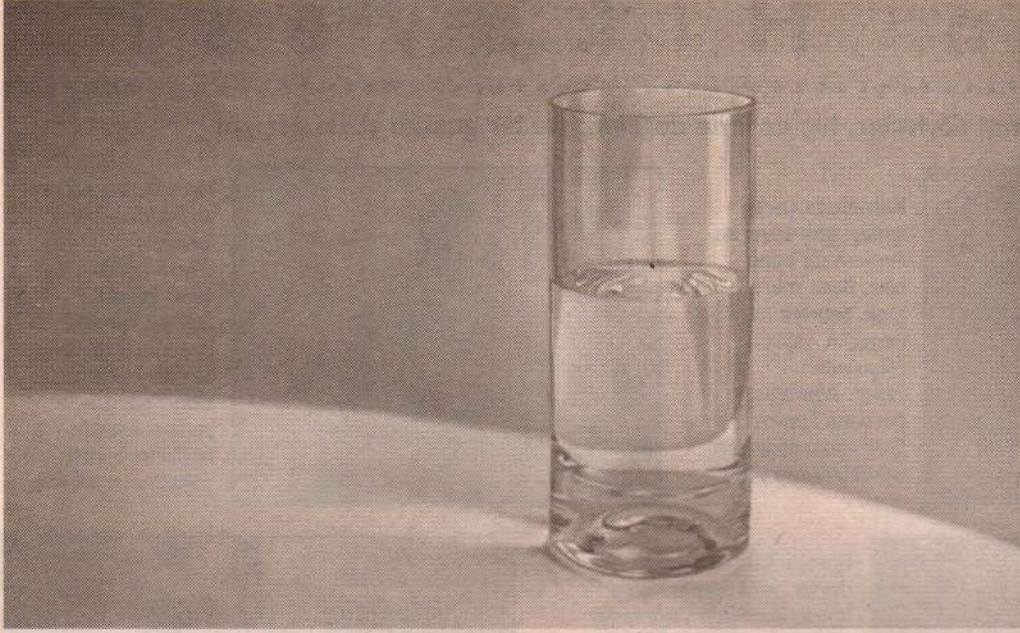
ME: İstanbul Bienali? Bu senenin en iyi işleri hangileri?

TC: İstanbul Bienali bu yıl çok duyarlı ve sanırım tüm

beklentilerin üzerinde bir derinlik sergiledi. Bienal, küratör Dan Cameron'a çok benziyor. Çok mütevazı ve sevgi dolu. Bienal'de beni etkileyen yapıtları tek tek saymak çok zor. Her mekânda beni etkileyen yapıtlar var; ama Tophane-i Amire binasının tüm yapıtlarla birlikte oluşturduğu genel atmosfer benim için önemli bir yaşam tecrübesiydi. Çok güzeldi.

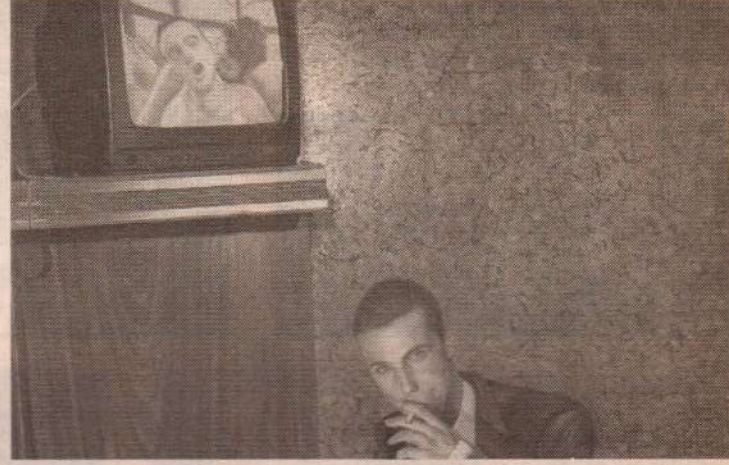
ME: Öğretim görevlisi olarak çalıştığın üniversiteden neden ayrılmak zorunda kaldın?

TC: Evet. "Aileye Mahsustur" isimli sergiye bir resimle katıldım ve aile kavramından yola çıkarak kendimin ailesi olduğumu anladım ve o sıralar bana "özel hayatını bu kadar deşifre etmesine gerek var mı" diye eleştiriler geliyordu. Neyin özel ve mahrem olduğuna baktığımda, resim yapmak dışında hiçbir şeyin mahrem olmadığına kanaat getirdim. Çünkü resim yapma eylemi kimseyle paylaşmadığımdır. Oysa sevişmek bir veya daha fazla kişi arasında gerçekleşebilir ve asla mahrem olamaz. Peki sevişmek ne zaman mahrem olabilir? Kendi kendimle sevişirsem olur muydu sorusu üzerine, kendi kendimle seviştiğim bir resim yaptım. Bu kadar basit. Resimdeki figürlerin iki tane Taner olmasının dışında tüm yakıştırmalar yapıldı. Resmin var olan gerçeklikle

"Nü" 30,5x45 cm. / tuval üzerine yağlıboya

**"İstanbul Bienali
bir başlangıç mı, bir bitiş mi;
şu an bilemiyorum."**

"Afrika sahilinde bir gece kulübü" 31x48 cm. / tuval üzerine yağlıboya

**"Tüm bunların sanatla
hiçbir ilgisi yok. Ticaret bu.
Benim yapacağım iş bu değil."**

"Samoah" 24x38 cm. / tuval üzerine yağlıboya

"Otoportre" 29x37,5 cm. / tuval üzerine yağlıboya

**"Sanat, sanatçının dışında kimsenin umurunda değil!"
Herkes sanatla edineceği para ve statünün peşinde."**

hiçbir ilgisi olmadığı halde Yeditepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi yöneticileri ve profesörleri bu resmin kavramsal ve görsel bir kurgudan başka bir şey olmadığı olgunluğunu gösteremediler. Buna benzer bir sürü şey oldu. Mas Matbaası, kataloğumu sergimin açılışına iki gün kala basmayı reddetti. Fişi nereye takarsan tak, hep sigortalar atıyor.

ME: Ne yazık ki bir kabalık ve cahillik rüzgârı esiyor. Burası anti-tolerans cumhuriyeti. Türkiye'den gitmeyi düşünüyor musun?

TC: Yaşadığım yeri çok seviyorum. Türkiye'den gitmeyi düşünmüyorum ama bir daha resimlerimi burada gösterip göstermeyeceğimden artık pek emin değilim. Toleransın olduğu yerde aslında anti-tolerans da vardır. Sadece 'kabul' olsa! Herkesin doğrusunun farklı olduğu kabul edilseydi keşke.

ME: Ressam, resim, izleyen. Mahremiyet kavramının sınırları bu üçlü içinde nasıl dolaşiyor sence?

TC: Dediğim gibi ben resimlerimden geriye kalan anılarımla kalıyorum. Onlar, o mahremiyetin belgesi bile değiller benim için. Ama izleyen, resimle yeni mahremiyetler kuruyorsa eğer bu çok güzel bir şey

olurdu. Sanatçıyla yapıt arasında bir bağ kurmak doğru olmaz ve yapıt da sanatçıya götürmez. O bağımsızdır ve her türlü anlamlandırmaya açık oluyor aslında. Tüm bunlar da bu yüzden oluyor galiba.

ME: Bir ressam bir galeriyle nasıl şartlarla çalışmalı? Ressam bu ilişkiyi en az yara bereyle nasıl atlatır?

TC: İlk etapta resmin satılması, yeni ve geçici sahiplerine gitme süreci çok temiz ve dürüstçe gerçekleşmeli. Baştan her şey çok net konuşulmalı. Bu ilişkiler zincirinde en çok zararı yine sanatçı görüyor. Benim önerim, satış süreçleri avukat tarafından hazırlanmış, içinde daha sonraki dönemlerde sanatçının resmin üzerindeki haklarını alıcısına açıklayan bir metinle gerçekleşmesi. Bunların ötesinde, geçen süreye bakıyorsun. Geriye kalan parayı mı amaçladım diye soruyorsun. Madem sergiledin, sunduğun öneri anlaşıldı mı diye soruyorsun. Bir galerinin, yapıt ve imaj satmaktan daha da önemli bir misyonu olduğunu anladım. O da sanatçısının derdinin, önerdiği yaşamın ve kavramın tartışma platformlarını yaratmak. Yani kavram ve felsefe oluşturması gerekiyor; bu kavram sadece estetik değil, felsefi ve felsefelerin

tartışıldığı ortamın, o galerinin projesi dahilinde olması gerekiyor. Galerinin de sanatçısına düşünce üreten olarak bakması gerekiyor. Yoksa bir manavdan farkı kalmaz.

ME: Ortalama bir Türk senin resminle karşılaşınca ne düşünür? Sanat, orta sınıfa zihin açıcı bir şok etkisinde bulunabilir mi? Yoksa böyle heyecanlara kapılmam yersiz mi?

TC: Valla gördüğüm kadarıyla, resimlerime tepkiler Türkiye'de var olabilecek en ama en üst tabakadan geliyor, orta sınıf ortadan ve hatta sevimli tepkiler veriyor. Çünkü edineceği veya kaybedeceği bir statüye boğuşmuyor. Tepki verenlerde zihin açıcı bir etki de bulunabilir mi bilemiyorum; ama en azından benzer bir yapıtla karşılaştıkları zaman daha esnek bir tavır sergileyeceklerini diliyorum.

ME: En tehlikeli ve sergilenemez resimleri yapman dileğiyle diyorum ve oturumu kapatıyorum.

TC: Ben de Jenny Holzer'in bir cümlesiyle noktalayayım: "Beni, yapmak istediğim şeylerden koruyun!"

Bir Günü'n Hikayesi

Ben Adanalı Tarzan Yunus: Mahallede deli olduğumu söylerler, hiç de öyle değilim. İşte bir günüm şöyle geçiyor.

Sabah 10.00'da uyanırım, uyanır uyanmaz boncuğuma sarılırım, çünkü onu çok severim. Annem kahvaltıyı hazırlayana kadar boncuğumla vakit geçiririm.

Kahvaltıda çorba içmeyi çok severim. Annem de bunu bilir. Bana mercimek, şehriye, ezogelin, yayla... Hepsinden yapar. Ağır ağır çorbamı içerim. Çorbamın ardından ise üzümümü yerim.

Kahvaltıdan sonra ardı ardına çay içerim birinci bardak, ikinci bardak, üçüncü bardak, dördüncü bardak, beşinci bardak, altıncı bardak, yedinci bardak, sekizinci bardak, dokuzuncu bardak..

Boncuğum, kahvaltım, çorbam, çayım gibi parayı da severim ve abimden bir buçuk milyon lira kadar para alır dışarıya fırlarım. Bakkala giderim, bir paket bisküvi alırım. Daha sonra her zaman takıldığım yerime giderim.

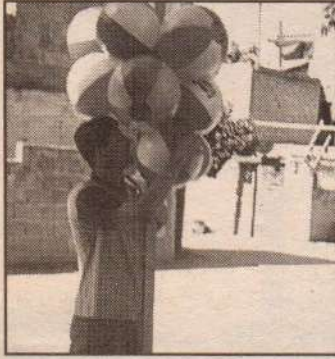

Buraya Tarzan Yunus'un yeri derler, yani benim yerim. İçinde kimsenin yaşamadığı yıkık bir ev burası. Burada oturur bisküvimi yer, kafamı dinlerim. Hayaller kurarım, mercedesimi gıcır gıcır etmek için bakım yaparım. Ertesi gün alacağım balonların renklerini tespit ederim.

Bakımdan sonraki süslü mercedesimle sokak aralarında cirit atarız.

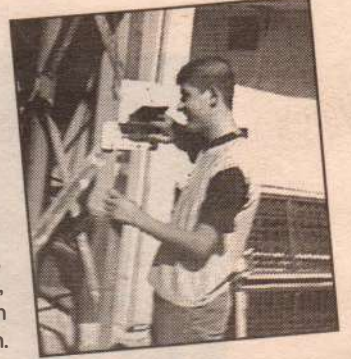
Boncuğum, kahvaltım, çorbam, çayım, param, bisküvüm ve mercedesim gibi balonları da çok severim. Baloncu görünce peşine takılırım. Bir sürü balonum olsun istiyorum hep...

Bir tane Kıl Cemal var mahallede, onu gördüğüm zaman ayağımdaki terliği fırlatmadan rahat edemem. Bu benim hoşuma gider.

Adana'da her mahallede megafon bulunur ve bu megafonlardan herkes taksi çağırır, ben canım kimi isterse onu çağırırım. Mesela her gün bir at arabasını çağırırım. At arabası gelir, sonra gider. Ben bu megafonu çorbam, boncuğum, çayım, mercedesim, param, bisküvüm kadar severim.

Herkes çok yardımsever olduğumu bilir. Bu yüzden çöpçüler beni gördükleri zaman hemen süpürgeyi elime tutuşturuverirler.

Çay doldururken muhakkak süzgeç kullanmak gerekir.

Ocaktan, süzgeçten, çaydan, demden sıkılınca kendimi sandalyelere veririm. Onları güzel bir şekilde istif eder, daha sonra kahvenin önüne insanlar oturacak şekilde dizerim. Bütün bunları yaparım ama tek kuruş para istemem. Tüm bunları insanlık adına yaparım.

Akşam beş altı gibi genelde acıkırım. Eve koşar buzdolabına saldırırım. Genellikle ilk bulduğum şeyi yerim ama domates, peyniri çok severim, bunları ekmeeksiz yemem. Boncuğum, kahvaltım, çorbam, çayım, param, bisküvüm, mercedesim, balonlarım gibi domates peynire katık ettiğim ekmeğimi de çok severim ve bir ekmeği bir oturuşta yerim.

Televizyonda haberleri hiç kaçırmam. İzledikçe gülerim, eğlenirim, coşarım, yurttan haberler alırım ve olup bitenler beni çok neşelendirir.

Hayallerimden biri de herhangi bir televizyonda, haber spikeri olmak. Onlar gibi her gün televizyonda görünmek isterim. Keşke ben de spiker olsaydım, derim her gece.

Artık benim için uyku vakti gelmiştir. Son olarak çizgi filmleri ta ki uykum gelinceye kadar izlerim. Ancak böyle uyuyabiliyorum ben. Abim ile annem beni yatağıma götürürler hep. Sabah olur Adana'da yeni bir günüm daha başlar.

Yunus Adana'da yaşıyor. 17 yaşında ve zihinsel engelli bir kardeşimiz. Ailesinin izniyle bu röportajı gerçekleştirdik ve bir gününü belgeledik. Tarzan Yunus ve Ailesine Teşekkür ederiz.

Panter Emel

Maksadım; başkanın olayla ilgilenmesi ve insanların en azından trafiğin aktığı caddeye inmeden, kaldırımında yürüme haklarına kavuşmalarıydı.

Canlılar Kaça Ayrılır

Geçenlerde otobanda araba birine çarpıp kaçıyor. Olay yerine gelen ambulans yaralıyı alıyor, ancak travesti olduğu anlaşılınca dolaştırıp aldığı yere bırakıyor. Bırakıldığı yer Avcılar civarı. Çok sevdiğim hayvan dostu arkadaşım Gürkal Gençay orada oturuyor. İş dönüşü rastladığı, yerde yatan travestiye para vermek istiyor, ama o **"Yürüymiyorum ki parayı ne yapayım."** diyor ve almıyor. Birkaç gün Gürkal yemek taşıyor, birileri belediyeye haber vermiş olacak ki belediyeden gelenler **"Aa bu üçüncü cinsmiş!"** deyip gidiyorlar. Bu olayları öğrendiğim gün yağmur ve fırtına yaklaşıyordu. Yol ortasında ayakları kırık bir insan, yağmur üstüne yağıyor. O gece benim için de çok zor geçti. Sabah Gürkal'ı aradım, durumu sordum. Gürkal "Abla, yerde yatıyor, üzerinde bir bez ona dolanmış." dedi. Ailesi Samsun'daymış, o kadar çaresiz kalmıştık ki. Hemen Gürkal'la buluştuk ve Samsun'a göndermeyi sağladık. Ailesiyle iyi ilişkileri varmış, umarım sahip çıkarlar.

Otobüs garından döndüğümüzde, televizyon haberleri, kuş avlamaya çalışan birinin yanlışlıkla 1,5 yaşındaki yeğenini vurduğunu ve çocuğun öldüğünü veriyordu. Kuşların öldürülmesi tabii ki haber değildi. Şimdi bana **"çocukla kuş bir mi"** diyenler olabilir. Yaşam hakkının hiyerarşisi neye göre yapılıyor. İnsanlar kendi kendilerine "biz en üstünüz" demişler. Kendileri için "biz hayvan değiliz!!!" demişler. Çünkü dünyada bitkiler, hayvanlar veeee insanlar varmış, çünkü insanlar sınıflandırmayı böyle yapmış. Bir üstünlük, bir megalomanlık, körlerle sağır birbirimizi ağırıyoruz. Tabi insanların böyle söylüyor, düşünüyor, inanıyor olmaları onları üstün kılmıyor, gerçekler değişmiyor. İşte canlılar arasında bu ayrımı yapanlar, insanlar arasında da aynı ayrımı kolayca yapıyorlar. Yani bazıları daha az insan olabiliyor. Tıpkı ayakları kırık travestide olduğu gibi.

Yürü, Anca Gidersin

Unkapanı Köprüsü'nden geçerken görmüşsünüzdür, köprü'nün iki yanında aralıksız sıralanmış adamlar balık tutar. Kovalar mı istersiniz, olta satan tezgâhlar mı... Hep düşünürüm, buradan yürüyerek geçmek zorunda olanlar bunu nasıl başarır. Yüzlerce oltalı adam, her bir oltanın uzunluğu sanırım üç metreye yakın, kaldırımdan yürünemeyeceği ortada, caddeden de otomobiller akıyor. Halbuki orası yaya kaldırımı ve yaya hakları diye bir şey var. Var mı?

Geçenlerde bir toplantıda karşılaştığım **Ali Müfit Görtuna**'ya bunları bir çırpıda anlattım. Maksadım; başkanın olayla ilgilenmesi ve insanların en azından trafiğin aktığı caddeye inmeden, kaldırımında yürüme haklarına kavuşmalarıydı.

Adamlar ve bunların etrafında okuyan sokakları yaya ve boy asfalt ile kapımasından dolayı Adalar Belediye Başkanlığı'nın 22.09.2003 gün ve 677 sayılı yazısından anlaşılacağı gibi, İstanbul'un her ilçesinde olduğu gibi, Adalar İlçesi'nde de zaman zaman asfaltlama çalışmaları (sadece yollar) yapılmakta, bu durumun iklimi herhangi bir etkisi bulunmamaktadır. Düşüklerini ve görüşünü arz ve rica ederim.

BAĞITIM
Valilik Makamına (Basın ve Halkla İlişkiler Müd.)
Nuran SİNAV (Müşteki)

yükada'da yaşar. Geçenlerde aradı, adanın yolları asfaltlanıyormuş, yol kenarındaki ağaçlar, kökleri su alamadığından kurumaya başlamış. Bu asfaltlama kepa-zeliğini bir dilekçe ile her yere ulaştıran Müstakime'ye, Adalar Kaymakamı **F.Orhan Arasan** cevaben bir faks göndermiş, arkadaşım da "bak bizim Kaymakam'a" diye yazıyı bana gönderdi. Okudukça gözlerime inanmadım. Adalar Kaymakamı asfaltlama ile ilgili olarak şöyle diyordu: "Adalarda yaşam koşullarını olumsuz etkileyen ve Ada halkının sağlıklı, sıhhi olarak yaşamlarını devam ettirebilmeleri için yapılan asfaltlama çalışmaları..." Buraya kadarına bir bakalım, çünkü gerisi daha matrak, aslında trajik.

Sayın Kaymakam, sağlıklı ve sıhhi yaşamdan asfaltlamayı anlıyor. Kanserojen etkileri nedeniyle asfalt uygulamalarının otobanlar dışında, uygulanmasının gitgide terkedildiğinden, bununla ilgili sözleşmelerden habersiz.

"Ada sakinlerinin talepleri doğrultusunda yapılan tespitler..." diyor yazısında Kaymakam. Ama biz de sormaz mıyız, bu ada sakinlerinin talepleri hangi gerekçelerle yerine getiriliyor. Araştırma yapılıyor mu, talep edenlerin oranı etmeyenlere göre kaçta kaç? İstatistiki verileriniz var mı? Yazı şöyle sürüyor; "asfaltlama çalışmaları (sadece yollara) yapılmakta..." Bak sen, sadece yolları asfaltlamışlar, demek ki yollar dışında da asfalt kullanılabiliyor. Pes yani. Şimdi sıra yazının (kaymakamın) trajikomik ifadesine geldi, "bu durumun iklimi herhangi bir etkisi bulunmamaktadır." İşte bu son darbesi Kaymakamın. Budur yani.

di. Ama başkanın maksadı benimle aynı değildi. Suratında asılı duran iğreti gülümseme ve çizgi halindeki gözleriyle başkan "Hayır," diyordu, "bir şey olmaz, oradan yürünür." Ben ısrarla bunun mümkün olmadığını anlatmaya çalıştıkça, o da aynı ısrarla, rahat rahat yürüyebileceğini söylüyordu. Sonunda sabrım taşı, öyle ummadığı bir şey söyledim ki yüzü bir anda allak bullak oldu, iğreti gülümsemesi dondu. Ben yürüdüm.

Ertesi gün köprüyü fotoğrafladım. Kaldırım taşlarını üç ayda bir yenileyen, İstanbul'un belediye başkanı görsün bakalım, nereden yürünecek.

Sıhhi Asfalt!!!

Arkadaşım psikolog Müstakime Sınav bir doğa misyoneridir. Yıllardır Bü-

lemleri hangi gerekçelerle yerine getiriliyor. Araştırma yapılıyor mu, talep edenlerin oranı etmeyenlere göre kaçta kaç? İstatistiki verileriniz var mı? Yazı şöyle sürüyor; "asfaltlama çalışmaları (sadece yollara) yapılmakta..." Bak sen, sadece yolları asfaltlamışlar, demek ki yollar dışında da asfalt kullanılabiliyor. Pes yani. Şimdi sıra yazının (kaymakamın) trajikomik ifadesine geldi, "bu durumun iklimi herhangi bir etkisi bulunmamaktadır." İşte bu son darbesi Kaymakamın. Budur yani.

Asfaltın ve petrol türevlerinin doğaya verdiği zararı sağır sultan bile duydu. Bilim adamları ısıyı yansıtan asfaltın sera etkisi yaratıp, iklimler üzerinde etkili olduğunda hemfikir. Ama Adalar Kaymakamı noktayı koymuş bile. "Etkisi bulunmamaktadır."

Neler gördüm?

Her
bi gün
her bi saat

> Üstlerinde kocaman harflerle boşluk yazanlar (türk kahvesi değil espresso içenler)

> Kapuska ve bulgur yemeyip sebze illa çin tercih edenler (tabii ki çatal kullanmazlar)

> Türkçeyi gavur aksanıyla konuşanlar (bunların en müthişleri radyoculardan çıkar, mesela fark yerine fiark derler)

> Türkçe fiilleri ingilizce eşanlamlılarıyla birleştirerek kullananlar (bunlar yukarıdaki gruptan bile daha vahimdir)

> Hidrellez'i değil de, Halloween'i kutlayanlar (yılbaşında mutlaka bi çam devirirler)

> Hayatında bi kere otobüse binmemişken, metro hadisesini pek sevenler (kısıtlılığıyla dalga geçerler)

> Bebeklerinin patiğini dekaneyeden alan analar (çocuğu da zaten burda doğurmamışlar)

> Arabada giderken kantri müziği değil türkülerini zaplayanlar (anlatırlar vaktiyle meksikaya gümbürlük mi ne gitmişler)

> Yozgat nerde, Muş'un yolu neden yokuş, Kayseri'nin nesi meşhur bilmeyenler (okudukları dandik okulun bulunduğu eyaleti iyi kötü bilir gibiler)

> Sanat müziği ve türkülere tahammül edemeyenler (Gerçekten tahammül edilmezler)

> Sevişmeyi beceremeyen savaş borazancıları (bi de utanmadan democracyden bahsederler)

Küçük
amerikanın
komik
türkleri
arasında.

BAKANGÖR

Latin Alfabesinin İpuçları

DOĞAN GÜNEŞ

Aa

Önce üçgeni, sonra piramiti, sonra da çatıyı andıran A harfi bir ev yaparak başlangıçtaki esrarlı yerini korumak istiyor. Üçgen, üç ayağın çatmaktaki marifetidir. Fizik dünyamızdaki elimizin ilk desteği. Yazıya başlangıç, doğru bir başlangıç, çizgileri çatıyorsunuz, bu yapı yere sağlam basacaktır.

Bb

Önce bir direk, sonra sağa doğru ilerleyen üstüste iki yarım daire. Artık bir yöne doğru ilerlemeyi düşünen yerleşik fikir. Gideceği bir çok yönden öncelikle sağa doğru gitmeye karar veriyor. Direğe yaslanan iki yarım daire henüz yuvarlanmak istemeyecek kadar tedbirli. Hala evin içine bakıyor.

Cc

İlk kez açık bir çizgi. Sağa doğru uzaklara geniş bir bakış. Panorama arkasındaki sağlam eviyle sınırlı, ilk kez yuvarlanıp yuvarlanmayacağına bakıyor. Eğer sağa doğru yuvarlanırsa açık ucunun üstüne oturacak... Sola yuvarlanırsa evine yaslanacak. Çok cesaretli görünüyor, ama gerçekten temkinli.

Dd

Yine direğe yaslanıyor, yine yönü sağa. Uzun gözlemin sonuçları dikkatle değerlendiriliyor evde. Deneyin ilk sonuçları bilimsel. Henüz uzaklara gitmeden önce kendi yerleşik fikirlerine daha geniş bir bakış ihtiyacı. Temkinden gerçek bir karar çıkıyor.

Ee

Gideceği yöne gözlem evden sürdürülüyor. Gözlemin açık bakışının ortasında o yöne doğru uzatılmış bir silah var, korunmak için.. bu bir kale.

Ff

"Bulunduğum yerden daha uzağı görebilir miyim?
"Elimde silahımı biraz yüksektir
ve ayağının altındaki temkini bırakıp kısa bir süre
yüksekten bakma ihtiyacı."

Ben Can Yücel'lerin, Nazım Hikmet'lerin Türkiye'de Hülya Avşar'dan daha fazla konuşuluyor olmasını çok isterdim.

Benim triolojim Edip Cansever, Turgut Uyar ve Cemal Süreya'dır. Özellikle Edip Cansever'in zekasına hayranım. Çok bilinmeyenli bir denklemdir bana göre.

İnce İnce Deliriyoruz

Tanışma

Feridun Düzağaç : Tanışalı bir altı yedi yıl oldu. Bir barda karşılaştığımızı hatırlıyorum.

Erhan Güleriyüz : Kemancı'daydı galiba.

F. D. : Aslında ben seni tanışmadan da biliyordum. Çünkü Adana'da Tini diye bir grubumuz vardı, orda başımız Devrim vardı, Devrim senin İzmir'den üniversite arkadaşınmış.

E. G. : Devrim çok iyi bir müzisyen, çok iyi bir gitarcudur, çocukluk arkadaşımıdır. Hani sevdiğiniz bir dostunuzun dostu, potansiyel bir dosttur ya. Seninle tanışmamız da biraz öyle oldu.

Beyoğlu

F. D. : En büyük ortak yanımız Beyoğlu'dur aslında. Sanıyorum sen kesintisiz uzun süreler yaşayabiliyorsun burada.

E. G. : Tabii stüdyom Beyoğlu'nda ve beş yıldır buradayım. İstiklal Caddesi bambaşka tabii, Türkiye'nin prototipidir yani, aklıyla karasıyla. Bu cadde her şeyi bulabileceğiniz bir yer, politikayı, sanatı, rezaleti, sefaleti, sefahati bir arada görebileceğiniz az bulunur bir yer dünyada. Beyoğlu'nun bir müziği de vardır. Çok önemli bir müziktir. Her şehir ve her kasabanın sesi vardır. İstiklal Caddesi'nin sesi bir aşağıdan geçen tramvayın zili, birbirine karışan müzik mağazalarının sesi ve caddenin delileri vardır bir de. Bu cadde sürekli kendine ait bir şarkısı olan bir yer, evet.

F. D. : Resim ve şiirlerini satmaya çalışan bir adam var. Benim İstiklal'deki kahramanım o. Beyoğlu benim için de çok besleyici bir yer.

E. G. : Buradan her gün binlerce insan akıp geçiyor ama bir de demirbaşları var. Sinemalar, kitap mağazaları, dernekler, barlar... İstiklal'de ne oluyor diye bir araştırma yapmaz kimse, burada sadece yaşanır.

Saygı Duy, Satın Alma!

E. G. : Feridun benim ciddi boyutta takdir ettiğim bir müzisyen. Türk edebi-

yatını, şiirini, dilini iyi biliyor, bu sayede insanlara hem kendi iç dünyasını anlatabiliyor, hem de insanların dünyasını paylaşıyor. Bu onun kalitesi. Feridun gibi müzik yapmaya çalışan bir elin parmağı kadar insan var. Ama satış rakamlarıyla karşılaştırdığınızda inanılmak komik durumlar çıkıyor. Oturup çay içmeyeceğiniz insanlar çok daha farklı bir popülaritede. Müzik endüstrisini ayakta tutanlar şu an amatör ruhla çalışanlardır. Ben kendi adıma şu an şarkı söylemeyi bıraktım ama beste yapıyorum.

F. D. : Aslında bütün çözümler

toplumsal tıkanma dönemlerinde oluyor. Senin dediğinin içinde şu var: müzik bir sektör olma özelliğini yitirebiliyor ama sadece derdi müzik olanlar kalıyor. Sinemada da öyle, edebiyatta da öyle. Bundan bir rant beklentisiyle yola çıkan adamların sesinin kesileceği döneme yaklaşıyoruz gibi geliyor bana. Türkiye'de 'saygı duymak' denen benim nefret ettiğim bir laf var. Mesela Bülent Ortaçgil'in adı geçtiğinde herkes saygı duyduğunu söylüyor. Eminim ki ve biliyorum bunu, hiçbir ticari rakamsal beklentisi olmadan müzik yapan bir adamdır, ama albümlerinin geldiği nokta başkalarının başarı diye ifade ettiği nokta değil. Saygı duymak lafının içinin boşaltılıp çöpe atılma vaktinin geldiğini düşünüyorum. Hakikaten varolan şeylere saygı duyulacaksa yaşatılmalıdır da. Yani içten olmayan şeylerin karşılık alamayacakları bir döneme geldik gibi algılıyorum ben. Bu popüler kültür, televizyon kültürü dediğimiz şey çok uzun zamandır sorgulanıyor, yani konuşup ahlak kesmekten öte bir şeyler olacak gibi geliyor bana. Normalde umutsuz ve karamsar bir adamım ama bu noktada gerçekten bir ışık görüyorum. Bu geçiş döneminin biteceğini hissediyorum.

Herkes Aşka Gelmişti

E. G. : 1999 depreminden itibaren ülkede çok ağır ekonomik, sosyal ve psikolojik bir kriz var. Toplum olarak bu krizi atlama çalışıyoruz. Televizyon kültürünün de bir nevi uyuşturucu gibi top-

lumdaki geçiş döneminin, hani olur ya acı ilaç kullanırsınız, öyle bir etki yaptığını düşünüyorum. Ama gerçek insan ve gerçek hayat bambaşka. Biz ister istemez onu görmek zorundayız. Tabii ki seçici bir toplum olmadığımızdan yirmi yıl sonramızı kurgulayan politikacı, siyasetçi ve ekonomistlerin yerli yerinde seçilmediğini düşünüyorum. Çok üzücü tabii. Yani ay yıldızlı pasaportunuz var, dünyanın neresindeysen pasaportuma baktığında hakir gören insanları görüyorum hala. Tabii ki agresif oluyorsunuz, çok onur kırıcı bir durum. Benim bugüne dek iki üç saat bekletilmediğim havaalanı yok dünyada. Dünya tarafından hak etmediğimiz cephelerde kukla gibi oynatılıyor hisse kapılıyor. Savaş rezalet, iğrenç bir şey. Bütün dünya da gördü ki Amerika hiç de öyle Hollywood filmlelerinde gördüğümüz gibi kahramanlar üretmiş bir ülke değil; son derece standart, işgalci, emperyalist, petrol için, güç için rahatlıkla işgal yapan, bebekleri öldüren bir millet. O şoku da yaşıyoruz belki. Çünkü bizde ülke olarak Amerikan hayranlığı vardır. Müziğe başladığımda Amerikan blues'ları dinliyordum, Deep Purple'ları dinliyordum. Düşünün Türkiye'de müzik yapan, müzik üreten birisi olarak Türk halk müziğiyle tanışmam otuzlu yaşlarım itibarıyla başlamıştır. O zamana kadar Türkçe şarkı söylemeye bile "Aa!" falan derdim yani.

F. D. : Ben bu coğrafyanın müziğiyle çok geç tanışmadım ama benim de tercihlerimde öncelikli olarak yabancı müzik yer aldı hep. Ama türküler de bir yandan gidiyordu. Barışa Rock diye bir girişimde bulunuldu. Sonradan hatta orada yer alamamaktan dolayı açıkçası biraz kendimi sorumlu da hissettim ve onlara da söyledim ama ben de bu durumlara karşı inancsızlık var. O yüzden bu noktada ben çok umutlu değilim. Yapacak bir şey de yok. Ayağımızla yürüyeceğiz, kolumuzla belki güç göstereceğiz ama hepisi bağlanmış durumda. Kötü insanlar tarafından yönetildiğimiz doğru, çünkü iyiyi seçme şansımız yok. Benim en büyük hayal kırıklığım ÖDP döneminde olmuştur. Ben o zamanlar Beyoğlu'nda sahneye çıkıyordum. Aslında müziğimde hiç slogan olmamasına ve kişisel olarak bunu doğru bulmama rağmen hiç yapmadığım şeyleri yaptım. Beni dinlemeye gelen insanlarla seçimi konuşuyorduk. Hepimiz ümitlenmiştik. Herkeste sanki büyük bir toplumsal hareket, hatta devrim niteliğinde bir şey olacak ve iktidara geleceğiz gibi bir hava vardı. Herkes bir aşka gelmişti...

E. G. : Bu hep ayırt edilemeyen çok önemli bir şey.

F. D. : Ama öyleydi gerçekten.

E. G. : Ben o vakitler Tuncay'la tartışmıştım da; Bezgin Bekir'in bir halk

kahramanı olduğunu, onu politikaya niye soktuğunu söylemişim ama o da bana kızmıştı "Bezgin Bekir eski bir solcu ve tabii ki ÖDP'ye oy verir" diye. Oysa ki politika ve sanat birbirinden çok farklı şeyler. Biz sadece politikacıları yönlendirmek zorunda olan insanlarız. Çünkü meclise giren insanlar beş yüz elli kişilik bir kalabalık oluyorlar ve belki üç beş yıl, yakınlarını devlet kadrölarına sokmak, sağlam maaşa bağlamak adına çalışıyorlar. Oysa biz müzisyenlerin ya da sanatla uğraşan insanların üretimi bir ömür boyu sürebiliyor. Yani beş yıllık bir milletvekilliğinden çok daha yüksek bir sorumluluğu var üreten insanın.

Şeytan İşi!

E. G. : Geçen gün gazetede bir yazı okudum. İnanılmaz rahatsız oldum. Türkiye'nin gayri safi milli hasılasının yüzde doksananı yüz kişi elinde tutuyor ve kalanı 65 milyon

paylaşıyor. Günde bir dolarla ev geçindirmek zorunda olan aileler var. Bu inanılmaz bir şey! Ben sadece Türkiye'de değil, dünyanın bütün ülkelerinde benzer bir sistem olduğuna inanıyorum. Komik gelebilir ama, dört beş tane ağır kartelin dünyanın istediği bölgesinde istediği savaşı çıkarttığı, istediği toplumu istediği gibi yönlendirebildiği bir sistem olduğunu, mahalle ağzıyla söylersem "şeytan işi" bir düzende yürüdüğümüzü düşünüyorum. Birazcık karamsarlık yaratıyor bu durum, ama içimi rahatlatan bir şey var ki eğer yüz kişi bir ülkenin sermayesinin yüzde doksananı elinde bulundurabiliyorsa bir kişi de bir ülkenin geleceğini tamamen değiştirebilecek kadar bir şey üretebilir. Ya biz bir anda niye bu kadar siyasete daldık ki, biz siyasetçi miyiz...

F. D. : Umutlarımız ve umutsuzluklarımızdan çıktı. Çünkü ÖDP döneminin yarısı bende hala vardır. İskaladığımız, kaçırdığımız bir tarihi fırsattı diye düşünüyorum hala.

E. G. : Politika insan kandırma sanatı bence. Sanatla uğraşan birinin politika yapması bana çok komik geliyor. Çünkü meclise gidip orada nasıl bir işleyiş olduğunu görme şansım oldu. Şu son kriz bize paranın değil parasızlığın ne kadar önemli olduğunu hatırlattı, bir yandan da üretim diye bir şeyin var olması gerektiğini hatırlattı. Toplum olarak sanıyorum acıyla pişiyoruz.

Benim Neden Uçan Dairem Yok!

E. G. : Sanatla uğraşan insanlar aç ve mezarının nerde olduğu belli olmadan ölmek zorunda değiller artık. Evet, ben Türkiye'de sanatla uğraşıyorum ve elbette kendi yaptığım işin düzgün olması için kendimi eğitmeye çalışıyorum ve hakedişlerimin son derece rahat bir hayat yaşamama neden olmasını istiyorum. Ben

jet uçağına binmek istiyorum. Bunu yaparken de herhangi bir ahlaksızlık ya da topluma zarar verecek bir şey yapmadan da yapılabileceğini biliyorum. Hatta ne uçağı, ben uçan daireye binmek istiyorum. Müzikle uğraşıyorum, şarkı söylüyorum ve hayır Ferrari arabalar falan değil ben uçan daireye bineceğim. Eskiden bunları konuşmak abesle iştigaldi. "Sosyalistiz, insanların eşitliği..." falan. İnsanlar tabii ki eşittir ama çalışan insanlar hakkettiğinin karşılığını almalı artık.

F. D. : Kişisel olarak ben çalışıp, üretilen iyi yaşamak kısmına katılıyorum. Ama ben bunu çok fantezi boyutta belki ama: sokakta geçen çocuğunda böyle düşünbilmesini istiyorum. Onunda böyle şeyler düşleyebilmesini istiyorum. O yüzden de politikacı da şarkıcı kadar, sanatçı kadar insan için çalışabilir. Yani bu çok açık bir şey.

Mehmetçik Bodyguard Olamaz! Hani Nerde Korolar!

E. G. : Amerikalı ünlü bir toplumbilimcinin bir sözü var, Amerika'da sadece silah ve film üretilir diye. Gerçekten gitim, yerinde tetkik ettim; Amerika'da silah ve sinema dışında hiçbir şey üretilmiyor. İyile kötünün savaşı var dünyada. Ben milletlere toplumlara bağlamıyorum. Şu anda toplum olarak, çok çalışmak, çok koşmak zorundayız. Çünkü ben şiştim artık Avrupa

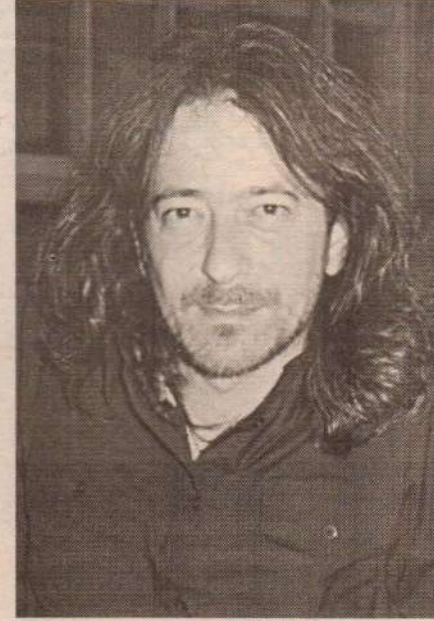
birliği kapılarında saçma sapan el etek öpülmesinden ya da sekiz buçuk milyar dolar karşılığında yirmi yaşında çocukların askere gönderilmesinden, Irak'ta ölsünler diye üstelik. Bu çok içler acısı bir durum, biz bodyguard mıyız ya! Yani x bir ülkenin bodyguardı olamaz Mehmetçik! Millet olarak biz böyle bir şeyi tasvip edemeyiz.

F. D. : Tasvip etmemek yetmi-

yor ama. Bugüne kadar toplumsal olarak sesimizi korolastırdığımız hiçbir şeyde başarılı olmadık. Tencerelere vurduğumuz, ışıkları söndürdüğümüz zamanları hatırlıyorsunuz. Ne oldu? Kapandı dava.

Karamsar Nüfusun Yaş Ortalaması Düşecek!

E. G. : Öyle saraylarda büyümedim ben. On beş bin nüfuslu küçük bir kasaba

bada yaşadım. Tarlalar, yılanlar, domates tarlaları, çocukluğumun geçtiği yerlerdi. Tezek kokuları bazen dünyanın en güzel parfümüdür. Anadolu'nun pek çok bölgesinde bugün yaşanan hayatı ben çocukluğumda yaşadım. Ailem üniversite mezunu değildi. Annem, babam ilkokul mezunuydu. Fakat insan beyninin, eğitimsiz de olsa iyiyi ve kötüyü ayırt edebileceğine inandım her zaman. Çok genç bir nüfusa sahip olmamızın

büyük bir avantaj olduğunu düşünüyorum. Şu anda yaptığımız bu karamsar sohbetlerden çıkış yolunu belki bugün üç yaşında olan bir çocuk altı yedi yaşına geldiğinde görüyor ve bize hak veriyor olacak.

F. D. : Belki de karamsarlığımıza katılacak. Karamsar nüfusun yaş ortalamasını düşürecek bence.

E. G. : Biz hassas bakıyoruz tabii. Hep bardağın yarısını boş görüyoruz ister istemez.

Selektör Yap, Yakalanma!

F. D. : Tüketmekle mükellefiz biz. Her durumda hayat daha fazla para harcamamızı sağlıyor. İşte mobil iletişimi, interneti, şuydu buydu. Ozon tabakasının delik olduğunu ve güneş ışınlarının dik geldiğini bilen kadına krem satmaya çalışıyorlar mesela. O gözle bakmamız istendiği için, öyle bakılıyor. Ben kişisel olarak gerçekten şu vicdani ezilmeyi yaşıyorum. Yazdığım şarkıların konuşageldiğimiz şeyler karşısında ne kadar lüks ve snob olduğunu görmek beni üzüyor. Çok genç nüfustan bahsediyorsun Erhan ama, bunun bir devlet politikası olarak narkoz şeklinde bize verildiğini düşünüyorum. Düşünmek değil inanıyorum çünkü üniversitelerin kurulduğu şehirlerle ekonomi gidiyor, öğrencinin ailesi bulsa da bulamasa da bir şekilde onun harcını yatıyor. Talebin dışında ve üstünde şeyler yaşanıyor. Bu anlamda umutsuz olmak, çok fazla tükeniş edebiyatı yapmak gibi gelmiyor bana. Yine ben siyasete döneceğim ve doğru adamların bizi yönetmesinin ne kadar önemli olduğunu, eğitim sisteminin önemini tekrar vurgulayacağım. Yani bunlar artık klişeleşmiş gibi görünen laflar ama gerçekten önemli. Sağlığa ayrılan pay, her bütçede yüzde 1 ile 2 arasında azalıyor, devlet yapması gereken ödevleri yerine getiremiyor

ve devlete karşı güven sıfırın altına inip insanlar sırf polise rüşvet kaptırmamak için birbirine sektör ile uyarıda bulunuyorsa, bizim konuştuklarımızın, ürettiklerimizin, beklentilerimizin çok dışında bir hayat yaşanıyor demektir. Anadolu'da gençler o kadar umutsuzlar ki. Oraya gittiğimde benimle pek çok şeyi paylaşıyorlar, onlara söyleyemiyorum ama gerçekten çok üzülüyorum. Bu çocuklar ne yapacak. Gerçekten çok büyük açmazların kıyısında tutuluyorlar. Bunları düşündükçe, kişisel olarak acı çekiyorum. Kendi adıma şarkılarımın daha gerçek olduğunu görmek istiyorum. Kars'taki çiftçi için bile.

E.G. : Ekonomik insanlar sinemaya, tiyatroya gidebilecek, yeni bir kitap alabilecek ve okumaya vakit bulabilecek kadar maddi olanaklara sahip olmalı. Bugünlerde gazeteleri okuyoruz, cumhurbaşkanı türbanlı türbansız eşlere resepsiyon verecekmiş diye 2003 yılının gazeteleri yazıp duruyor. Yazılacak başka bir şey yok mu? Dünya ülkelerinin programları yüz:yüz elli yıllıktır. Biz bugüne çakılıp kalmışız. Benim torunumun torununun geleceği ile ilgilenecek insanların, şu anda gazeteye vereceği demeç sadece resepsiyonda türban takılıp takılması mıdır, biz bu kadar mıyız yani. Bunlar tabi insanı çok kasiyor, geriyor. Mahallenin delisi gibi bağırarak oluyorum bazen.

F.D. : Yavaş yavaş çıldırıyor, ince ince deliriyoruz.

Kitlesel Bir Hareketin Neferi Olmak

E.G. : Anadolu her zaman çok güzel olmuştur. Bütün güneşlerin doğduğu yer tarih boyunca Anadolu olmuştur. Milattan önce beş binden itibaren toplum olmayı becerebilmiş topraklar. Dünyanın kalbi bence Anadolu'dur. Amerikan filmlerinde gördüğümüz bütün iyi, kötü, doğru, yanlış ayrımlarının tamamı, Anadolu kökenli felsefelerden ve deneyimlenmiş doğrulardan oluşuyor. Batının bize sinemalar yoluyla gönderdiği maneviyat, zaten bizim özümüzde binlerce yıldır varolan maneviyat. Tereciye tere satıyorlar yani. Biz de bu tereyi çok büyük bir hayranlıkla yeni bir şey görüyormuşçasına "İnanılmaz! Bu nedir Allah'ım!" diyerek kabulleniyoruz. Bunlar çok acı tabi, bütün filmlerinde doğruluk, kahramanlık, yaşam sevgisi, hümanizm işleyen Amerika'nın hiç de öyle olmadığını, son derece cahil bir canavar gibi, masum bebekleri öldürebildiğini dünyanın istediği yerinde, istediği vakit savaş çıkarabileceğini, iç isyan çıkarabileceğini, istediği hükümeti başa getirebildiğini çok açık bir şekilde algılıyorum. Benim algılamam bir şey değil, üç yaşında çocuk bile algılıyor. Feridun ile bir araya geldiğimizde, iki üç şarkı üzerine konuştuktan sonra ister istemez bu konulara dalıyoruz, değil mi Feridun?

F.D. : Evet.

E.G. : Belki fiiliyatta yapabildiğimiz bir şey yok. Çünkü dernek ya da parti bazında siyasetten ben nefret ediyorum.

Birçok partinin işleyiş biçimini de gördüm. İğrendim, tiksindim çünkü biz daha insani bakıyoruz, biz edebiyatla, şiirle ilgileniyoruz. Kendimi hiçbir zaman kitlesel bir hareketin neferi olarak görmedim, görmek de istemiyorum. Yazık ki toplum olabilmek eğitiminden epey uzakta bir eğitime maruz bırakılmışız.

F.D. : Felsefe dersi benim lisemde zorunlu dersti ama nefret ettirdiler. Benim kişisel ilgim olmasaydı, felsefeden kolaylıkla nefret edebilirdim. Tek bir şey kalmadı aklımda okuldan. Tamam, dünya değişiyor, iyi de bizim müfredat da değişsin artık. Milli güvenlik dersinden on beş yaşındaki çocuğa ne! Nedir bu böyle! Savunma mekanizması üzerine kuruyoruz her şeyi. Benim dört yaşında bir kızım var. Ekonomik olarak onun geleceği de elinden çalınıyor. Benim kızım dünyadan bihaberken faturalar ödüyor.

E.G. : Dünya ülkelerine ve dünya tarihine baktığımızda, çok basit bir tanım

ütöpik heves var ama bir yandan da kendi adımı kullanmadan, evet diğer işleri yapabilmeye bir maddi olanak sağlamak için - fırsatçılık, kurnazlık, ikiyüzlülük diyebileceğimiz müzikler de yapıyorum. Bundan da gocunmuyorum. O yüzden olumlu bakıyorum artık.

F.D. : Ben de pembe gözlüklerimi taşıyorum.

Benim Devletim Bu Olamaz!

F.D. : Ama bu arada pembe gözlüklerim kendi konserime alınmadığım durumları görmeme engel olmuyor. Böyle bir durumda bir gün hiç yapmadığım şekilde görevlinin elini ittim geçtim, arkadaşlar halleder diye düşündüm, nitekim hallettiler. Eskiden olsa ezilir büzülür izah etmeye çalışırdım. Sen de demiştin ya Erhan...

E.G. : Ha anlatayım... Stadyuma gireceğiz bir gün, içeride on beş bin kişi bekliyor, konser vereceğiz. Kapıda şu

lebilir demek istiyorum, umutlu olmak istiyorum.

E.G. : Ben de öyle düşünüyorum. Bilgisizliğin giderilebilir bir bilinç olduğunu. Kaç yaşında olursa olsun bir insanın tamamıyla değişebileceğine inanıyorum. Tek yeter şart formunda olması. Başarısızlık insanları kötü yapan. Birazcık sevgiyle, pozitif olmakla formunu bulabilirsin.

F.D. : Ben senin dediklerine inanıyorum. İyiliğin bir hamur olduğuna, yıllar içinde şekillendirilebileceğine inanıyorum.

Çok Bilinmeyenli Bir Denklem: Edip Cansever

F.D. : Beni bu kadar incelikli yetiştirdikleri için anne ve babama kızıyorum. Estetikten ve incelikten uzak olan şeyler beni sinirlendiriyor. O zaman yalnız kalıyorum.

E.G. : Benim de beni koydukları kefeyle ilgili rahatsızlıklarım oldu. O yüzden şarkı söylemeyi bıraktım. Hep düzgün bir adam olmaya gayret ettim. Elbette televolelerde gördüğünüz tiplerden farklıyım. Aynı potada erimek istemediğimden şarkı söylemeyi bıraktım. Fikret Kızılok'un söylediği çok güzel bir söz var, "Toplunun yüzde sekseninin seçici olmadığı bir memlekette şöhret olmak kadar utanç verici bir şey olamaz."

F.D. : Popüler olmakla ilgili birtakım endişeler var. Bir şey popüler oluyorsa mutlaka bir eksiği gediği, göremediğimiz bir ayıbı vardır diye düşünüyor insanlar. Doğruluk payı da var aslında.

E.G. : Ben Can Yücel'lerin, Nazım Hikmet'lerin Türkiye'de Hülya Avşar'dan daha fazla konuşuluyor olmasını çok isterdim.

F.D. : Benim triolojim Edip Cansever, Turgut Uyar ve Cemal Süreya'dır. Özellikle Edip Cansever'in zekasına hayranım. Çok bilinmeyenli bir denklemdir bana göre.

E.G. : Bu biraz da kuşakla ilgili.

F.D. : Biz iyi şarkı yapılan, iyi şiir yazılan kuşağa yetiştik. İyi mizah yapılan döneme de yetiştik. Ben üniversitedeyken Metin Üstündağ'ın "Ateş kirlendi, yeni bir ateş bulmak lazım" karikatürünü tişörtüme bastırdım ve giydim onu. Böyle üniversiteli gençler görmek istiyorum. Bizim çocukluğumuzun gerçek kahramanları vardı, şimdiki çocukların sanal kahramanları var. Biz arkadaşlarla birleşip bir şiir kitabı çıkarmıştık üniversitede, şimdi üniversitelilerin en az tükettiği şeylerdendir herhalde şiir. Samsun'da bir konsere çıktım 'torpille'. Üniversitede anket yapılmış, en çok görmek istedikleri sanatçılar Petek Dinçöz, Nez ve Çağla Şikelmiş. Organizasyonu düzenleyen öğretim görevlisi benim dinleyicim. Torpil yapıyor, tepkilerden çekinerek beni çağırıyor. Çağırıyor ama ankettan çıkmamışım. Nefesini tutarak konseri bekliyor. Neyse, iyi bir konser oldu da rahatladı. Ama üniversite profili budur.

vardır. Ülkeler de insan psikolojisi gibi psikolojiler içerisindedirler. Ancak, tamamen düşmüş bir ruh, düştüğünü idrak ederse kurtulmak için çaba gösterir. Biz toplum olarak o kadar ilginç bir toplumuz ki, "Biz kaybettik demeyi" hiçbir zaman becerememiştir. Şu anda dünyaya bakıyorsunuz, kaybettiğini kabul eden bütün ülkeler, maddi ve manevi anlamda son derece düzgün koşullarda yaşıyorlar. 1945 yılında, kafasına iki tane atom bombası yemiş Japonya, Amerika'nın kafasına vura vura, ekonomik anlamda yaptırım uygulayabiliyor. Çünkü Japonya "Biz kaybettik!" diyebilmiş toplum olarak. Bence biz şimdi çok şanslı bir noktadayız. Kişi başına gelir dağılımının daha kötü olabileceği bir durumumuz yok! Bana soruyorlar "Nasıl gidiyor işler!" "Battım" diyor, "Battım!". Feridun'un evinin elektrik giderleri için de geçerli olabilir bu durum. Pek çok arkadaşımız işsiz. Bu bir kaybediş değil de nedir! Bunu ben idrak ettim. Bir şekilde yeniden ayağa kalkmam lazım. O yüzden de stüdyodaki çalışmalarında elbette tabii ki o delilik, o

anda bütün devlet kurumlarında gördüğümüz badem bıyıklı bir görevli "Hop arkadaş nereye!" dedi...

F.D. : Kamu İşletmesi Bıyığı, diyelim biz ona!

E.G. : ... aramak istedi. Ben de "İçeride bizi bekleyen on beş bin kişi var, hepsi de yanılmış olamaz!" dedim. "Devlete karşı mı geliyorsun!" dedi. Ben de "Benim devletim bu olamaz!" dedim. Konsere de çıkmadık.

F.D. : Bir gün havaalanına erken gittim ben de. Tam da mankenlerin, şarkıcıların havaalanındaki davranışlarından dolayı mahkemeye verildiği sıralar. Polis memuru ile sohbet ettik. Adamın anlattığı şeylere inanmadım. Bir insana böyle davranabilen biri sanatçı olamaz, başka insanlara güzellikler veremez, bu büyük bir yalan. Böyle pespayelik, böyle bir arsızlık, halk sanatçısı kisvesi altında bu şekilde davranmak insanlık olamaz. Tabii bu bir seçicilik sorunu. İnsanlarımızın müstahak olma durumu var. Ama yine de 'oh olsun size' demek büyük bir ah! Ben yine de, insan bu, eğitilebilir, öğretilebilir.

Kumdan Kaleler grubu nasıl ve ne zaman kuruldu?

-1991 yılında Kerem Doğrar ve Cem Coşkun'la beraber kurduk. O zamanlar lisede okuyorduk. Birtakım şarkılar yazmıştık ve gitar çalmayı biliyorduk. Bu şarkıları insanlara duyurmak gibi basit ve naif bir amacımız vardı sadece.

Aslında o kadar da basit değildi yaptığınız iş. Müzikal alt yapısı oturtturmuş, amatör ruhla ama profesyonelce kotarılmış bir iş gibi algılıyorum yaptığınız çalışmayı.

- Teşekkür ederim, Kumdan Kaleler'le ilgili iltifat duymayalı çok zaman oldu... Tabii iş ciddiye binmeye başlayınca farklı gruplardan, başka müziklerde tecrübesi olan arkadaşlar gelip gitmeye başladı. Mesela sonradan Bulutsuzluk Özlemi ile çalışan Onur Sarıkaya davul çaldı. Sumru Ağırürüyen özellikle albüm ve sonrasında bizimleydi. Şu anda Şebnem Ferah'ın düzenlemelerini yapan Ozan Tügen ve Rebel Moves'de davul çalan Kerem Eye de zaman zaman gruptaydılar. Muammer Ketençoğlu bile bizi kırmayıp albümde akordeon çaldı.

Orkunt da vardı sanırım?

- Evet, Orkunt Özkaya vardı, klavyeden sorumlu devlet bakanımız. Aynı zamanda bilgisayar mühendisi olduğu için teknolojik sorunlarımızı da çözüyordu. Fırat İlker flüt, devlet senfoni orkestrasından Ahmet Altinel de keman çaldı. Kadir Demirel bağlamanın başka bir versiyonu olan çöğür'üyle albüme katıldı. Yani başlangıçta naif bir trio olsak da, sonradan gruba katılanların desteği ile bir sound oluşturmayı başardık.

Bütün vokallerde siz mi varsınız?

Özlü Sözler

Ankara'da oturarak mutlu olmuş adam,
zaten derviş olmuş demektir.
Mazhar Alanson

Yalnızlığım o kadar doluyum ki, bazen yüzümün kıllarını bile aldırmağa gidemiyorum.
Yıldız Tilbe

Dövmeyeceğim adamla evlenmem.
Seda Sayan

Kumdan Kaleler ilk kadrosu Galatasaray Lisesi gençlerinden oluşan, tek albümleri Denize Doğru ile 90'lı yılların iz bırakan gruplarından biri. 1998 yılında dağılan grubun soft rock tarzında biraz hüzünlü, ama su gibi şarkıları rockseverler tarafından hiç unutulmadı. Özellikle şair Metin Altıok'a ait Evde Yoklar, hem müzikal alt yapısı, hem de sözleriyle tüm zamanların en iyi şarkılarından biri denilebilecek düzeyde. Eğer geceyse ve yalnızsanız ve loş bir ortamsa mekan, üstelik "rakınız hiç beyazlaşmıyor" bir de "yaprak döküyorsa çiçeğiniz", bu şarkıyı dinlemenizi şiddetle öneririm. Ama önce grubun vokalistlerinden ve kurucularından, şair - yazar Tuna Kiremitçi'ye kulak verelim.

Tortusu Kalmış Eski Bir Korkunun

- Ateş Olsam ve Evde Yoklar adlı şarkıları Kerem Doğrar, diğerlerini ise ben söyledim.

Bazı şairlerden alınan şiirler de var şarkılarınızda. Onun dışında kalan lirikler size mi ait?

- Edip Cansever, Atıl Behramoğlu ve Metin Altıok'un şiirlerinin dışındaki sözler bana ait. Aslında albüme giremeyen, konserlerde çaldığımız başka şarkılar da vardı. Albümdekilerden daha güzelleri de vardı. O zamanlar ikinci bir albüm çıkaracağımıza o kadar emindik ki, kalan diğer şarkıları sonraki albüme koyarız diye düşünüyorduk, ama olmadı.

Nasıl bir ruh halindeydiniz o dönemler? Ya da o dönemlerin müzikal ortamı nasıldı?

- Doksanların başında başladık müziğe, ama soundumuzu geliştirip, ortaya koymamız doksanların ortasına rastlıyor. O zamanlar grup müziğinin şahlandığı bir dönemdi. Çok farklı tarzlarda bir çok grup vardı. Ezginin Günlüğü, Yeni Türkü, Grup Yorum ve Bulutsuzluk Özlemi'nin çok dinlendiği ortamlardı. Biz hepsini ayırmıyorduk onları. Hepimizin dinlediği müzikler de aslında birbirinden farklıydı. Bunların bir sentezini yapmaya çalışıyorduk. Temel tabii ki rock'tı. Ama ud da vardı mesela, flüt de, yaylılar da... Hani on kişilik İrlandalı rock grupları vardır ya, ne tür yaptığını tarif edemezsiniz, öyle bir hale gelmişti. Tarzımızı soranlara komiklik olsun diye "İstanbul dolaylarından rock" diyorduk.

Git Kendini Çok Sevdirmeden ve Bu İşte Bir Yalnızlık var adlı kitaplarınızla beraber grubunuzun adını da göz önüne aldığımızda bir şeye alışmaktan korkmak, yalnızlığa yaklaşmak gibi durumlar var. Zaten Kumdan Kaleler'in yıkılması da baştan kabul edilmiş gibi. Kısaca bir kaçış mı bu?

- Bilmem... Zaten aradan çok zaman geçtiği için bazı şeyleri pek hatırlayamıyorum. Kuşağımıza özgü bir şey de olabilir

bu. Müzik grubu kurmak bizim için özel bir şeydi. Çünkü bir önceki kuşak gibi hayatın her alanında örgütlü değildik. Ama sosyalleşme ihtiyacını da hissediyorduk. Belki de bu nedenle, bizim kuşaktan çok grup çıktı. Belki böyle bir ihtiyaçtan kaynaklanabilir. Mesela Eskişehir Üniversitesi'nde asistanlık yapan bir arkadaşım Git Kendini Çok Sevdirmeden romanındaki dramatik yapının, albümdeki Sana Dair adlı şarkının yapısına çok benzediğini söylemişti. Hiç düşünmemiştim o güne kadar, ama Sana Dair özellikle nakarat sözleriyle o romanın "soundtrack"ı olabilecek yapıda gerçekten. Kendi adıma konuşacak olursam beni daha çok hayattaki çelişkiler ilgilendiriyor. Birini sevmeniz, ama onun iyiliği için gitmesini istemeniz gibi. Bunlar hayat içerisindeki dramatik durumlar. Bu durumlardan hareket ettirelim zaman insanı dair ilginç şeyler söyleyebiliriz.

Peki ya kaçış hali? Örneğin albümde Kuru Beni Yağın Yağmurlardan, Yarım Kalmış Anılardan... diyorsunuz. Bir geri çekilme yok mu?

-Size bir şey itiraf edeyim; O şarkının sözleri o kadar karışık ki ne demek istendiğini bugün bile tam anlayamıyorum. Niye daha sade yazmamışım acaba? Belki de o dönemin şiirinin bir etkisi olabilir. Tabii bir de taşradan, İstanbul'a yatılı okumaya gelmiş, biraz ürkek bir çocuk var orada. O ürkekliği içimden atmama, müzik büyük bir etken olmuştur. Sanatla uğraşan biri için, iç dünyasıyla dış dünyasının buluştuğunu hissetmek büyük mutluluk. Müzik bana bunu sağlıyordu. Edebiyat iç dünyamdı. Müzik ise beni arkadaşlarımla, dinlemeye gelen insanlarla buluşturuyordu. Aynı zamanda hayata dair bir şeyleri, hemen o anda söyleme şansı veriyordu. Ve eğleniyorduk da. Aslında enerji dolu bir gruptuk. Özellikle konserlerde, albümdekinden daha hareketli, daha serttik. Ama albümü yaparken yanlış yapmaktan korktumuz için fazla sakın bir kayıt oldu. Bize yol gösteren kimse de yoktu. El yordamıyla yaptık her şeyi.

Edebiyat çevresindeki yazarların müzik dinleme zevklerine baktığımda rock'la kafa bulan çok az yazar var. Yazarlık kariyerinizde rock'la uğraşmanın getirdiği avantajlar olmuştur sanırım.

- Bana rock gençliği verdi. Hayatla, yeni insanlarla, yeni kızlarla tanışmamı sağladı. Aslında kolektif çalışma terbiyesini ben bu grupta edindim. Tabii bir de şehirli çocuklar, onun getirdiği bir bakış da var. Şehirde yaşamın getirdiği problemler ve onlara karşı verdiğimiz bir tepkinin müziği de biraz.

Grup neden dağılma kararı aldı?

- O bir çok nedeni var, hayatın zorlukları, farklılıklar, birbirini anlamama, doğru ve bizi anlayacak

bir müzik şirketiyle çalışmamış olmamız. Ya da grubun vizyonun tıkanması... Eski den öğrenci olmanın getirdiği bir rahatlık vardı. Bekarsınız, hiçbir sorumluluğunuz yok, aynı evde kalıp sabahlara kadar şarkı yazıyoruz. Yıllar geçtikçe bu ortamın etkisi azaldı. Bir de kendimize "profesyonel olacak mıyız?" diye sordumuz bir ayrıma gelmiştik. Çünkü gruptaki arkadaşları başka alanlarda bekleyen parlak kariyerler vardı. Aynı zamanda çocukluktan bu yana beraber olmanın getirdiği bir sıkımsılık da yaşandı sanki. Bunu telafi edecek bir müzikal başarı da yakalayamadık. Yavaş yavaş eriyerek bitti yani. Mantık ayrılığı yaptık. H

Kara Kutu

Bir Solucan Saklanmış Dolabin Menteşesine

Bir solucan saklanmış dolabin menteşesine / oluşmak için, diyor Hakan Kurşun

Yağmur adlı şarkısında ve; buluşmak için / ağırlar dünyasında / acılar içinde / çek kendini yukarıya... sözleriyle devam ediyor. Belli ki uyumuyor hiçbir şeyle, gizlice ama çok gizlice yağıyor yağmur gönlünde Kurşun'un, Belki sessiz, ama elektro akustik bir yağmur Kütle'deki şarkılar. Bir anlamda sistem içerisinde bizi ezen, yaralayan, duygusuz, mekanik ya da elektronik bir kültürün içerisinde yer alan her şeye bir gönderme bu şarkılar. Daha ötesi, bazen biz de sistemin tam kendisi olabiliyoruz işte, asıl kendimizi hırpaladığımız, kendimize doğru çektiğimiz veya ittiğimiz her olumsuz duyguya karşılık bir beton bloğu oluşturmaya çalışıyor Kurşun. İki binli yılların getirdiği o soğuk ruhu, boşluk hissi, ni, yalnızlığı elektro ile, sıcaklığı ise akustik gitarla veriyor. Zaten albüm kapağında da aynı ifadeyi bulabiliyorsunuz. Kapağın ön yüzünde metro, arka yüzünde ise ay çiçekleri yer alıyor. Yani kartonetin bir yüzü metalin grillini yansıtırken, diğer tarafı o sıcaklığın kavurucu rengini, kırmızıyı işaret ediyor. Hepimizin içindeki çelişkileri, gelecek çağın bilinmezliğini vurguluyor bir anlamda. Hakan Kurşun, dünyayı farklı bir perspektiften görmek istiyor ve o doğrultuda derinliğin cazibesine kapılarak şarkısında söylediği gibi uçuyor. İyi şarkılara imza atıyor, lirikleri de şiir tadında. Özellikle de "Yağmur" ve "Dönüp Duruyoruz" adlı şarkıları hayli dikkat çekici. 1996 yılında yayınladığı Kaos albümünde psyhedelic rock tarzında şarkılarla dikkat çeken Kurşun, ikinci albümü Kütle ile iyi bir "dönüş" yapıyor.

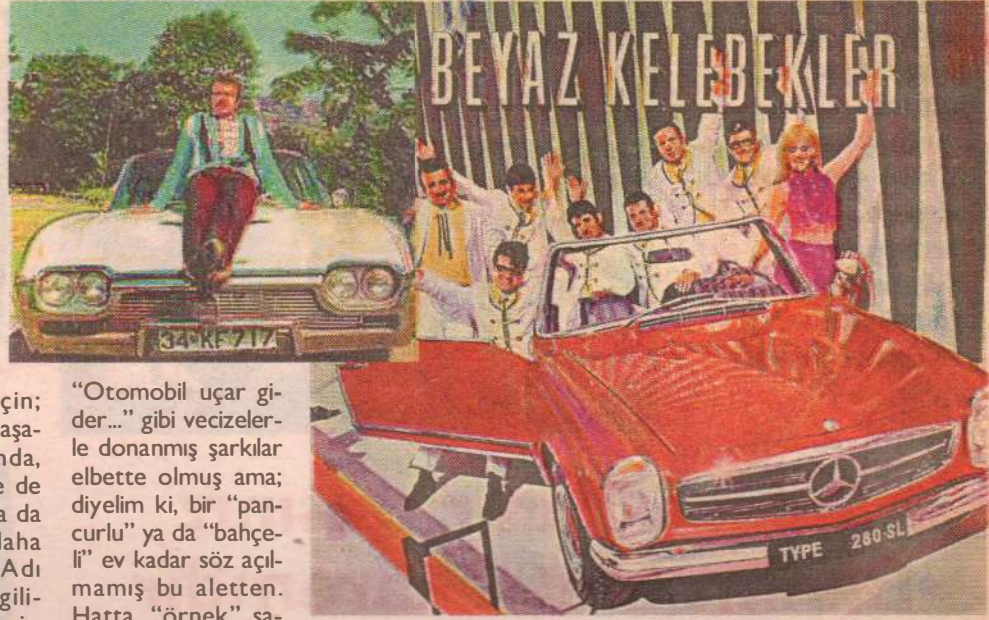
Onun Arabası Var

Ara (ya da otomobil) her zaman bir Astatü simgesi olmuştur. Hem bizde hem dışarda. Bu "simge"nin parlaklığı / ulaşmazlığı bizde daha da katmerlidir. Ülkenin büyük bir kısmı; 90'ların başına kadar, otobüs – minibüs – dolmuş (hadi bilemediniz taksi) arasında mekik dokumayı, zaten "yaşam"ın bir standardı kabul ederek yuvarlanıp gitti. Özal'ın başını çektiği "tüket ya da öl" hareketinin bir sonucu olarak, hepimiz "biz zenginiz" yanılmasına kapıldığımızda, "araba", bir kısmımız için "ulaşılabilir" bir simge, "gerçekleşebilir" bir hayal oldu. Özellikle 90'lı yılların ortasında, Laleli piyasasının memleketin dört bir yanını ekonomik anlamda hareketlendirmesi

lardık. Araba dediğimiz şeyi elde edebilmek kolay değildi ve biz elde edememişsek, elde edebilmiş birinin önünde saygıyla eğilmekten başka bir şey yapmak gelmezdi elimizden.

Böyle olduğu için; diyelim ki, ünlü ve başarılı olmasının yanında, araba düşkünlüğü ile de tanınmış bir artist ya da şarkıcıya bir kat daha hayran olurduk. Adı "genç kızların sevgilisi"ne çıkmış ünlülerimiz, bu ünvanı, en çok da bu araba tutkuları nedeniyle elde ederlerdi. Gözalı renklerdeki (mesela kırmızı) otomobillerinin önüne geçip gururdan perişan bir halde poz verdiklerinde zaten bu ünvanı banko hak ederlerdi.

"Otomobil uçar gider..." gibi vecizelerle donanmış şarkılar elbette olmuş ama; diyelim ki, bir "pancURLu" ya da "bahçeli" ev kadar söz açılmamış bu aletten. Hatta, "örnek" sanatçımız Berkant bile, "Samanyolu" öncesi döneminde "Arabamın Atları" gibi bir şarkı söylemek durumunda kalmış. Evet "araba" ama "at arabası"... Plak kapaklarına bile (mesela Beyaz Kelebekler'in plaklarında) kiralık arabalar konuk edilmiş o zaman. Şarkıcı-

duk ama. Ne de olsa, alta çekilen ya da üzerine binilen de binbir çeşitti. Rengi, markası, modeli vardı. Biz bir "Renault" edinebilmişsek onlar bir Mercedes ya da bir BMW'nun keyfini sürmekteydiler. Şeker pembesinden cam mavisine kadar değişebilen muhtelif renklerde olabiliyordu bu arabalar, üstelik bir kısmının üstü bile açılabilirdi. Yani "bizim" de vardı ama "onlarınki" bir başkaydı ve bakıp geçirmek yine kaderimizdi işte. Sıkı delikanlı Mahsun (Kırmızıgül), kırmızı bir arabayı kendine fon seçip klip klip önümüzden geçip duruyorken, Mustafa Sandal'ın atılıp "Onun arabası var, güzel mi güzel..." demesi tesadüf değildi elbette. Bu "kader" hiç değişmeyecekti demek ki. Onlara "Mercedes, Jaguar şu bu...", bize "Fiat miyat..." Yani, "siyah" dememek için bütün sözlükleri birbirine katıp hallaç pamuğu gibi atıran "katran karası" ve "esmer günler"ci Kayahan'ın dediği gibi: Onlara "sevdanın yolları", bize "kurşunlar"...

POPÜLER ANSİKLOPEDI

GEÇMİŞİN "G"Sİ (YA DA MAZİ'NİN "M"Sİ): BEŞ YIL ÖNCE ON YIL SONRA

Seksenlerin ilk yarısında fırtına gibi esmiş olan Beş Yıl Önce On Yıl Sonra, 1982 yılında kuruldu. İşbilir yapımcı Yeşil Giresunlu tarafından bir araya getirilmiş dört kişiden oluşan (Nilgün Onatkut, Mehmet Horoz, Atakan Ünüvar ve önce Şebgün Tanşel sonra da Esmâ Erdem) bu grup, ilk albümlerini yayımladıkları 1982 yılından, 1985 yılına kadar Türk Popu'nun zirvesine yerleşti. İlk albümleri olan "****" (dört kişiden oluşmalarına binaen, dört yıldız demişlerdi bu albüme)'in; bir tarafında çok popüler olmuş Türkçe pop şarkıları, diğer yüzünde ise Türk Müziği şarkılarını, iç içe (mix edilmiş) bir halde söylediler ve arabeske tamamen teslim olmuş Türk Popu'na yeni bir soluk getirdiler. Bir sonraki yıl "Beş Tango On Vals" albümünü yaptılar ve birinci albümün tutmuş formülünü bu sefer de vals ve tangolarla uyarladılar. Konserlerle de desteklenmiş bu popülerlik, gruba 1984 yılında Eurovision'da yarışma yolunu da açtı. O yıl yapılan Türkiye elemelerini, Selçuk Başar ve Ülkü Aker'e ait "Halay" adlı şarkı ile kazandılar ve Lüksemburg'da yapılan yarışmada bizi temsil ettiler. Bu yarışmada, daha öncekilerle karşılaştırıldığında daha makul gözüken bir sonuç (on ikincilik) elde ettiler. 1985 yılında da, önce "Extra" adlı albümlerini çıkardılar, daha sonra da, Ajda Pekkan ile birlikte ortak bir albüm yaptılar. Sonraki yıllar ise grup tamamen dağıldı. Grubun solistlerinden Nilgün Onatkut, solo bir albüm yaptı ama pek başarılı olamadı. Grubun "komple" müzisyen olan iki elemanı Mehmet Horoz ve Atakan Ünüvar ise hala aktif olarak Türk Popu'nun içinde yer almakta ve bu işin "mutfağında oldukça önemli projelere imza atmaktalar. Merak edenler, bu iki müzisyenimizi halen çalıştıkları yer olan The Marmara'da seyredebilirler. Her iki müzisyen, sahne öncesi de, aynı mekanın cafe'sinde akşam yemeğini (mükellef bir şekilde) yerken görülebilir durumda.

üzerine başlayan "taksitli kampanya"lar çerçevesinde; daha önce bir araba edinebileceğini aklına dahi getirmemiş olanlar bile; ince ince hesap yapmaya, başlarını sokabilecekleri bir "araba" edinmeye niyetlendiler. Her yanımız dökülüyordu ama yine de bir arabamız olsun istiyorduk. Hava-lar ısınır ısınmaz meyva – sebze – et – mangal yükleyeceğimiz, içine doluşacağımız, ayaklarımızı; şöyle havadar bir mekana kadar yerden kesecek bir araba. Markası, modeli ne olursa olsun ille de bir araba... Sonradan bu arabalar, 2000'li yıllar ile birlikte gelecek olan ekonomik kriz nedeniyle bize ayak bağı olacaktı; benzin parasını denkleştiremediğimiz için sokak aralarında ölmeye yatacaklardı ama henüz biz bunu bilmiyoruz, görmüyoruz, tahmin etmiyorduk. Ama öyle de olsa, böyle de; araba, her zaman bir refah ölçüsüydü, hala da öyle.

Bu nedenledir ki, şimdi değil ama; 60, 70 ve 80'li yıllarda, "araba" demek; zengin ya da ünlü, ya da her ikisi birden demek olurdu ve biz en çok; sinema ve müzik dünyasının yıldızlarının araba tutkusunu takip eder, hayranlıkla iç geçirir, "Belki, belki bir gün biz de..." diye pembe hayallere da-

Bir Şarkının Sen

Böyle olduğu için, bir plak ya da filmin başarısı, hemen ardından bizzat arabanın kendisini de getirirdi. Mesela "Samanyolu" da, Berkant'a böyle yapma imkanı tanıdı. "Samanyolu" gibi yüz binler satan, herkesin diline yerleşen bir şarkı ve bunun getirdiği ilk sonuç: 1961 model, bej, 34 KF 717 plakalı Thunderbird bir otomobil. Yıl 1968, ama Berkant gibi bir ünlünün bile alabilirdiği otomobil ancak 1961 model. Yani onlar için bile kolay lokma değilmiş bu otomobil dediğimiz şey... Böyle olduğu için de; içinde araba sözcüğü olan, araba özlemini dile getirmiş bulunan pek fazla şarkımız yoktur. Popüler şarkılarımızda -

larımız, müzisyenlerimiz o "ulaşılmaz nesne"nin etrafında kenetlenir, bir şekilde, "biz de ulaşmazız" demeye getirirlermiş.

Özel mi Özel Şoför

Bonkörlük ve ifrata kaçma dönemi olarak sayılması gereken 90'larda ise her şey tamamen değişti. Ne "at" kaldı ne de "kiralık". Arabaları bir bir çekiyorduk altımıza. "At – avrat – silah" şiarını, bir başına karşılayabilen bir aletti bu ve biz de madem artık becerebiliyorduk; "altımıza çekiyor", "üzerine biniyor", fiyakalı fiyakalı (bir "tetik çekme" babında) "vites" değiştiriyorduk. Gösteriş ve şaşıya abartma kralarından oluşan "Prestij Ailesi"ni hayran gözlerle takip etmekten de vazgeçmiyor-

Yapacak bir şey yok ama. Elden bir şey gelmiyor, gelmemesi için "büyük birader" sürekli ve düzenli bir şekilde çaba harcıyor biliyorsunuz. Bir çaba da, "Aaa, bak bende ne var, sende yok..." konusunda / edasında gösterilmekte. Şimdi "jeep"lerine bakmamızı istiyorlar. Bir on yıl sonrası da uçaklarına bakıyor olacağız. Ki Seda Sayan bir klibinde işaretini verdi bile bunun. Muhtemelen "ayrılık acısı"ndan biçare düşmüş (ama buna rağmen, üzerine Canan Yaka ya da muadili birinin elinden çıkmış bir tuvalet / kostüm geçirmeyi ihmal etmemiş) bir Seda Sayan, salya sümük bir şekilde dağ – tepe aşmaktayken, (artık orada ne arıyordusa) bir "helikopter" de onu takip ediyor, göz kulak oluyordu. Belki "hanımefendi", (helikopterin) pilotuna, "Kendimi iyi hissetmiyorum, beni şuralara bırak da biraz yürüyeyim" demişti ve "bizden" (yani bakıp da iç geçirenlerden) biri olan pilot da, "Alçal, beni al" komutunu beklerken havada öylesine dolanıp duruyordu.

Komik mi? Evet. Ama (müstahdem pilot dahil) hepimizin hali içler acısı. Otomobilimiz olsa da olmasa da.

Saadetsiz
yürüdüm metroya
kadar sapır sapır
dökülüp.
Çivim çıkmıştı.
Vidam gevşemişti.
Erimişti.
Yazdığım
şiirlerin son
mısrasının
plakasını almıştı
polis.

Şakir'i Tanır mısınız Benim Metrekaremdir

KÜÇÜK İSKENDER

Köpek leşi gibi kokan bir geceydi; sonbahardı, sonbaharın sonbahar olduğundan haberi bile yoktu. Bir miktar falçata yutmuş gözle- rinle alfabe yeni ez- berlemiş bir çocuk edasıyla yanıma yaklaştın:

“Saat kaçta kalkıyor trenin?” diye sordun. Elbette bir soruydu bu, ama sorumluluğu üstüne almayan bir soru. ‘Hadi, bir an önce giyin git’, ‘Hatta bir daha arama, yeni sevgilimin markasını da merak etme’, ‘Bir fıkr dinlersen bilmediğimiz, mutlaka ara, anlat, sakın nasıl olduğumu da dert etme’ tipi şablonlara sırtını dayamış, ah- laksız, terbiyesiz, küs- tah bir vedaydı. Sonbahardı. Aylardan nisan. Günlerden, senin cumhuriyet bayramın.

Aslında hatalı olan bendim; çünkü sana seni sevdiğimi söylemişim tam üç yüz elli sekiz kere. Saymam, hataydı. Söylemem değil.

Prezervatifi giy- nip evden çıktım.

Duman'ın bir co- ver'ydım caddedeki ti- nelciler kafiyeye düşürür- ken yıkılan saltanatıma.

Saadetsiz yürüdüm metroya kadar sapır sapır dökülüp. Çivim çıkmıştı. Vidam gevşemişti. Erimişti. Yazdığım şiirle- rin son mısrasının plaka- sını almıştı polis. Yaka- lansam dünya savaşları- nın suçunu üstüme ala- caktım, kararlıyım, sa- bika kaydım olsun isti- yordum. Ben cehen- nemdim, sen zebani. Sonbahardı. Aylardan nisan. Günlerden, senin is- tiklal cadden. Saat, taş

çatlasın trendi.

“21.30'da kalkıyor trenim” dedim, ama evde değildim, sen yoktun, bu cevabın artık anlamı da yoktu. Yoktuk. Yokolmuştuk. Yıllardır yıkanmamış göt kokan bir geceydi; kıştı, kışın kış zamanı yakacak bir sevgilisi bile yoktu. Yoktuk. Yokolmuştuk. Bu şehri tekrar kasaba ilan edecek bir ayrılık vardı önümde.

Önüm, nisan ayı yırtık bir takvimdi. Günlerden, senin doğum günün.

Çıktım, suratıma baktım. Baktım ki herşeyim hayvan. Herşeyim tehlikeli madde. Bindim trene, sana geldim yeni aşkı. Ben

sana kısaca, herkesin dediği gibi “hüzün” adını veriyorum. Evet, sonbahardı. Dışarda, ilkbahar, yaz, ve adını anmak istemediğim bir başka mevsim vardı. H

kirli ağustos

kinlan bir yağmur var bu yazda
insan gözkapaklarına şiir yazamaz ya,
onun için.. zaten hep onunla..

çkıp cehennem varmış desem
çkıp akrep benim desem
bir kadeh rakı devirsem, söylensem
bir siyahî kadın soyunsa karşı pencerede
pencere ağustos olsa, kirlense
kaldığım ev, otele dönüşse, boş kalsa, birikse
yatduğım yatak gri bir endişeye
herşey biriktiği kadar hiçbir şeye çevrilse,
yaklaşık bir on dakikam kalsa binmek
istemediğim son trene

yine de
yine de “seni seviyorum” diye not düşer miydin
nefesinle kestiğim ağır bileklerime

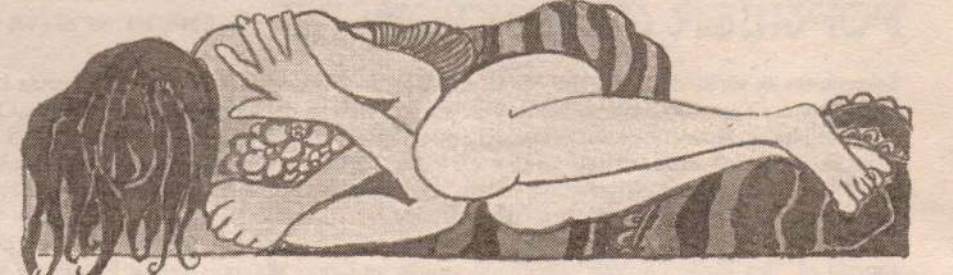

Kırılğan

KEMAL SİYAHHAN

Uyuşup, eriyip qidesi...

Bıyıklısından, öten horozuna, baqnazından
pezevenğine, Söyleyeceği daha neleri...

Özlemleri,
Kırılğanı duruşu vardı...

**Ergenlik Öyküleri köşemizin
bu ayki konuğu daha çok sinema ve
televizyon dizilerinden tanıdığımız tiyatro
oyuncusu, yazar, sevgili Nilüfer Açıkalın**

Sarımtırak bir çiçeğe kelebek kondu. Kanadı yaralı (tek özelliği bu), sonra uçtu. Çiçek aynı çiçek, kelebek, şu öbür çiçeğe konan kanadı yaralı kelebek. Şimdi ordan da uçtu.

Rüzgar hafif esiyor, bir kuytuda iki sinek düzüşüyor. Edecek tek lafın olmadığı bir gün intikam hırsıyla dolu zamandan sinsice akıp gidiyor.

O günlere yeniden dönmek ister miydim? Açık yüreklilikle kocaman bir HAYIR! Hep yarına gitmek, hem de çabuk tarafından, mümkünse patikadan gidevermek hatta, yalanım varsa... Neyse, o yanı uzun hikaye.

Pembe, yeşil, mavi, sarı tek katlı evler vardı hatırlıyorum. Yavaş yavaş tıpsı tıpsı uyumaya dalan bir bebeğin -pardon meleşin- dalışa geçmeden önceki son saniyeleri gibi aklıma damlıyor yine o gecenin çisil yağmuru.

"-Aa ne güzel hava!"

Bir damla, bir damla daha, gökyüzü turuncudan al kırmızıya kesik atıyor, çok güzel, bir damla daha ve hop dudağımın kenarında. Yumuşak, Allahım ne yumuşak!

İlk defa,

dudağımda bir dudak!

Aynada yüzüm. Eve gecikmişim. Üstelik kitaplarım ıslak, saçlarım, dudağım sonra, yüzüm aynada bakamamaktayım.

Evde kimse yok. Suçluluk duygusu gırtlığımda kelepçe.

(Şimdiki ayak bileğimde, o da başka hikaye)

Ona gelince; beyaz tenli, kumral, karışık, kıvrak fiyakasına hasta olduğum çocuk. (Kızlar arasında öyle diyorduk. Çocuk!)

Dağınık bıyıkları vardı ve hala dudağımın kenarını kaşındırıyor şu gün bile çok yakın.

(bıyıklı erkeklere bayılırım)

Ben ezanın sesinde bir nefes alımlık bakışımı gökyüzüne çevirdiğimde, o beni belimden tutmuş yürüyorduk, sokak aralarında, (Neden

derseniz onu bilemem.)

Aramızda bir parantez açıldı aniden (beni öptü) sokak aralarındaydık. Yağmur atıstırıyordu, iri taneliydi, ve muhakkak hızlanacak, başımı gökyüzüne kaldırmıştım, gözüm gökte kapandı açtım, gündüz karanlığa veriverdi kendini, 'tık' diye durmuşum. Kıştı, o akşam üzeri bana 'Öpül!' komutu verildi, ilk defa. (Kimdim hatırlamıyorum) Kara, kızıl, mor yüzümde avuçlarının serini, tekrar öptü, bu sefer öpüvermedi.

O kadar.

Sonra eve gittim. Yalnızlığın en güzel evine o gece. Sayfiyesine.

Kadınlar arası toplanmalardan birinde, kadınları ilgilendiren biyolojik, fiziksel, maddi ve manevi tüm bilgilerin açık-

ça ortaya döküldüğü o çene günlerinden birinde, oyun oynadığım bir odadan koşarak çıkıp kendimi es-kaza pasta, börek ortamına dalmış bulduğum bir sıra, birazcık kurabiye kemirmek için şişko kalcıların ve memelerin arasında ezile, sıkışa çayları dökmeden, ortalığı kirletmeden ve gürültü yapıp rahatsızlık vermeden öyle kendi halimde, cingöz, tip top, dolanırken bir sırı kaptı kulağım tik tak! Tencere! Aman tanrım kocaman bir tencere! Henüz ben tencere kadarken hem de. (Se-kizimdeydim) çok korkmuştum. Nedense! Ürkümü-tüm de.

Konu 'adet' konusu. Gizemli bir konu. Sıkılarak bahsettikleri bu sıkıcı adet konusu ilgimi sözlükteki karşılığı dolay-

ısıyla hapsediyordu. Adet: tanrı hükmünün olagelip ola gitmesi... benim de başıma gelecekti.

Regl olduğumda önce yüzüme bir şaplak yiyecektim sözüm ona korkutmak için, ne gerek varsa, saçma sapan (bence büyücü hilesi). Bunun bir önemi yok. Tokat, tekme, çimdik, ısırik vız gelirdi bana. Ama Mecbure yenge diyordu ki; "İlla da bi tencere. göğüslerine..." diğer kadınlar da onaylıyorlardı, "evet evet tencere!"

Feci korkmuştum, hemen mutfaka koştum, içerde fısıltılı konuşma sürüyordu, "çanak da olurmuş, kase, orta boy bir tencere, yok iri, fincan küçük olurmuş yok, çaydanlık olmaz, yok, bardak küçük, yok yok..." Yok! Bulamamıştım.

Küs oturdum, dinledim, daha vaktim varmış onu anladım, dönüp oyuna daldım.

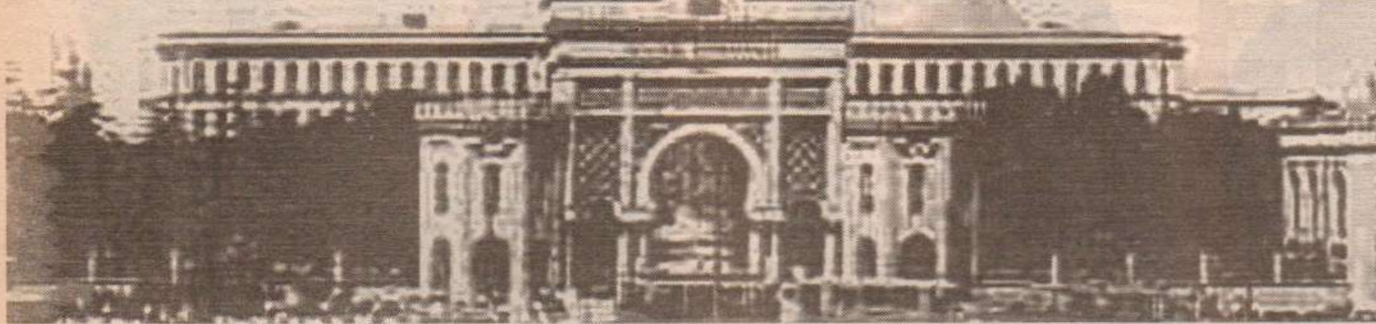
O kadar geç regl oldum ki neredeyse artık ümidi kesmiştim ve bu tuhaf bir rahatlık hissiyle doldurmuştu içimi, kendimi kuş gibi hafif hissediyordum. Ama beklediğim olmadı ve 16 yaşında kazık kadar bir kız olduğumda yüzüme kahkahalı bir şaplak indikten hemen sonra, kitaplığıma koştum ve orda babamın sonradan yanan eski eşya dükkanından kendi kendine eve gelmiş, beyaz, ince porselen bir kaseyi bana göz kırptığı yerden alıp, içindeki kalemli boşaltıp, yengemin eline tutuşturdum. Sol taraftan göğsümü açarken başımı yana çevirmiştim. Buz gibi, neredeyse keskin camın çerçevesi bu günkü sutyenimin ölçüsüdür.

İlk gençliğim, orta okul ve lise yıllarımın tamamı tersten konuşarak geçti. Hâlâ da tıkr tıkr konuşurum aklımda. Bir de, çarpma yaparım alakasız sayılarla, bölme de yaparım ama en çok toplama, çıkarma. Hiç gerek yok tabii ama bazen zaman geçmek bilmiyor. Oysa o zaman geçerdi. Geçti. Şimdi tüm işlemlerin sağlamasını yapıyorum sabırla. Umarım hesap doğrudur. Borçlu kalmak istemem tanrıya. H

Yemeği, çayı, kasedi, ders notlarını 'öğrenci işi' satan, üniversiteli gençlerle iç içe yaşayan Beyazıt'lı esnafla; YÖK, türban, harçlar, polis, genç olmak ve memleket hakkında konuştuk.

Beyazıt'ı Dinliyorum Teybim Açık

SİNAN SÜLÜN

sinansln@yahoo.com

Ahmet Kesker - Fotokopici

"Üniversite tek tip olmamalı, burası bir cezaevi değil"

- İşler okulların başlamasıyla hareketlendi. Zaten fotokopici dediğin 'yazın yat, kışın çalış' tır.

- Sınav zamanı çok yoğun oluruz. Üç makinamız var, geceleri bile çalışırız. Bazı öğrenciler var dönem boyunca okula gelmez, bizden derslerin fotokopilerini alır geçer. Çok iyi ders notları vardır bizde.

- Buraya her kesimden öğrenci gelir. Solcusu da, sağcısı da, islamsıcı da. Hepsine aynı mesafede dururum.

- Üniversite gençliğinde maalesef apolitiklik hakim. Tabi olumlu kıpırdanmalar da yok değil ama bunlar cüzi.

- Gençlikte siyasi karakter yok. Gençlik artık "ne sağcıyız, ne solcu, futbolcuyuz, futbolcu" mantığında. Çok az karakterli insan var. Ama gitikçe çoğalır mı bilmem.

- Üniversiteliler politik olmalı. Yaşamın kendisi bir politika değil midir?

- Kendi özgürlük hakkımı arıyorum diye başkalarının özgürlük hakkını şiddetle yok etmeye çalışacaksa polis gerekli. Ama bunlar olmazsa polis de gerekmez.

- İnsanların kılık kıyafetiyle uğraşan bir zihniyet nereye kadar varlığını sürdürebilir ki. İsteyen istediği kıyafetiyle üniversiteye girebilmeli.

- YÖK'ün hantallığını artık herkes kabul ediyor. Ama AKP'nin ne yapmak istediği de tartışılır bir konu. Onların derdi de üniversitelere sızmak.
- Üniversite gençliği kıyafetiyle, davranışlarıyla, yediğiyle, içtiğiyle Avrupa gençliğine özeniyor. Kimliğinden yoksun hale geliyor.

Murat Keser - Mısırcı

"Üniversite okumak isterdim, ne güzel çalışmak yok. Hepsi gülüyor, eğleniyor, okuyor"

- On senedir buradayım. Kışları memlekette,

Siirt'te. Onun dışında Beyazıt'tayız.

- Üniversiteliler iyi mısır yiyor. Günde 150 tane satıyorum ortalama. Zaten yesinler, mısır zeka açar. Alanlara söylüyorum hep. Şimdi mısır yiyince susuyor bu insanlar. Susayınca su alıyorlar. Yani zincirleme kâr yaptırıyoruz memlekete.

- Çoğu akıllı başında, efendi çocuklar. Yaz gelince bazı kızlar acayip giyiniyor.

- Senden mısır almaya geliyor, bakamıyorsun, utanıyorsun.

- Amerika'da türbanlı kızlar okuyor da, Türkiye'de neden okuyamıyor. Hem orası Hristiyan memleket, burası müslüman memleket.

- Polis üniversitede gerekmez. Hepsi çağdaş çocuklar. Kendi kendileri sorunlarını halledebilir.

- Kavgalar hep provakasyon. Oyuna geliyorlar.

- Anlayacaklar sonra ama iş işten geçecek. Zaten çok az kişi bu kavga edenler.

- Millet zaten zor durumda, geçinemiyor. Bir de harç mı versin.

- AKP'yle YÖK oturup anlaşsın. Böyle tartışmasınlar. Yoksa memleket nasıl kalkınacak.

SİNAN SÜLÜN

sinansln@yahoo.com

Olca Öztürk - İngilizce Kitap Satıcısı

"Buradaki kızları hep belden aşağı görüyorum."

- 2. el kitap satıyorum. Öğrenci dışarıda 50 milyona alacağı bir kitabı bende 10 milyona buluyor. Tabi

bu da bize talebi artırıyor.

- Liseden terkim. Üniversite okumak istemezdim. Ortamları beni hiç bağlamıyor. Kafaları çok farklı. Ne bileyim çoğu soğuk insanlar. Hep üçlü beşli gruplar halinde geziyorlar. Her gün buradan geçerler, bir 'kolay gelsin' bile demezler. Üniversiteliler çok tuhaf, yani. Hayatları hep okul, başka bir şey yok. Muhabbetleri hep aynı.

- Giyimleri normal ama bazen abartıp daracak etek filan giyenler oluyor. İster istemez gözü kayıyor insanın. Ben de erkeğim yani, tahrik oluyorum.

- Bazıları tutamıyor kendini galiba aşka geliyor, öpüyor sevgilisini sokağın ortasında. Bunu anlıyorum, bazen olur çünkü böyle şeyler. Ama sokakta kızların sigara içmesi çok cins.

- YÖK benim ilgi alanıma girmiyor.

- Ama bana sorarsan olsa da olur, olmasa da. Bence bu üniversitelilerin hiç umurunda değil.

- Türbanlı öğrenciler okula girebilmeli. Onlar niye demiyor bu açık başlılar niye giriyo diye. Yani anlayacağın bir ayrımcılık var.

- Üniversitede polis olmamalı. Polisleri sevmiyorum zaten çoğu boş, beleş insanlar.

- Öğrenciler politikayla uğraşmasınlar. Sana ne kardeşim. Okulunu oku git.

- Sen mi kurtaracan memleketi.

- Kızlarla sadece kitap muhabbeti var. Kızlar zaten acayip yaratıklar.

Cemalettin İlhan - İlhan Dağıtıcısı

"Üniversite okumak istemezdim. Okumak benim kafamı çok bozuyor"

- 16 yaşımdayım. Orta birden terkim. Sabah 8, akşam 8 buralardayız.
- Lokanta ilanı

dağıtıyorum.

- Üniversiteliler iyi insanlar. İlhan dağıtıyorum, hepsi alıyor.

- Giyimleri güzel. Ama bazen bazıları çok açık giyiniyor abi, akşamları hayal ediyorum onları.

- Onlar koskoca üniversitede okuyor. Büyük insan onlar. Hepsi dışarıdan akıllı gibi duruyor.

- Bence YÖK olsun. Başlarında birisi olmayınca bana bunlar sapıtır gibi geliyor. İsteyen herkes istediği gibi okumalı. Benim annem türbanlı. Şimdi okula giremeyecek mi? Olur mu?
- AKP üniversitede bir şey yapamaz. Cem Uzan gelecekti ki. Ben Cem Uzancıyım. Yakışıklı, çok iyi konuşuyor. Bence üniversitelilerin halinden bir o anlar.

- Fakirler para vermesin okula ama zenginler versin. Çok paraları var onların zaten.

Sevilay Gelenoğlu - Takici

"Piercing, dövme yaptırmalı gençler, tabuları yıkacaksa onlar yıkacak"

- Üniversite öğrencilerinin ufku geniş. Eskiden böyle değildi. Daha tutucuydular. Şimdi daha

rahatlar. Sadece gençlik kendini her çağa göre yenileyebiliyor.

- Din ve devlet işleri birbirine karıştırmamalı. Burası bir devlet okuluysa tabi ki türbanla giremezsin.

- Sadece üniversitede değil, hiçbir yerde polis olmamalı. Ama memleket öyle bir hale geldi ki artık neredeyse evimizin kapısında polisi bekletmek zorunda kaldık.

- Harçlar olmalı. Eğitim alıyorsan parasını ödeyeceksin. Tamam fakirler var, onlara zaten devlet burs veriyor.
- Bıçakla satırla birbirine saldırıyorlar. Vahşet bu, ne denir ki. İnsanlar yanyana gelince fikirleri değil elleri kol-ları çatışıyor.

- AKP, YÖK'ün kalkmasını niye istiyor. Çünkü kadrolaşmak için. Her yere el attılar bir üniversiteler kaldı geride. Onu da ele geçirdiler mi tamam zaten. Bu yüzden YÖK olmalı. AKP'nin önündeki bence tek engel YÖK.

Ahmet Doğan - Su ve Şal Satıcısı

"Bazen öpüşüyorlar, tuhafıma gidiyor. Ama gençlik deyip geçiyorum işte"

• Yaş 48, 21 senedir buradayım. Döneme göre şal, su, kırtasiye malzemesi

satarım.

- Üniversiteliler iyi çocuklar. Hiç pazarlık yapmazlar. Kültürlü insanların hali başka oluyor.
- YÖK değişmeli. Şartları kaldırmıyor. Bugünün şartlarını kaldıramayan ilerisini hiç kaldıramaz.
- AKP'nin yapmak istediklerini destekliyorum. Onlar bu ülkeye demokrasiyi gerçekten getirmek istiyorlar. Bir kişiye tüm yetkiler verilir mi, verilmez.
- Üniversite dediğin özgür yerdir. Yasakçı değildir. Ama bu ülkede görüyoruz işte, burda her gün birileri bağırıyor, çağırıyor.
- Öğrenciler politik olmamalı. Politik olurlarsa iyi olmaz çünkü. Bir yerlere gelsinler, o zaman yapsınlar.
- Öğrenciler senelerden beri polise karşı çıkıyor. Ama olay oluyor ki polis giriyor okula. Polis girmese ne olur, kötü olur. Özgürlük olursa demokrasi olursa polis de olmaz. Polis de keyfinden girmiyor ki. Ben görüyorum bıçaklarla kavga ediyorlar. Bıraksan öldürecekler birbirini. Tabi polis dur diyecek.
- Buradakiler orta halli çocuklar. Harç ödemesinler. Zenginler buraya gelmiyor ki, onlar özele gidiyor zaten.

Metin Genç - Kasetçi

"Biz Şarklı'yız, Doğulu'yuz, lahmacunla yağrulmuşuz, dedikodu yapmayı, aç gözlülüğü severiz."

- Biz burada öğrencilere gerçek hizmeti veriyoruz. Öğrenci geliyor, şu lazım diyor, tak elinde. Her kaseti buluruz biz.
- 15 senedir Beyazıt'tayım. Genellikle üniversite gençliği burada metal ve özgün müzik dinliyor. Her zaman adrenalleri yüksektir ya, ondan. İçlerinden halk müziği ve klasik müzik dinleyenler de çıkıyor ama onlar sayılı.
- Gençlik birbiriyle anlaşıyor, nasıl anlaşsın kardeşim. Sen patron çocuğusun, ben işçi, anlaşabilir miyiz?
- İnsanların karnını doyursan beş öğün yemek versen bu sağ sol çatışması bitmez. Biz sokaktaki insanın kafasının

buna çalışacağını düşünmüyorum. Bizi yönetenler üniversite mezunu, onlar bile bir çözüm bulamıyorlar. Bana sorsan tuttuğunu keseceksin bu memlekette. Öyle az buz da değil. % 80'ini. Ha, bunların içine ben de dahilim. Bu ülkeye ne lazım biliyor musun dostum? Atatürk! Atatürk! Bize damardan enjekte etmişler üç kağıtçılığı, dolandırıcılığı.

- Kanun diyorsa türbanla girmeyeceksin, o zaman girmeyeceksin. Kanunu değiştir, öyle gir o zaman.
- Türk eğitim sistemi temelden yanlış. Oğlanı daha yeni verdik okula, 1 milyar para istediler. Bu memlekette okuyacaksın vereceksin parayı. Harçtır, haraştır o başka. Ha para nereye gidiyor diye sorarsan kimse bilmez.
- Üniversitelerde kavga hep olur. Bizde bunun kültürü var. Bak koyayım şu teybe Ahmet Kaya'yı nasıl gaza geliyor millet.
- Üniversitelilerin çoğu akıllı çocuklar. Güzel giyiniyorlar, bir çoğu efendi.
- Bana yetki verilse özerk ve demokratik bir üniversite kurardım.

Fahri Sandıkçı - Kitapçı

"Sen bu gençlere ne veriyorsun ki, ne bekliyorsun"

- Eskisi gibi kitap almıyor çocuklar. Ekonomi dibe vurmuş, para yok ki. Kitap okumayınca; kültürünü, dilini, beyin-

lerini geliştiremeyecekler.

- Sağma sapan kitaplar satmıyorum. Beni bilen biliyor. En çok felsefe, kişisel gelişim ve dünya klasikleri alıyor öğrenciler. Bana gelenler genelde solcular. Demokrat, ileri görüşlü bir insanım.
- YÖK ortadan kalkmalı. Sen demokrasiden bahsediyorsan ne işi var YÖK'ün. İnsanların kişisel haklarını, politik görüşünü, şuyunu, buyunu kısıtlayan bir kurum olur mu ya.
- AKP üniversitelerde kadrolaşmak istiyor. YÖK'ü kaldırmak istemesinin sebebi daha demokratik bir üniversite değil. Türbanlı kızlar okula girebilmeli. Bu ülke demokratik diyorsun, sonra da türbanlılar giremez. Üniter devletten bahsediyorsun. Bir türbanla, bir trafik ışıklarının sarı, kırmızı, yeşil olmasıyla ülke bölünür mü? Nerde görülmüş?
- Üniversitelerde polisin ne işi var. Kültürle, bilimle baskıcı tutumun yürüdüğü nerde görülmüş. Tabi bunları söylerken provake olaylarda polisin olması gerektiğini de düşünüyorum. Öğrenciler politik olmalı. Üniversite öğrencisi dediğin bu ülkeyi geleceğe taşıyan kişiler. Bir dünya görüşü olacak. Harçlar olmamalı. Eğitim sadece üniversitede değil, her yerde parasız olmalı.

Mustafa Yılmaz - Kitapçı

"Üniversiteler apolitik olmalı, ne işleri var sağla, solla, islamla"

- Gazi Üniversitesi'nde Maliye'de okuyordum, bıraktım. Artık ekmeğin derdindeyiz.
- Genelde

gazetelerde ve televizyonlarda reklamlarını gördükleri kitapları alıyorlar. Yani popüler kitaplar. Bu aralar en çok Tuna Kiremitçi, Ahmet Ümit, Oktay Sinanoğlu gidiyor. Kızlar aşk kitapları, erkekler macera okuyor diyebilirim.

- Üniversite okumuş olunca öğrencilerin halinden anlıyorsun. Parası çıkışmıyor, almıyorsun parasını filan. Kitaplar pahalı geliyor çoğuna.
- YÖK olsun olmasın umurumda değil. Bence buradakilerin çoğunda umurunda değil. Herkes hayatını yaşıyor.
- Oturup dersleriyle, bilimle ilgilensinler. Sana ne ülke sorunlarından. Üniversite gençliği siyasete çekilmek isteniyor bence.
- Koskoca üniversitede taş çatlasın 300-400 kişi var politik. Bunlar birbirine giriyor, televizyon diyor çatışma oldu. Yok böyle bir şey.
- AKP istediğini yapsın kardeşim. Polis olmalı okulda. Bazı zamanlarda ihtiyaç duyulabilir.

Barbaros Orhanoglu - Büfec

"Bazı mihraklar üniversiteleri karıştırmak istiyor"

- 20 senedir Beyazıt'tayım. Eskiden daha baskıcıydı ortam. Şimdi üniversiteliler daha rahat.
- YÖK olmalı ama bazı

eksikleri var. Onları giderse daha iyi olur. Daha özgürlükçü olabilir mesala.

- Her müessesenin bir kuralı vardır. Bu müessesenin de 'türbanla girmesin' diye bir kuralı var. Buna uycaksın. Ne zaman kural değişir o zaman girersin.

• Zengin öğrenciler buraya pek gelmez. Buraya gelenler biraz orta gelirli lerdir. En çok **goralı** ve benim kendi icadım olan **koalisyon** yerler. Koalisyonun içinde turşusundan, hamburger etine, sosisinden sucuğuna kadar her şey vardır. Bir de sosisli çok gider bende. İçeceklerden Coca Cola ve ayran tüketirler.

- AKP ile rektörler niye tartışıyor anlamıyorum. Bırakın çocuklar kendi halinde okusun. Böyle renk renk giyiniyor kızlar, erkekler. Ne güzeller her biri. Seviyorum çocukları. Harçlar olmasın, çocukların zaten paraları yok.

Mehmet Arslan - Kahveci

"Burası söğüt gölgesi mi? derim, hepsi 'Abi çay versene' der"

- 20 senedir buradayız.
- Eskiden üniversiteliler daha tutucu, feodaldi. Şimdi daha modernler.

• Üniversite gençliği dendi mi ilk akla gelen bataklık ve kingdir. Buralarda bataklık ve king bilmeyen üniversiteli sayılmaz.

- Okuldan çıkarlar burada stres atarlar. Bazen 4. arkadaşları gelmez "Mehmet Abi, sen gel" derler. Yenerim hepsini. Ne de olsa kahveciyiz.
- Bazılarının parası olmaz, 2 gün, 1 hafta sonra verirler. Hiçbir şey demem. Anlarım hallerinden. Bazıları gelir hiçbir şey içmez. Mesela bir öğrenci vardı. 5 sene boyunca taş çatlasın 3 çay içmiştir. Artık okulunun son zamanları artık dayanamadım "Olum kaç senedir buraya gelirsın, niye bir şey içmedin paran mı yoktu" dedim. "Mehmet Abi paradan değil" dedi. "Mide sorunum var, bir şey içemiyorum" dedi. "O zaman sana bir endoskopi yapsaydık, içseydin" dedim. Mesela bir de Apo diye bir öğrenci vardı. Bununla en az 6-7 senelik tanışıklığımız var. Ne zaman tavla oynasak yeniyor beni. Çok sinirleniyorum. Okula geldi, okulu bitti halen yenemedim. Bir de okulda laf söylüyor; "Ben Memet Abi'yi durmadan yeniyorum" diye. Yani anlayacağın her zaman öğrencilerle aram iyidir.
- Çocukların zaten çay içecek parası zor olur, bir de o kadar harç mı versinler.
- YÖK'le AKP'nin durumu sakal bıyık hesabı. Nereye tükürsen ayrı dert. YÖK'ün ne yaptığı ortada. Çocuk YÖK'e hayır diyor, okuldan atılıyor. Öbür tarafta AKP kendi yandaşlarını sokma derdinde. Valla en iyisi öğrencilerle, öğretim görevlileri ortaklaşa üniversiteyi yönetsinler.
- Mesela okulu bitireli 2-3 sene olmuş öğrencilerle görüşüyorum halen, çoğu işsiz, güçsüz. Bitiriyor da ne oluyor. Yazık bu çocuklara.
- Üniversitede polisin ne işi var. Senin evinin içinde polis dolaşıyor mu. Bırak sorunlarını kendi kendilerine halletsinler. Tabi kavga etsinler demiyorum ama bana öyle geliyor ki birileri bu çatışmayı istiyor. Solcular ne zaman iyi şeyler yapsa ülkücüler saldırıyor.
- Buraya kız öğrenciler de gelir. Burası bildiğin kahvelerden değil. Mesela öğrenciler geldiği zaman esnaftan birileri varsa veya tanımadığım çıkarırım onları. Kızlara filan bakarlar, başımı belaya sokarlar. Hepsini benim çocukların gibidir. H

... “Dinle saygın gazeteleri tehdit aracına çeviren meslek katili” dedim, “Dinle garip ülkenin çıkmazlarından faydalanıp mülküne mülk katmaya çalışan akbaba müsveddesi” dedim, “Allah’a bir can borcum var, kimseden korkum yok” dedim, “Elinden geleni ardına koyma şerefsiz!” dedim. (s. 92)

Ulusal gazetelerin beşte üçünü ele geçiren aileye kaçınız direnebilir ki?

Türk romanının daha şimdiden kendi sesini bulmuş isimlerinden Selçuk Altun, roman kahramanına batırdığı kamayı kanırtıkça, okurları da yazarla birlikte zevk alıyor.

(Taha Kıvanç, *Yeni Şafak*)

...Yapıtı bitirip, kapağı da kapatınca “Bitti!..” diye üzülüyorsunuz... Benim tavsiyem en başa dönüp *Ku(r)şun Lezzeti*’ni bir daha, “hazmederek” okuyun. Ben öyle yaptım.

(Özlem Ateş, *Akşam*)

Selçuk Altun ilgi ve beğeniyle karşılanan iki romanından sonra, merakla beklenen yeni romanı *Ku(r)şun Lezzeti*’yle okurlarına yine şaşırtıcı ve iddialı bir anlatı sunuyor.

(Zeynep Özkartal, *Vizyon*)

(Şimdiye kadar hiç tanık olmadığımız kadar sert medya eleştirisi...)

İmgeler, eğretileme ve benzetmelerle zenginleşen bir dil, yerli yerinde kullanılan polisiyelere özgü klişeler, toplumun her kesimini hedef alan ve hikâyenin her sayfasına yayılan kinik bir tavır ve keskin bir ironi...

(A. Ömer Türkeş, *Virgöl*)

Bir solukta okunan bir roman...

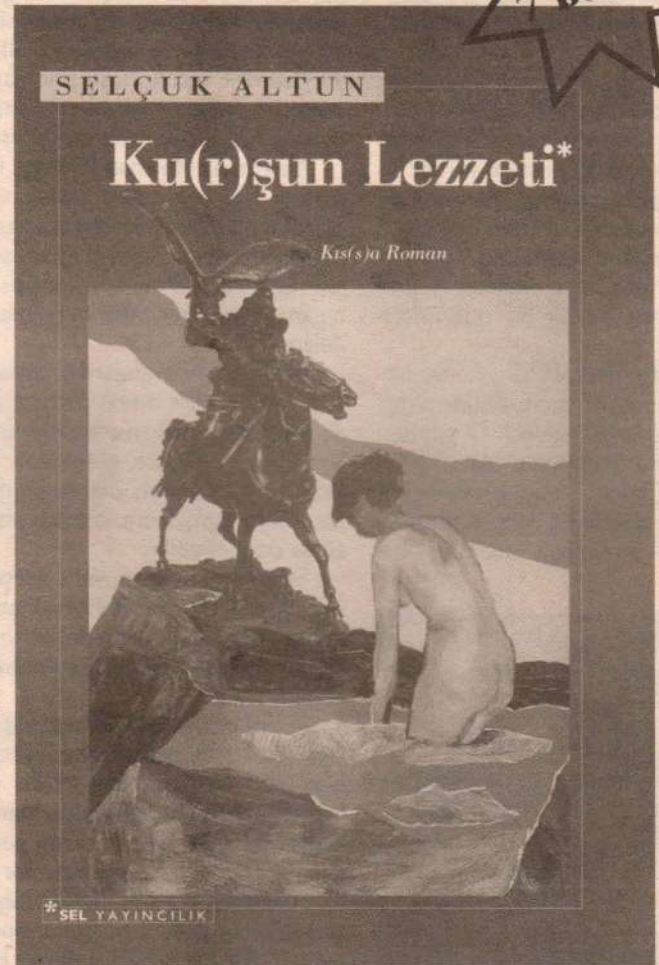
(Güven Turan, *Akşam-lık*)

Ku(r)şun Lezzeti, ismiyle müsemma bir kıssa. Bir nefeste okudum; lezzeti hâlâ damağımda sekiyor.

(Hüseyin Ferhad, *Şair*)

Ku(r)şun Lezzeti hayali bir “medya tekeli” anlatıp kıyasıya eleştiriyor. Bu roman, çok ses getirecek...

(Kürşad Oğuz, *Aktüel*)

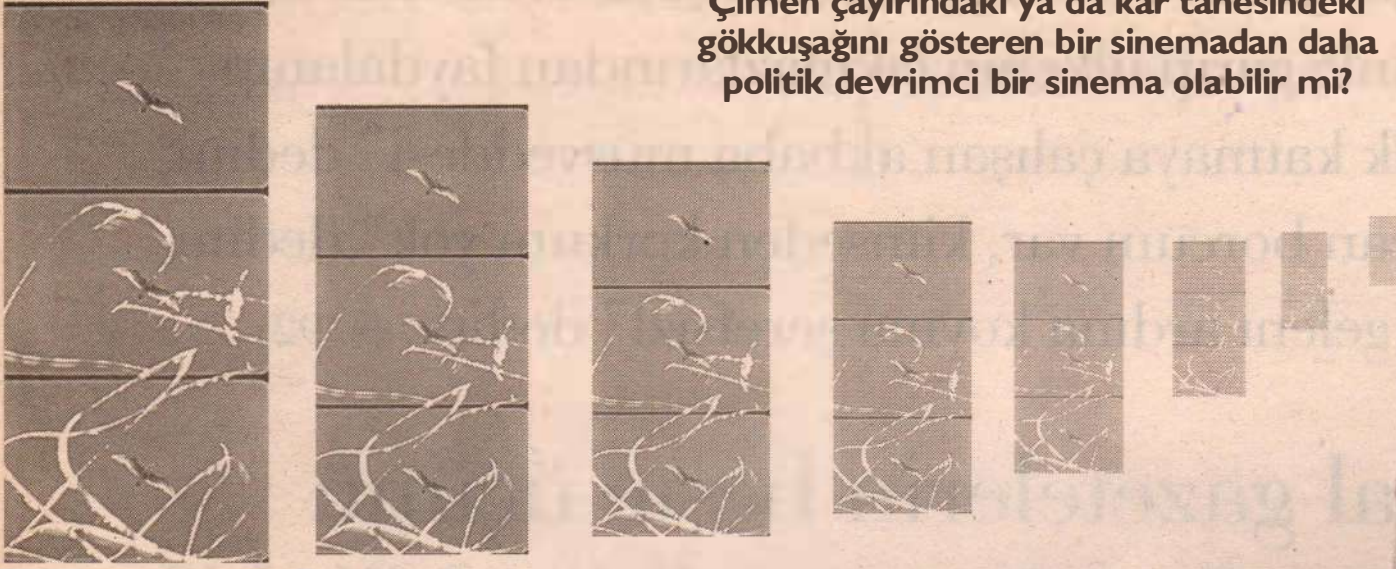

Ku(r)şun Lezzeti, Roman, Selçuk Altun, 162 sayfa

***SEL YAYINCILIK**

Babiali Cad. 20/1 Cağaloğlu-İstanbul Tel: 511 10 05
Şube: İstiklâl Cad. Elhamra Pasajı 258/10 Beyoğlu-İstanbul
www.selyayincilik.com

Çimen çayırındaki ya da kar tanesindeki gökkuşağını gösteren bir sinemadan daha politik devrimci bir sinema olabilir mi?

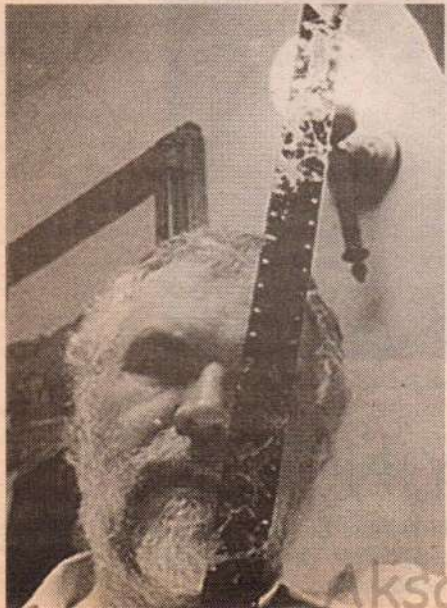
Film Yapıyorum, O Halde Varım

HALİL TURHANLI

P. Adams Sidney, Amerikan avangard sineması konusunda bilgilenecek isteyenler için vazgeçilmez bir rehber niteliği taşıyan **Visionary Film** başlıklı kitabında Stan Brakhage'a özel bir yer verir. Hiç kimse Brakhage'in böylesine özel bir ilgiyi hak etmediğini söyleyemez.

Stan Brakhage, (Missouri) Kansas doğumlu; fakat, ilk gençlik yıllarını Colorado'da yaşadı. Geçirdiği bir ruhsal bunalım nedeniyle kolej öğrenimini yarıda bıraktı. Daha sonra, Sidney Peterson'ın derslerini izleyebilmek için San Francisco Sanat Akademisi'ne kaydoldu. (Peterson'ın kısa bir süre önce okuldan ayrıldığı öğrenildiğinde büyük bir düş kırıklığı yaşamıştı).

İlk filmi **Interim**'i 1952 yılında, henüz on dokuz yaşındayken, ödünç aldığı bir kamera ile gerçekleştirdi. O günden hayata gözlerini yumduğu Mart 2003 tarihine değin bazıları iki-üç dakikalık, bazıları dört-beş saatlik üç yüz kusur film gerçekleştirdi. Sinemaya adanmış bir ömür.

Gene Youngblood 1970'lerde, deneysel sinemacıların estetik anlayışını ve çalışma koşullarını açıklayabilmek için **yayılmış sinema** (expanded cinema) kavramını ortaya atmıştı. Youngblood bu kavramla öncelikle, deneysel sinemanın diğer disiplinlerle kurduğu sıkı ilişkiyi vurgulamak, söz konusu sinemanın diğer sanat ve anlatım formlarını kapsayacak denli genişleyişini ifade etmek istiyordu.

Yayılmış sinema kavramı ikinci anlamıyla ise, çok sınırlı teknik ve maddi olanaklarla çalışan deneysel sinemacıların filmlerini ancak uzun zaman sonra tamamlayabilmelerini; söz konusu filmlerin bu anlamda bazen yıllara yayılmasını ifade ediyor.

Brakhage'in avangard sinemaya adanmış yetmiş yıllık ömrü dikkate alındığında **yayılmış sinema** kavramına bir anlam daha yüklemek gerekiyor. O, sinemayı varoluş nedeni olarak seçmişti. Hayatı, "film yapıyorum, o halde varım" sözleriyle özetlenebilir.

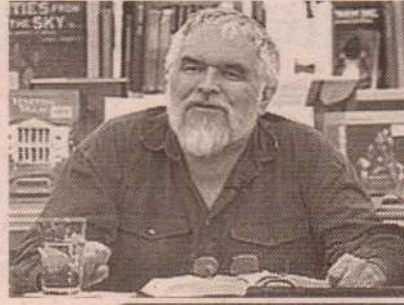
Brakhage, İtalyan yeni gerçekçiliğinden, özellikle Rossellini'nin sinemasından etkiler taşıyan **Interim**'de iki yeni yetme aşkın bir köprüaltında sevimlerini ele almıştı.

İki yıl sonra gerçekleştirdiği **Desisfilm**'de ise kamerasını bir partide eğlenen, içki içen arkadaş grubu üzerinde odaklandı. **Desisfilm**'de kamera sanki partide içkiyi fazla kaçırmış gençlerden biridir. Titreyen, sendeleyeyen bir kamera.

Reflections On Black (Siyah Üzerine Yansımalar) duyum ikiliğine (sinesteziye) dair bir filmidir. Şehirde köpeğiyle yürüyüşe çıkmış kör bir adam çevresindeki sesleri algılamaya çalışır. Sesler zihninde imge olarak şekillenir.

1959'da evlendikten sonra yaptığı bir dizi filmde karısıyla ilişkilerini, karısının hamileliğini, çocuklarının doğumunu, aile hayatının ritüellerini işledi.

Aslında bir üçlem olan **Desisfilm** kitabı

The Act of Seeing With One's Own Eyes (Kendi Gözleriyle Görme Eylemi) hayli tedirgin edici, hatta ürküntü verici bir morg belgeselidir. Kadavranın yüz derisinin küçük bir bıçakla soyulup maske gibi çıkarılması, kafatasının açılması... Fakat bütün bunların ötesinde, Brakhage'in asıl göstermek istediği beden işleyişi, bu organik makinenin kendini onarma kapasitesi ve nihayet çürüme sürecinin işleyişi.

Organizmanın çürümesi, Brakhage'in hayli ilgisini çeken bir konudur. Bu işleyişin süreciyle ilgili gözlemleri salt insan bedeniyle sınırlı kalmamıştır.

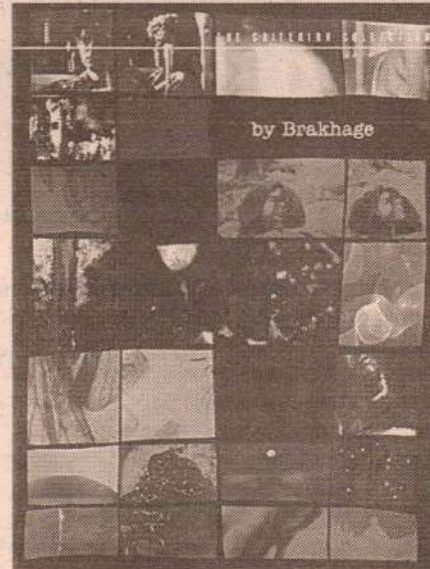
Sirius Remembered (Anımsanan Siryüs) ilk kışta, Brakhage'in Dog Star Man'e (Köpek Yıldız Adam'a) gönderme yaparak bir yıldız adını verdiği köpeğinin ölümünün ardından duyduğu üzüntü ve pişmanlığa dair bir film.

Stan Brakhage bir araba çarpması so-

nucu ölen Sirius'a kazadan bir gün önce yeni doğan çocuğunun yüzünü yaladığı için birkaç tokat atmıştı. Onun ölümünün ardından suçluluk ve pişmanlık duygularına kapılmasının nedeni de buydu.

Brakhage budalaca bir şey yaptığını, büyük bir anlayışsızlıkla davrandığını ancak Sirius'un ölümünden sonra anlamıştı. Bütün insanlar, hatta hayvanları çok sevdiklerini söyleyenler dahi aslında onlara karşı önyargılıydılar. Brakhage bir istisna olmadığını görmüştü. Bir köpeğin anne kucağındaki birkaç aylık bir bebeği sevmek isteyebileceğini düşünmemişti. İnsana özgü o anlayışsızlıkla tepki vererek Sirius'u incitmişti.

Her yerin karla kaplı olduğu bir kış gününde ölmüştü Sirius. Brakhage önce, evin bahçesinde derin bir çukur açarak onu oraya gömmek istedi; fakat, dondurucu soğuk nedeniyle zemin çok sert olduğu için toprağı kazamadı. Karısının önerisiyle köpeği evin arkasındaki ormanlık araziye götürerek

karların, yaprak ve çalılarının üzerine bı-
raktı.

Brakhage kış boyunca, kamerasını
alarak hemen hemen her gün ormana
gitmiş ve Sirius'un çürüyüşünü görüntü-
lemiş. **Sirius Remembered** bu çürü-
yüş sürecini belgeyene bir film. Söz ko-
nusu süreç yaklaşık olarak doğanın yeni-
lendiği, canlandığı ilkbaharda tamamlan-
mış. Sürecin işleyişini görmek, morgdaki
otopsiyi izlemenin tam aksine, ürküntü
ve tiksinti uyandırmıyor. Çürüme doğa-
nın bağrında doğal bir süreç olarak işli-
yor.

Brakhage başyapıtı sayılan **Dog Star
Man**'e 1961'de başladı ve üzerinde tam
dört yıl çalıştı. İnsanın yükselişi ve düşü-
şüyle ilgili bu film Brakhage'in metafizik
temalarda yoğunlaştığı yeni bir dönemin
de ilk yapıtıdır. Nehir, ay, elinde baltayla
bayırı tırmanan oduncu, onu izleyen kö-
pek, kar altındaki ormanın gümüş renkli
ağaçları... Brakhage ormanı dinsel bir
mekan, kar tanelerini de bir katedralin
renkli camları olarak tasarlamıştı. Priz-
matik kar taneleri, içlerinde gökkuşağı
taşıyan kar taneleri.

Dog Star Man, onun sessiz filmlerin-
den biridir. Daha doğrusu, Michael
McClure'un belirttiği üzere, müziğini
içinde taşıyan, imgelerin soluk alıp ver-
dikleri "organik bir film"dır.

"Müziğin soyut olmadığına, düşün-
menin bir başka yolu olduğuna derinden
inaniyorum" diyen Stan Brakhage'in si-
nemasında müziğin çok özel bir yeri var-
dır.

Avangard müzikle yakın ilişki kuran
Brakhage ilk filmi **Interim**'de John Cage

ve James Tenney'in müziklerinden yarar-
lanmıştı. **Loud Visual Music** (Yüksek
Sesli Görsel Müzik) başlığını taşıyan ve
"optik geri itilim" (optic feedback) ola-
rak tasarladığı filminde ise Nurse With
Wound, Hafler Trio, Zoviet France top-
luluklarının müziklerinden yola çıktı.

Aslında, Brakhage'in çoğu filminde
müzik yoktur, hatça tek bir ses yoktur.
Fakat, müzik ve sinema ilişkisini en derin-
lemesine analiz ettiği filmleri de bunlar-
dır. Söz konusu filmlerin ritme dayalı bir
akışı vardır. Müzik imgelerde içkindir.
"Göz için müzik"tir burada söz konusu
olan.

Sadece görsel bir müzik değil, görsel
bir şiir de yarattı Brakhage. Ona, "kame-
ranın ve montaj masasının şairi" denilme-
si boşuna değildir. Onun lirik sineması,
San Francisco'da geçen gençlik yıllarında
tanıdığı Kenneth Rexroth'un, Kenneth
Patchen ve Allen Ginsberg'in şiirinden
beslenmiştir.

Brakhage stüdyolarda imal edilen film-
lerin bağımsız bir sanat formu olarak sine-
ma sanatıyla hiçbir ilişkisinin olmayacağı-
nı, bunların olsa olsa tiyatrunun kötü kop-
yaları sayılacağını vurguluyordu.

Brakhage yarattığı özgün sinema este-
tiğini açıkladığı **Metaphors on Vision**
başlıklı kitabında algı biçimlerini köklü bir
değişime uğratmayı, gözü yerleşik pers-
pektif yasalarının tahakkümünden kurtar-
maya ve algı kapılarını sonsuzca açmayı
amaçlayan bir sinemanın peşinde olduğu-
nu vurgular.

Brakhage dünyaya, "algının mantığın-
dan özgürleşmiş bir gözle" bakmamızı ister.
Onun sineması gözleri henüz terbiye

edilmemiş küçük bir çocuğa çimen çayı-
rındaki ya da kar tanesindeki gökkuşağını
göstermeye çalışır. Çünkü ona göre, an-
cak terbiye edilerek ehlileştirilmiş, algıları
sınırlanmış bir göz çimen çayırına baktı-
ğında sadece yeşillik ya da kar tanesinde
yalnızca beyazlık görür.

Brakhage üç yüz kusur filminin istisna-
sız hepsini hiçbir ticari kaygı duymaksızın,
şiişel dürtülerle yaptı. Dahası, o film yap-
mayı bir varoluş nedeni olarak seçmişti.
Hayat ve sinema arasında kurduğu bağ,
"film yapıyorum, o halde varım" sözüyle
özetlenebilir.

Peter Wollen, gelişimi 1960-70 yılları
arasında gerçekleşen deneysel sinemada
iki eğilimin varlığına dikkat çeker: Bu eği-
limlerden biri, Jean-Marie Straub ve Go-
dard'ın sözcülüğünü yaptıkları politik
avangard. Diğeri ise, Brakhage'in, Michael
Snow'un temsil ettikleri formal (biçimsel)
avangard.

Peter Wollen'in indirgeyici bir ayırım
yaptığını belirtmek gerekiyor. İmgeyi dö-
nüştüren, gözü eleştirel kılan, algı kapıları-
nı açmaya çalışan Brakhage sinemasının
politik olmadığı savına katılmak olanaksız.

Amerikan yeraltı sinemasının duayeni
Jonas Mekas, Brakhage'in dinamik kamera
hareketleriyle "stilistik devrim" gerçek-
leştirdiğini ileri sürüyor.

Brakhage'in gerçekleştirdiği yalnızca
stilistik bir devrim değildir. O, sinemada
politik bir devrime de katkıda bulunmuş-
tur.

Çimen çayırındaki ya da kar tanesin-
deki gökkuşağını gösteren bir sinemadan
daha politik devrimci bir sinema olabilir
mi? H

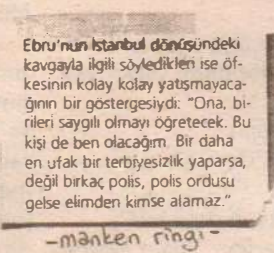
ne yapsak filtreli hayat mı yaşasak acaba?

filtreli tan cema

filtreli hayat kullanırsak
belki kurtuluruz şu ön yargılardan

yargılamayalım onu bunu,
ne o hakim miyiz herşeye?

takalım filtreyi işte
kurtulalım hortlaklardan

kısırlaştırmayalım kendimizi.
müsaade edin biraz güneşlenelim.

partilere gidelim, danslar edelim.

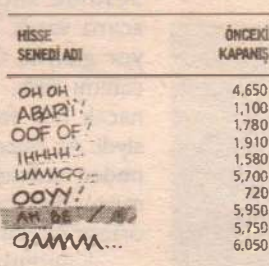
çok ve boş konuşalım.
müzik hiç durmasın.

yuvarlansın kadehler,
kısalsın mesafeler.

zevkler rakama dökülsün,
borsalarda işlem yapsın.

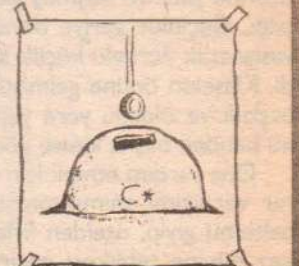
maksimum fayda
olsun maksimum payda.

kafa ütöleyenler,
katlanarak bir dolaba kalsın!

başbakan bir karikatürle
anlatsa ülkenin durumunu.

bilinç altı
üstüne gelsin.

istifa etsin ahçıbaşılar!
yemekleri anneler yapsın.

güneş geçti başıma galiba?
nasıl unuturum?

hayat filtresizdir, öksürtür insanı!
yok sayarsan bir başkasını!

peki süzgeçli hayata ne dersiniz?
süz ve geç.

Dostoyevski sözünü duyunca bu yüzün neden tanıdık geldiğini anladım. Karşımdaki adam gerçekten de, büyük ustaya benziyordu. Bu yüzden adamın abuk sabuk konuşmalarına kahkahalarla gülmek, ya da bu tuhaf kiliseden kaçıp gitmek yerine onunla sohbet etmeyi seçtim.

Hem Peygamber Hem Düşkün

AHMET ÜMİT

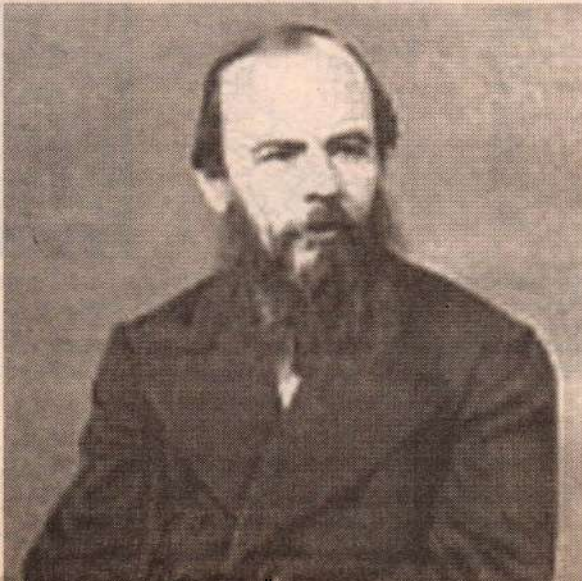
Oteldeki odamda, pencerenin önüne oturmuş, bu kuzey Avrupa kentinin karlı gecesini seyrediyordum. Rüzgar, önüne kattığı kar taneciklerini cadde boyunca sürüklüyor, sokak lambalarının kırmızı ışığı, geceye alışkın olmadığım bir keder katıyordu. Vakit geceyarısına yakın olmasına karşın az ilerideki gece kulübünün önü arı kovani gibiydi. Neon ışıklarla aydınlanan kapının önünde otomobiller durup kalkıyor, kadınlı erkekli gruplar içeri girip çıkıyorlardı. Birden kulübün önünde bir itişme oldu. İri yarı iki güvenlik görevlisinin kısa boylu, çelimsiz birini itekleyerek, dışarı çıkardıklarını gördüm. Adam görevlilere direnmeye çalışıyordu. Bir ara ellerinden kurtularak, içeri girmek istedi. Ama görevlilerden biri onu ensesinden yakaladığı gibi caddeye savurdu; adamcağız az kalsın, bir aracın altında kalacaktı; şoför zamanında fark etti de yaralanmaktan kurtuldu. Yolun karşısındaki kaldırıma çıkan adam birkaç adım atıp, durdu. Yine gece kulübüne gidecek diye düşündüm. Görevliler işlerine dönmüşler, artık onunla ilgilenmiyorlardı. Adam gerçekten de yola doğru yöneldi ama birden üzerine yıldırım düşmüş gibi bedeni çarpıldı. Güçlkle geriye döndü. Duvarlara yaslanarak ilerdeki küçük kiliseye yöneldi. Kilisenin önüne gelmişti ki titremeye başladı ve olduğu yere yığıldı. Düştüğünü benden başka kimse görmemişti.

Ona yardım etmek için ne zaman karar verdiğimi anımsamıyorum. Bildiğim paltomu giyip, otelden fırladığım, birkaç kez düşme tehlikesi geçirerek adamın yanına ulaştığımdı.

Zavallı adam yerde sıtmalı bir hasta gibi titriyor, kontrolsüzce hareket eden bedeni sağa sola savruluyordu. Ellerini yakalayarak, kendini yaralamasını önlemeye çalıştım. Bir ara gözlerim adamın acıyla çarpılmış yüzüne takıldı; açık bir alnı vardı, çıkık elmacık kemikleri ve uzun sakalları daha ilk bakışta dikkati çekiyordu. Bu hastalıklı yüzü bir yerlerde gördüğümü düşünürken, adamın ağzında

biriken köpükleri fark ettim. Bu adam saralıydı, daha sıkı tuttum ellerini.

Adamın tepkileri gevşedi, giderek hareketsizleşti. Önce öldü diye korktum. Elimle boynundaki atardamarı yokladım, hayır ölmemişti. Hafifçe soluk alıp veren adamın yüzünden doyunluk ve huzur okunuyordu. Az önce olanları görmemiş olsam, adamcağızın mışıl mışıl uyuduğunu, uykusunda da çok güzel bir düş gördüğünü sanabilirdim. Kendine zarar veremeyeceğini anlayınca ellerini bıraktım. Onu buradan götürmeliydim. Kilisede yardım edebilecek birileri var mıydı acaba? Umarsızca kilisenin iki kanatlı ahşap kapısına dokundum. Tuhaf, sanki kapı dokunmamı bekliyormuş gibi kendiliğinden açıldı. İçeride ilk gözüme çarpan şey mum ışığıyla aydınlatılmış, İsa'nın çarmıha geriliş heykeli oldu. Mumlardan yansıyan ışık, kilisenin mistik havasını tamamlıyor, bu ölümü çağırıştıran sessizlik insanda ister istemez derin bir saygı duygusu uyandırıyor. Fazla düşünmeden adamcağızı sürükleyerek içeri taşıdım. İçerideki sıralardan birinin üzerine yatırdım. Artık ayılmasını beklemekten başka yapacak bir şey yoktu.

Uyanmasını beklerken bir ara gözlerim İsa'nın heykeline takıldı. Nasıl da canlı görünüyordu. Sıraların arasından geçerek heykele doğru yürüdüm. İsa'nın yüzü de sıranın üzerinde yatan adamın gibi sapsarı, dikenli tacın çizdiği alnında, avuçlarındaki ve ayaklarındaki çivi başlarının kenarlarındaki koyu renk kan lekeleri de sahici gibiydi. Ben etkilenmiş bir halde heykeli izlerken, ayaklarımdan önüne bir damla düştü. Yanılmış mıydım? Hayır, ikinci bir damla ilkin izledi. Bu eski kilisenin damı akıyor olmalıydı. Böyle düşünmeme karşın yine de eğilip, yere düşen damlalara dokunmaktan kendimi alamadım. İşaret parmağımla dokundum sıranın ne olduğunu anlamaya çalışırken,

"Ağlıyor değil mi?" diyen bir sesle irkildim. Hızla geriye döndüm. Bizim çelimsiz adamdı.

"Siz miydiniz?" dedim.

"Adam sanki beni duymamış gibi yineledi.

"İsa efendimiz ağlıyor değil mi?"

"Sanmıyorum," dedim. "Dam akıyor olmalı."

"Ah," dedi. "Siz de inançsız birisiniz."

Sesinde suçlamadan çok acıma vardı. Halime üzülmüyor gibiydi. Onun bu tavrı canımı sıktı. Aramızda acınacak biri varsa bu kendisiydi. Az önce bir kumarhaneden atılmıştı, yardım etmeseydim belki de sokak ortasında donarak ölecekti.

"Kendinize geldiğinize sevindim," dedim. Biraz da onun için yaptıklarımı anımsatmak için. "Az önce çok kötü görünüyordunuz."

Sözlerim hedefini bulmuştu, adam başını öne eğdi.

"Beni siz içeri almış olmalısınız," dedi. "Özür dilerim, size teşekkür etmeyi unuttum."

"Önemi yok," dedim. Neşem yerine gelmişti. "Benim yerimde kim olsa aynı şeyi yapardı."

"Yapmazdı," dedi. "Dünya daha da berbat bir yer olmuş. İnsanlar daha da kötüleşmiş."

Gülümseyerek adamı tepeden tırnağa süzdüm.

"Dünyaya birkaç kez gelmiş gibi konuşuyorsunuz?"

"Öyle, daha önce de bu dünyada yaşamıştım."

Gece kulübünden tekme tokat atılmanın nedeni şimdi daha iyi anlaşılıyor, diye geçirdim içimden.

"Ah, kendimi tanıtmayı unuttum," dedi adam elini uzatarak. "Ben Fyodor Mihayloviç Dostoyevski."

Dostoyevski sözünü duyunca bu yüzün neden tanıdık geldiğini anladım. Karşımdaki adam gerçekten de, büyük ustaya benziyordu. Bu yüzden adamın abuk sabuk konuşmalarına kahkahalarla gülmek, ya da bu tuhaf kiliseden kaçıp gitmek yerine onunla sohbet etmeyi seçtim.

"Sözleriniz hiç inandırıcı değil," dedim. "Siz Dostoyevski olamazsınız."

"Belki de değilimdir ama ben yerinizde olsam tuhaf olaylara, mucizelere inanırdım."

"Öteki dünyaya gidip gelmek gibi mi?" dedim bıyık altından gülererek.

Adam dalga geçtiğimi anlamamıştı.

"O da var," diye yanıtladı. "Asıl anlatmak istediğim öteki dünya değil. Gerçeği anlamak için düşler ve hayaller gerekir."

Konuşmamız ilginç bir hal almaya başlamıştı.

"Diyalektikten mi bahsediyorsunuz?" dedim, meraklanarak.

"Evet, ama Marks'ın ki değil; daha çok Hegel'inki."

"Neden Marks'ın ki değil."

"Yöntemin kurucusu Hegel de ondan."

"Ama yöntemi yerli yerine oturtan da Marks."

Durdu, çekik gözlerini yüzüme diki- rek, bir süre küçümser bir tavırla beni süzdü.

"Demek siz de sosyalistsiniz?"

"Bir zamanlar siz de öyleydiniz," dedim. "Tabii hâlâ Dostoyevski olduğunuzu iddia ediyorsanız."

"Ediyorum tabii, siz beni ne sandınız."

Sonra çok eskilerde kalmış hoş bir anıyı anımsamış gibi gülümsedi.

"Ben yalnızca sosyalistlere sempati duydum. O da Belinski(1) yüzünden."

"Oysa kimi eleştirmenler, önerdiğiniz toplum projesinin ütöpik sosyalizme yakın olduğunu söylüyorlar."

Boş ver dercesine sağ elini boşlukta salladı.

"İnsanların saçmalama hakları da vardır."

"Ya 'Gülünç Adamın Rüyası'? (2) O öyküde hiç de cennetten söz edilmiyor ama insanların eşit, özgür ve mutluluk içinde yaşadığı bir toplum anlatılıyor."

"Gençlik hayalleri..." diyecek oldu.

"Yapmayın," diyerek sözünü kestim. "Öyküyü yazdığınızda elli yaşını çoktan aşmıştınız."

"İyi güzel söylüyorsunuz da, kısa bir öyküden yola çıkarak bana sosyalist yaf- tası yapıştırmak doğru mu?" Durdu, si-

nirli sinirli soluyarak ekledi. "Beni anla- mak istiyorsanız romanlarımı okumalısınız. Orada sosyalizm gibi insan ruhunu hiçe sayan akılcı akımlarını eleştirisini gö- receksiniz."

"Hiç merak etmeyin," dedim. "Hep- sini okudum. Ama pek söyledığınız gibi bir sonuç çıkmıyor."

"Ne çıkıyor peki."

"Tamam eleştiriyorsunuz ama sosya- lizmi değil, akılcılığı. Ama unutmayın akıl- cılığın kökleri sizin İsa Efendinizin doğu- muna kadar uzanır."

"Abartıyorsunuz," dedi.

"Hiç de abartmıyorum. Evet siz, in- sanın yalnızca akla indirgenmesini eleş- tirdiniz. Bunda da haklıydınız. Üstelik bu eleştirel tavrınız sizi o çok korktuğunuz devrimcilerden biri haline getiriyordu. Çünkü üslubunuz öyleydi."

"Yanlış," diye güldü, "Ben Slavların ortadoks inanç çevresinde birliğine ina- nırım. Vremya(3) dergisindeki yazılarımı okuyun, daha iyi anlayacaksınız."

"İnanın sizi sandığınızdan çok daha iyi anlıyorum. Son iki yüzyılın getirdiği olumsuzlukları ilk gören kişilerden biri oldunuz. Bu da yüksek dehanızı gösteri- yor. Ama ne yazık ki Batı Radikalizmi ile Slav mistisizmi arasında bir sentez oluş- turamadınız. Böyle bir sentez oluşturma- nız gerekiyor muydu, ondan da pek emin değilim. Çünkü siz felse- feci değil sanatçısınız. Ama şunu söylemek zorundayım: Yalnızca Vremya dergisindeki yazılarınız değil, Suç ve Ceza, Budala, Ecinli- ler ve Karamazov Kardeşler gibi başyapıtlarınız bile Batı aydınlan- masıyla, Slav mistisizmi arasında sıkışıp kaldığınızı gösteriyor."

"Siz kimsiniz," dedi sesini yük- selterek. "Biraz alçakgönüllü olun lütfen. Karşıma geçip dünyanın gi- zine ermiş gibi, nasıl böyle emin konuşabilirsiniz."

"Dünyanın gizine ermediğim kesin. Dahası böyle bir giz var mı ondan bile emin değilim. Yalnızca sizin tutkulu bir hayranınızım, de- sem?"

İnanmamış gibi yüzüme baktı. "Tuhaf," dedi. "Sizin gibi mad- deci birisi benim gibi bir yazara neden hayran olsun ki."

"Siz hayran olmamak elde mi üstad? Shakespeare'den sonra in- san ruhunu en gerçekçi olarak siz kaleme aldınız."

Sözlerimde içten olduğumu anlayınca yumuşadı.

"Sesimi yükselttiğim için beni bağışlayın," dedi, uzun sakallarını sıvazlayarak. "Neden böyle sinirli- yim bilmiyorum. İnsanların bu hali hasta ediyor beni."

"Biz de onların bir parçasıyız."

"Asıl sorun da bu ya. Başkaları iyi ya da kötü olmuş, o kadar önemli değil. Ama ben kendi içim- deki kötülüğü aşamıyorum. Az önce o kumarhaneden nasıl atıldı- ğımı gördünüz. Şu an sizinle konu- şurken bile aklımın bir parçası hala orada."

"Ama yalnızca kumarı düşün- müyorsunuz, kafanızda daha önemli sorunlar da var."

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

Umarsızlık içinde başını salladı.

"Sorunlar mı? Hastalık diyelim şuna. İyi ve kötü sürekli boğazlaşıyor kafatası- mın içinde. Bir türlü huzura ulaşamıyo- rum."

"Belki de dehanızı bu boğuşmaya borçluyuz."

Şaka mı yapıyorum yoksa ciddi mi- yim, anlamak istercesine şöyle bir baktı yüzüme. Ciddi olduğumu anladıktan sonra,

"Belki de," diyerek onayladı beni. "İyi ve kötü, masum ve canavar, katil ve kurban, zeki ve aptal, korkak ve cesur, namuslu ve alçak, daha sayamayacağım onlarca insanlık durumu. Çoğu insan far- kına bile varmıyor bunların. Başının üstünde sallanan tehlikeyi bilmeden, ekme- ğini geveleyip, şarabını içip, her fırsatta çiftleşip yaşamaya bakıyor. Belki de doğ- rusu bu. Ama ben yapamıyorum. Yanlış yapmak korkutuyor beni. İşin kötüsü yanlış yapmaktan, günah işlemekten de alıkoyamıyorum kendimi. Temiz kalmalı- yım diyorum ama yaşadıkça daha çok kirleniyorum. Bu kaosu çözebilmiş de ği- lim. Soluk alabildiğim tek alan var: yaz- mak."

"O zaman arındığınızı mı hissediyor- sunuz?"

"Hayır. Yazmak arındırmıyor beni. Ama suç işlemenin, günaha girmenin, kötülüğün de yaşama dahil olduğuna inanmamı sağlıyor. Yazarken dünyanın, insanların halini daha iyi görebiliyorum. İnsanın o kadar çok hali var ki, bunları azaltmaya çalışırsanız, sanki ruhumuzdan bir şeyler eksiliyor."

"Bu yüzden mi kahramanlarınızı ruhsal çalkantılar içinde kıvranan insanlar olarak canlandırıyor sunuz?"

"O yüzden değil, öyle olduğu için. Bunu ben uydurumuyorum. İnsanlar böyle. O kadar çok acı, o kadar çok kö- tülük var ki. Sonra bunun bir raslantı ol- madığını anlıyorum. İnsanoğlu ancak bü- yük kötülüklerden, sonra arınabiliyor; büyük acılardan sonra mutlu olabiliyor."

"Bence yanılıyorsunuz," dedim. "İyi olmak için kötü olmamız gerekmiyor. Mutlu olmak içinde acı çekmemiz gerek- miyor. Gelişkin bir toplum yaratılabilir- se, olumlu koşullar sağlanabilirse, kötü- lükler de acılar da en aza iner."

"Laf bunlar," dedi sinirli sinirli güle- rek. "Kendini halktan üstün sayan aydın- ların yüreklerindeki ağırlığı hafifletmek için uydurduğu safsatalar. Şu içinde yaşı- dığınız yüzyıla bak: Ölüm, yoksulluk ve mutsuzluk. O çok övündüğünüz tekno- loji ne getirdi size? Hani nerede iyilik?"

"Birdenbire olmayacak tabii. Yeni bir kültür yaratmak zaman alır."

"Çok dinledim bunları. Hepsı palav- ra. Bizi ancak tanrısal bir düşünce kurtarabilir. Halkı etkileyecek tek düşünce budur: Kutsanmış ekmek, İsa'nın kanı ve keşişin kutsal sözcükleri."

"İyi de bu söyledikleriniz zaten vardı. Dinler, kutsal kitaplar, peygamberler, hiçbirisi çare bulamadı insanlığın derdine."

"Yeterince inanılmadı çünkü."

Kuşkuyla gözlerle onu süzdüm.

"Ya siz, gerçekten inanıyormusunuz dinlere?"

Ne demek istiyorsun gibilerden ters ters bakmaya başladı.

"Bir yazınızda," diye açıklama gereği

duydum, "tanrının olmadığına ilişkin ka- nıtlar çoğaldıkça ona daha çok inanıyo- rum, demiştiniz de."

"Benim inanıp inanmamam önemli değil," dedi. Sözlerindeki kesinlik hisse- dilmeyecek gibi değildi. "İnsanlığın buna gereksinimi var."

Romanlarındaki insanları anlatırken inanılmaz bir hoşgörü ve derinliğe sahip olan bir zeka, politik konular açıldığında bu denli bağnaz ve sığ bir yaklaşımı nasıl benimseyebiliyordu anlayamıyordum.

"Rus halkının önderliğinde bir dinsel uyanışa," diye alay etmeye başladım.

"Evet," dedi. Sözcüklerin üzerine ba- sa basa devam etti. "Daha açık konu- şmak gerekirse, insanlığın Ruslaştırılması- na,"

"Bu uğurda savaşa da hazırsınız."

"İnsanlığın kurtuluşu için..."

"Hep böyle söylenir."

Sözlerim onu sinirlendirmeye başla- mıştı.

"Çarpıtlıyorsunuz," diye bağır- dı, "söylediklerimi anlayacak ruh temizliği yok sizde."

"Haklısınız üstad," dedim. Kendini Dostoyevski sanan bu tuhaf adamdan sıkılmaya başlamıştım. "Benim ruhum ye- terince temiz değil. Gidip biraz bedenimi dinlendireyim, bakarsınız ruhum arınır."

"Alay etmekle gerçeklerden kaç- mazsın," dedi buruk bir tavırla.

"Yine de hoşçakalın," diyerek kalk- tım.

Sanki bir şey unutmuşum gibi,

"Bekleyin," diye seslendi arımdan.

Ona döndüm. Az önceki öfkeli hali kaybolmuş gibiydi.

"Şey... Sizden bir ricam olacak," dedi. Bunu söylerken ezik bir tavırla yanıma yaklaşmıştı. "Bana biraz borç verebilir miydiniz?"

Alacağı borçla kumar oynayacağı o kadar belliydi ki, sorup onu alçaltmak istemedim. Cüzdanımı çıkarıp bir miktar para bıraktım avucuna.

"Sağ olun, borcumu en kısa zamanda ödeyeceğim" dedi. Çekik gözleri zaferle ışımaya başlamıştı. "Şunu da unutmayın, benim yazar kimliğimle politik kimliğim ayrılmaz."

Hiçbir şey söylemeden yürüdüm. Kapıdan çıkarken, döndüm. Bakışları hâ- lâ üzerimdeydi.

"Belki haklısınız," dedim. "Ama ben; Raskolnikov(4)'u, Dimitri Karama- zov(5)'u, Prens Mişkin(6)'i yaratan, insa- noğlunun çaresizliğini büyük bir duyarlı- lıkla anlatan Dostoyevski'yi seviyorum. Tanrının, İsa'nın, Kutsal Ruh'un ve Rus Ortodoks kilisesinin emrindeki Dosto- yevski'yi değil." ❧

(1) Vissarion Gregoryeviç Belinski; Rusya'da radikal düşüncenin kurucuların- dan, ünlü edebiyat eleştirmeni.

(2) Gülünç Adamın Rüyası; Dostoyevski'nin bir öyküsü.

(3) Vremya (Zaman); Dostoyevski'nin 1960 yılında kardeşiyle birlikte çıkardığı bir dergi.

(4) Raskolnikov; Suç ve Ceza'nın baş kahramanı.

(5) Dimitri Karamazov; Karamazov Kardeşler'in baş kahramanı.

(6) Prens Mişkin; Budala'nın baş kahramanı.

Türkler ne kadar fanatik... Türk takımlarının şampiyonlar liginde şansı ne... İngilizler neden bizi sevmiyor... Futbolun politikayla ilişkisi nasıl... Bir dünya turu yaparak futbolun politika ve çeşitli kültürlerle ilişkisini araştıran ve yedi yıl aradan sonra yeniden basılan Futbol Asla Sadece Futbol Değildir kitabının yazarı Simon Kuper'le sohbet ettik.

Futbol Hayattaki Tek Şey Değil

ÇAĞLA PARLAK - SİNAN SÜLÜN

Türkiyeli'lerin futbol kültürü hakkında ne düşünüyorsunuz?

- Daha önceden zaten kısmen biliyordum ve Türkiye'ye ziyaretlerimden gözlemlediğim kadarıyla Türkiye'de her yerde; televizyonda, gazetelerde, günlük konuşmalarda futbol büyük bir yer kaplıyor. İngiltere'den daha fazla diyebilirim. İngiltere'de Türklerin çok vahşi olduğunu, şiddet yüklü olduğunu söylerler. Türkiye'nin aksine İngiltere'de futbol fanatizmi daha az. Sonuçta bu bir oyun. Temkinli yaklaşmak lazım. Sadece Türkiye'de değil dünyanın her tarafında taraftarlar arasında öfke yüklü ve tutkulu, ihtiraslı insanlar vardır. Belki bu Türklerde biraz daha fazladır. Ama sonuçta kaybetmek dünyanın sonu değil. Ama siz bunu ne kadar söylerseniz söyleyin fanatikler için bu anlamsız bir söylemdir.

Türkler neden bu kadar fanatik?

- Türkiye'de insanlar fanatizmi olumlu, olması gereken bir şey olarak görüyorlar. Dünyanın çoğu yerinde futbol maçlarını, taraftarlarını ve fanatiklerini inceledim. Tek bir takıma bağlı olmanın zor bir iş olduğunu düşünüyorum. İnsanlar kendi hayatlarını sadece futbola adanmışlar, yani bütün gün boyunca futbolla yatıp kalktıklarında, birbirleriyle biraraya geldiklerinde konuştukları sadece futbol olduğunda, kendilerini birtakım üzerinden var etmeleri beni açıkcası korkutuyor. Fanatikler bunu anlayamıyorlar, futbol hayatındaki tek şey değil. Sadece bir tanesi. Elbette taraftarların sakın veya öfkeli olması da dikkatimi çekiyor. İnsanlar fanatizmi güzel bir şey zannediyorlar. Fanatikler yerine sessiz ve maça temkinli yaklaşan insanları her zaman tercih etmişimdir. Nazik insanlar olmasını da isterim...

Beşiktaş'ın ve Galatasaray'ın Şampiyonlar liginde şansı sizce ne?

- Avrupa Şampiyonlar ligi komiktir, eğlencelidir. Dünya Kupası gibi değildir. Dünya Kupası şu ana kadar hep büyük takımlara gitti. Almanya, Brezilya, İngiltere,

Fransa... Şampiyonlar Ligi Dünya Kupası gibi değil, büyük olmayan takımlarında bence kupayı alma şansları var. Şampiyonlar Ligi bence sürprizlere çok açık. Türkiye'deki takımlarda Avrupa'nın en güçlü takımlarından bir bence. Evet şansları var. Ama herkesin şansı var. **Sadece iyi takım olmak kupayı almak için yeterli mi? Bu ligde maddi olarak güçlü olan İtalyan - İspanyol takımlarının daha fazla şansı yok mu?**

- Şampiyonlar Ligi dünyadaki futbol kupalarının belki de en önemlilerinden birisi. Real Madrid en iyi futbolculara sahip. En iyi futbolculara alıyorlar, çünkü kulübün bütçesi çok fazla. İşte Bayern Münih, Manchester United, Barcelona ve İtalyan takımları son altı turnuvarının hepsini bunlar kazandı. Ajax gibi fakir takımlar veya Türkiye'deki bunlar kadar zengin olmayan kulüplerde daha şansız. Para yönünden bakarsanız tabii.

İtalya'da ve İspanya'daki futbol takımlarının mafyayla ilişkisi olduğunu düşünüyor musunuz?

- Mafyayla ilgisi olduğunu düşünmüyorum sadece çok parayla ilgisi var. Paranın çeşitli yolları açtığını da söyleyebilirim.

Kitabınızın Türkiye'de çok beğenilmesini nasıl karşılıyorsunuz?

- Kitap 1996'da Türkiye'de de çevrildi ama çok az insanın okuma fırsatı oldu, çünkü kitabımı yayınlayan Sabah yayınları iflas etti. Yedi sene sonra bu kadar çok insanın Türkiye'de okuma fırsatı bulduğu için çok seviniyorum. Umarım daha çok insanın alma şansı olur.

Futbolun politikayla ilişkisi nedir?

- Futbolun ve politikanın birçok noktada birçok ilişkisi var. Bunlardan en önemlisi milliyetçilik bence; geçmişte bir Türk takımında gördüğüm üzere de söylüyorum bunu. Kazandığında veya kaybettiğinde bunu tüm ulusa mal etme gibi bir şey gözlemliyorum ben. Bunu politikacıların kullanma aralığı da çok.

Türkiye açısından bakarsanız; Türkiye'de milli duygular çok güçlü. İnsanları ulusal yönden ajite etmek çok kolay. İtalya'da da bu böyle. Örneğin Bush; seçilmeden önce beyzbol takımını kullandı ajitasyon için. Sonra da bunu başkanlık seçimlerinde kullandı. Ama tersinden düşünürsek politikacıların aleyhine de kullanılabilir. Cezayir, İspanya'da ve başka ülkelerde yaşanmıştı buna benzer bir örnek.

Fanatizmin en yoğun ya-

şandığı ülke hangisi?

- Her ülkenin özellikleri; coğrafi yapısı, toplumsal yapısı, farklı olduğu gibi fanatizmin özellikleri, fanatizmin yaşanış biçimleri de farklı. Türkiye, Mısır, İskoçya... bu ülkelere gittiğinizde taraftarlar, en fanatik toplumun kendileri olduğunu söylerler. Ben bunu iyi ve güzel bir şey olarak söylemiyorum, insanların fanatik olmalarını istemiyorum elbette. Sadece futbol konusunda değil, aile, ülke vs. başka konularda da. Ama elbette fanatizm en çok futbolda görülen bir şey. Futbol güzel bir spor, izlemeyi de oynamayı da çok seviyorum. Fanatizm çok saçma, anlamsız bir şey. Ülkeler de kendilerine göre fanatik; bunları gazetelerde futbolun ne kadar çok yer kapladığına, konuşmalarda ne kadar çok geçtiğine göre kıyaslamak da oldukça güç. Örneğin İngiltere'de insanlar futbolu, futbolculara göre severler. Hollanda'da farklı vs.vs. **İngiltere'de hangi takımı tutuyorsunuz?**

- Ben Hollanda'dan takım tutuyorum. O da Ajax.

İngiltere'de fanatizm ne düzeyde?

- En fanatik Leeds diyebilirim. Leeds'in taraftarlarının kötü bir ünü vardır İngiltere'de; problem olursa onlar tarafından olur. Elbette milli takım taraftarları herhangi bir taraftardan çok daha fanatik. **¶**

Ne diyeyim, Allah iyiliğini versin. Fakat ondan önceki kuşak yazar, şair ve siyasetçilerde 'ilk ben söyledim, ilk ben yazdım, bana ne bana nee!!!' şeklinde iddialaşmalar sık sık yaşandığından bu Türk yazar insan hanımefendiyi anlamakta zorlandığımı söyleyemem. Benim naçizane düşüncem, Türkiye coğrafyasında daha birkaç kuşak sürer bu hastalık.

Bir Fransız Cellat Hintli Cellattan Daha mı Hümanisttir

BUKET UZUNER

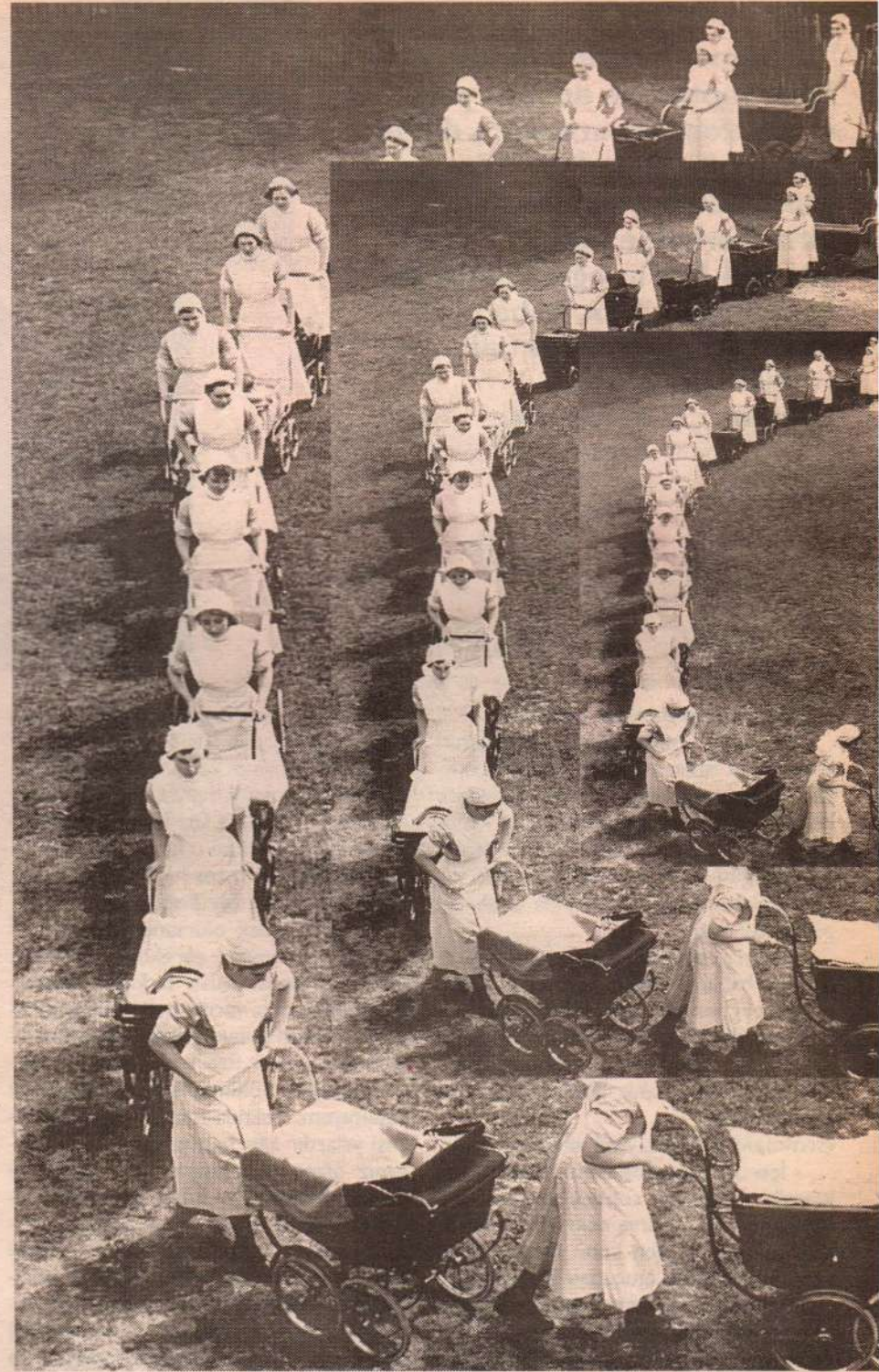
Ben susamuru Susam yine karşınızdayım işte. Geçen ayı kendi türümden çok insanları düşünerek ama bol bol oynamayı ihmal etmeden geçirdim. İnsanları düşündüm çünkü gezegendeki hayatın ve kendi türümün devamı tamamen onlara bağlı. Hayvanlardan çok insanları düşünmeme bozulduğumu gizlemeyen annem benim tuhaf bir susamuru olduğuma söylendi durdu. Biliyorsunuz eğer bir memeli türünün evladıysanız, annenizi hoşnut etmenizin herhangi bir yolu yoktur. Bu beni aşan bir konu, ben şimdi insanlarla ilgileniyorum ama bütün hayvanlar gibi ben de insanları hiç mi hiç anlamıyorum. Mesela, insanların kendilerini milliyet ve dinlere göre ayırmalarını eğer bir lokma anlayabiliyorsam insan olayım! Mesela bir Norveçli ile bir İspanyol'un bağırarak, bir Arapla bir İsrailli'nin tansiyon, bir Perulu ile bir Amerikalı'nın cinsel isteksizlik probleminin birbirinden ne farkı olabilir de bunları bile millyete göre kategorize ederler? Ya da bir Türk kasap bir Alman kasaptan daha mı barbardır, bir Fransız cellat bir Hintli cellattan daha mı hümanisttir de uluslar daima 'öteki'ni daha barbar olmakla suçlarlar? Yoksa bir (katolik) papaz, bir (yahudi) rabbi ve/ya bir (müslüman) imamdan daha mı cennetliktir? Ben bunu hiç mi hiç anlayamıyorum, evet sonuçta ben bir hayvanım ama siz de bir hayvan okursunuz işte...

İnsanca bulduğum başka saçmalıklar daha var. Bunlardan biri, hiç kuşkusuz şu 'ilk ben buldum, ilk ben söyledim' iddiası olarak beliren hastalık ki, bu hastalık gerçekten de buluş ve icatlar konusunda fakir kalan, bu nedenle kompleksli uluslarda yaygın olarak görünüyor bençe. Lafı insanca uzatmadan şuraya getireceğim; susamurlarının bu gezgendeki en oyuncu memeli hayvanlar olduğunu Hayvan adlı dergiden ilan etmemden bir süre sonra bu konuda iki mektup aldım. Birincisi daha önce biraz alaycı bir dille bahsettiğim 'İki Yeşi Susamuru' adlı romanın yazarından geldi. (Allahınz

aşkına kullandığı renk metaforunun zevksizliğini bir susamuru olarak protesto etmeme izin verin!) Bu romancı insan hanımefendi, susamurlarının oyuncu memeliler olduğunu ilk kez kendisinin yazdığını bana hatırlatmayı acı bir dille ve uyarı niteliğinde anlatmış mektubunda. Ne diyeyim, Allah iyiliğini versin. Fakat ondan önceki kuşak yazar, şair ve siyasetçilerde 'ilk ben söyledim, ilk ben yazdım, bana ne bana nee!!!' şeklinde iddialaşmalar sık sık yaşandığından bu Türk yazar insan hanımefendiyi anlamakta zorlandığımı söyleyemem. Benim naçizane düşüncem, Türkiye coğrafyasında daha birkaç kuşak sürer bu hastalık.

Bu insan yazar hanımefendi geçen ay Romanya'da tanıştığı Amos Oz adlı ünlü yazardan dinlediği bir anne fıkrasını da mektubuna ekleyerek bana bozulmadığını aklınca dostça davranarak göstermeye çalışmış. Ama tabii aslında çok bozulmuş. Aslında fıkra çok bildik ama eminim yine ilk o duymuştur bunu! Fıkra, şu hani: bir Yahudi annenin yemek yemeyen çocuğunu tehdit ettiği malum iki cümle üzerine kurulu. Birinci cümle: 'Yemeğini yemezsen seni öldürürüm!' İkinci cümle: 'Yemeğini yemezsen kendimi öldürürüm!' Eh ne de olsa memeli anne terörü bu! (Şimdi emekli mafya babası İtalyan okuruma da söz hakkı doğmuş oluyor tabii)

Hayvan dergisinin tek ve en hakiki hayvan yazarı olarak işe başladığım günden bu güne kadar nihayet kendi aleminde - takma adla yazan annem dışında - bir mektup amış olmamın mutluluğuna şükrederim. Adı bende saklı kalacak bu mektubun sahibi bir başka oyuncu memeli olan bir Yunus. (Bir özel isim olmamasına karşın yunusu büyük harfle yazmam tamamen benim kişisel tercihimdir, Türk Dil dernekleriyle hiçbir ilişkisi yoktur.) Kendisini ergen ama oyunculuğundan asla vazgeçmemiş bir yunus olarak tanımlayan ancak en az susamurları kadar oyuncu bir türün biraydığını

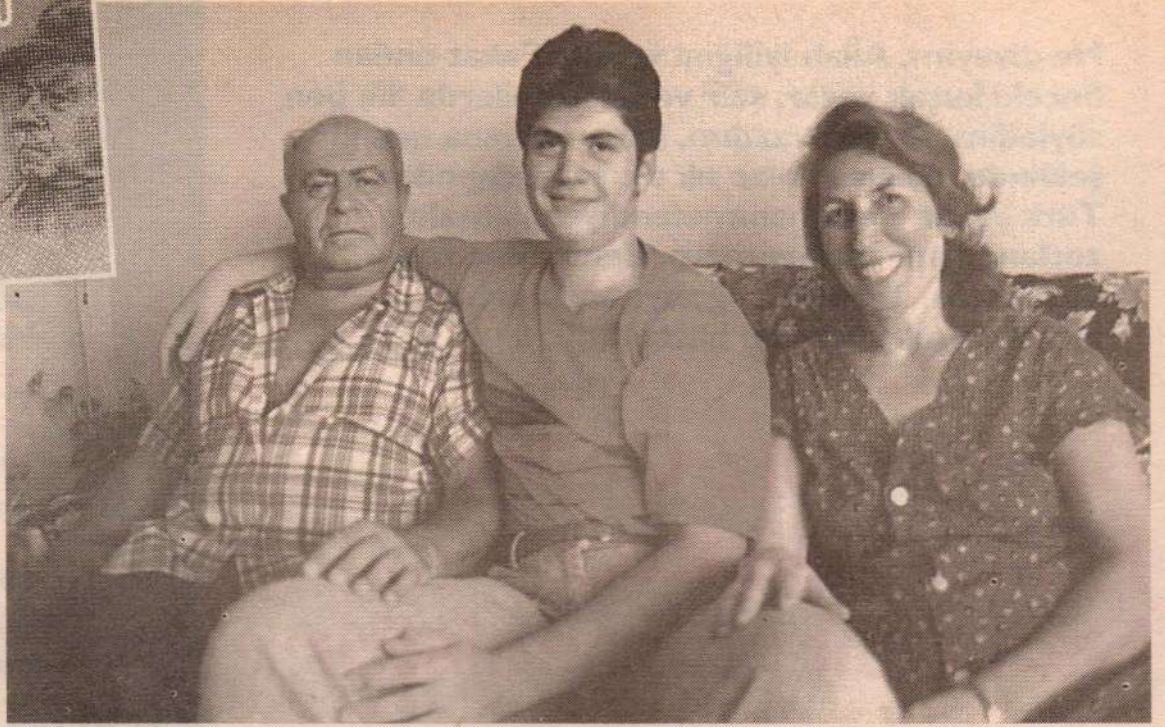
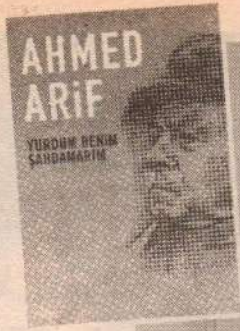
den olduğunu sitemkar bir dille yazan bu Yunus'a karşı mahcup olmadım desem yalan olur. Yunus'un kendini anlatış üslubu ve hayata bakışına dair işaretler beni fazlaca etkiledi, annemin ve Susamurları akrabalarımın rahatsız olmayacaklarını bilsem... hani neden olmasın bir susamuru bir yunusla... ne bileyim, türler arası aşk neden yasak da ensest hala söz konusu? Sonra eşşikle atın aşkı neden olası da... Neyse... Annemin hışmına uğramak istemem şimdi...

Annelik zor da babalık kolay mı sanki?

Annem deyince içime bir suçluluk duygusu doluyor, diye düşününce, ama hangimizin değil ki, diye avunuyorum. Daha bu sabah annem onu çok eleştirdiğimi, çünkü yeterince sevmediğimi düşündüğümü söyleyince günümün ve oyunlarımın içine etmiş oldu. Yazımı bu berbat ruh halinde yazıyorum ve bütün memeli evlatların nasıl canımın sıkkin olduğunu anlayacağına güveniyorum. Ben bunlarla uğraşırken babam geldi ve elindeki kitabı uzattı. Bu Nadine Gordimer adlı insan Nobel Edebiyat Ödüllü

bir hanımefendi yazarın kitabıydı. 'Annelikmiş!' diye homurdandı babam. 'Sanki babalık kolay da!' Hoppala, ne yaptım ben gene? Kitap elimde kalakaldım bir süre, sonra altını çizdiği hikayeye gözüm takıldı. Bu mezardan mezara yazılmış bir mektuptu (İnsanların hayalgücü de bu kadar işte!) Ünlü insan yazar Franz Kafka'ya babası Hermann Kafka tarafından yazılan bu mektupta ölü baba, oğluna kendisi hakkında haksızlık yaptığını söylüyordu. Kısaca kendisini dünyaya rezil ettiğini, oysa oğlunun beceriksiz, basiretsiz ve kararsız oluşuyla asıl haksızlığa uğrayanın kendisi olduğunu iddia eden baba Kafka, taa mezardan bile oğlunu suçluyordu. Dehşet içinde kaldım. Bir memelinin evladı olmanın vicdan azabı ve suçlulukla ödenen bedeli ölünce bile bitmiyordu, demek ki... Sevgili insan HAYVAN okurları, nutkum tutuldu. Ne yazacağımı bilmiyorum. Bütün memeli evlatlara, kendileri de birer memeli evladı olan anne ve babalarımıza sabır, akıl ve metanet diliyorum. Çok sabır, çok ama çok...

“Babamın büstünü birkaç yıl önce yaptım ve doğum yeri, memleketi Diyarbakır’a diktim. Diyarbakır Belediyesi’nin yaptığı en hayırlı işlerden birisi herhalde budur.” diyen Ahmed Arif’in oğlu Filinta ile hazırladığı kitabı, baba oğul ilişkilerini, sanatçı olmak ve tabii şiir üzerine Hayvan için konuştuk.

Babam İçin

MİNE AYDOĞAN

Babanızla ilişkileriniz nasıldı?

- Babamla ilişkilerimi tüm detaylarıyla anlatmak istesem sizinle herhalde ömrüm boyunca sohbet etmem gerekirdi. Babamın birbirini bütünleyen o kadar çok yönü vardı ki hangisini anlatacağımı düşündüğümde kısa ve tatlı bir sıkıntı yaşadım. Babamı öyle bir çırpıda anlatmak pek kolay değil.

Benim yetişmemde ve kişiliğimi bulmamda babamın etkisi büyüktür. Diyebilirsiniz ki herkesin annesi babası bu konuda belirleyicidir. Benimki bir başka. Bilirsiniz 1951 tevkifatında babamın pek çok ilericisi insanla birlikte mapusluk süreci oluyor.

İsminizin bir hikayesi var mı?

- İçerdeyken yakın dostu Kenan Yaşılcam'la yaptığı bir sohbet sırasında evlendiğinde oğlu olursa adını Filinta koyacağını söylemiş. Ben bunu ancak yirmili yaşlarımda Kenan amcadan öğrenmişimdir. Haydi buyur bakalım insanı böylesine derinden etkileyen bir baba olabilir mi? Babamın uzun yıllar gazetecilik yaşamı olduğu bilinmekte. Ben doğduğumda annem de babam da çalışmaktaymış. Şimdi bu sayfalara sığmayacak uzunluktaki birtakım politik sebeplerden ötürü babam emekli olmaya karar verir ve o günden ölümüne dek gün boyu sürecektir olan maceramız başlamış olur. Macera başladığında ben bir yaşıdayımdır.

Yetişmenizde babanızın etkisinden bahseder misiniz?

- Bugünkü kişiliğim hatta sanatçı kişiliğim, çocukluğum boyunca babamla oynadığımız oyunlarla, yaptığımız gezintilerle ve eğlenceli olduğu kadar eğitici sohbetlerle biçimlenmiştir. Çocuklukta başlayan bu kesintisiz alışveriş, gençliğimde tadına doyum olmaz bir hal almıştır. Hani ergenlik çağında kuşak çatışması diye adlandırılan birtakım şeyler yaşanır ya, işte ben onun ne olduğunu bilmiyorum, yaşamadım öyle bir şey. Annem ve babam bu kadar özel insanlar olduğu için kendimi şanslı görüyorum. Tabii bu aslında yeni dünya düzeni içerisinde yaşamamı pek de kolaylaştıran bir şey değil. Neyse, o öfkeyi inceliklerle işleyen adamın kalbi bir çocuk kalbi kadar saf. O saflık şiirindeki dürüstlüğü ve yüksek sesin kaynağı-

dır diye düşünüyorum. Bu yüksek ses bana hâlâ yaşama gücü veriyor; yaşamı biçimlendirebilme yetisi veriyor. Bu da ilişkinin bir boyutu bence. Biyolojik yaşamı sona eren birisi sizi hala nasıl etkileyebilir? Hayattayken o kadar yüksek sesle iz bırakmış ki o ses hâlâ yankılanıyor.

O döneme ait bir anınız var mı?

- Anı diyecek olursanız her gün bir tanesini anlatmam gerekirdi herhalde. Ama son anılarımdan birkaçını aktarayım. Bilenleriniz vardır belki ben heykel tıraşım. Anım bununla ilgili. Üniversite sınavlarına girmek üzere olduğum dönemde gireceğim bölümle ilgili bir kararsızlık yaşamıştım. Aslında mimar olma düşüncesi yıllardır ağır basıyordu. Aile dostlarımız arasında mimarlar da vardı. Bu meslek hakkında pek çok şey aktarmışlardı bana. Sanata en yakın branş mimaridir elbette; hatta içine sanat karışmış keyifli ender branşlardan biridir. Yaratıcılık her meslekte var ama, sanat insan yaratıcılığının en özgür ifade edilebildiği alandır. Kısacası düşündüm taşındım ve heykeltıraş olmaya karar verdim. Ağır ve sert bir iş; tıpkı benim gibi, tıpkı babam gibi, kaya gibi, dağ gibi. Konuyu babama açtığımda o koca dağ öfkeliydi, ama öfkesini fazla yansıtmadı. Uzun uzun konuştuk ama bir türlü anlaşamadık.

Neden? Sanatçı olmanızı istemez miydi?

- Sanatçı olursam sıkıntılı bir yaşam sürdürme olasılığını vurgulardı. “Yaşamımıza bak,” dedi “ne kadar mütevazı, hatta genellikle ne kadar sıkıntılı oluyor, bunları daha da ağır yaşayabilirsin” dedi. O an anladım ki aslında bana kızmıyor sadece yaşadıklarını anlamamı istiyor. Çünkü aynı yola girersem benzer şeyler beni bekliyor. Ama üniversite sınavının ikinci aşamasına girdiğimi söyleyip de girmeyince kararlılığımı gördü ve benim o okula girebilmem için ne yapmam gerektiğini sordu. “Desenini çizerek model gerekli” dedim. “O zaman her gün oturacaksın ve benim resmimi çekeceksin, işte sana model” dedi. Buyur, şimdi ara sıra kaytarmak istesen de kaytaramıyorsun. Tamam çocuk saflığında, yufka yürekli bir adam, ama kalbin beslediği kafa disiplinli, prensipli, katı ve çok tecrübeli. Hiçbir gerekçe onu kararından caydıramaz. Mecbur oturduk çalıştık. Babam gazete okurken, kitap okurken sürekli desenlerini çizdim.

Baba oğul birlikte çalışmanın karşılığını alabildiniz mi?

- Okula başarıyla girdim. Sınav sonuçlarını öğrenmeye gittiğimde okuldan aradım, telefonu annem açtı, kazandığımı söylediğimde babamın ağladığını söyledim, bir süre konuşmadık. O dağ gibi adam ağlıyordu.

Okul dönemi nasıl geçti?

- Okulda birinci sınıfıydım. Dersler de henüz heykel yapmayı göstermiyorlar; işte bir iki ay içinde başlanacak falan. Ben sabırsızım tabii. Başladım babamın büstünü yapmaya; evin ortasında annem yerlere örtüler falan koydu toz toprak doğal olarak etraf biraz kirleniyor. Büst ilerlemişti,

babamsa ikinci şiir kitabının hazırlıkları içerisindeydi. Büstü bozup baştan yapmaya başladığım sıralardı, kitabın hazırlıkları da babamın aklındaydı. “Boz oğlum daha iyisini yaparsın, aslı burada” demişti. Tam da yazacaktı, olmayacak işler oldu, öfkeli adamın incelikli kalbi durdu.

Ahmed Arif’in büstünü tamamlayabildiniz mi?

- Birkaç yıl önce yaptım ve doğum yeri, memleketi Diyarbakır’a diktim. Diyarbakır Belediyesi’nin yaptığı en hayırlı işlerden birisi herhalde budur.

Annenizle babanızın ilişkisi nasıldı?

- Tabii bu özel bir soru. Annemle ya da benimle ilişkisi, bunlar aslında birbirinden çok da ayrı değil ki. Tam anlamıyla bir aile babası neyse babam da oydu işte. Elbette annem onu en iyi anlayan insandır. Babam çok dürüst olduğu için haksızlığa en ufak bir tahammülü yoktu. Bu tahammülsüzlük onu zaman zaman öfkeliendirirdi. Bu durumlarda onun sıkıntısını ilk anlayan ve destek olan kişi annem olmuştur. Yani Ahmed Arif sadece şair değil değerlerine bağlı, ailesine sonuna kadar bağlı kusursuz bir aile babasıydı. Bazıları gibi sanatçılığını birtakım anlamsız ve gereksiz davranışlar içine girebilmenin gerekçesi olarak kullanmadı, kullanmayı düşünmedi. Kendini ve bizi asla küçülmedi. Zaten Doğu terbiyesini almış ve evrensel boyuta çıkmış erdemli bir insan ne yapabilir ki. Doğu dediğimi nasıl anlarsanız öyle anlayın. Uygarlık tarihi boyunca ışık hep Doğu’dan yükselmiştir, tüm erdemler Doğu’da oluşmuştur, sanat ve bilim ilk çağlardan bu yana Doğu’da gelişmiştir. Nuh’a beşikler veren bir coğrafyanın şairinin eşiyle çocuğuyla ilişkisi başka nasıl olabilir.

Ahmed Arif kişi olarak nasıldı? Çevresiyle ilişkileri nasıldı? Sanat-edebiyat çevresinden en çok kimlerle görüşürdü? Bu görüşmeler gelecek mi yapıldı?

- Sanırım babamın kişiliği hakkında biraz fikir sahibi olmuştunuzdur. Tüm bu anlattıklarım onun kişiliğini açıkça ortaya koyuyordur. Çevresiyle ilişkilerini soracak olursanız görüştükları kim olursa olsun ister küçük bir çocuk, ister mahallenin bakkalı, fotoğrafçısı veya camcısı, is-

terse gazeteci ya da edebiyatçı dostları her zaman sevgili, saygılı, onurlandırıcı sohbetler yapardı. Elbette görüştüğü insanlardan bahsediyordum. Bir de görüşmediği ve asla görüşmeyeceği türden insanlar vardı ki onların aynı kaldırımında bile yürüyebileceğini sanmıyorum. Değerlerine uymayan kişileri kim olursa olsun yanına yaklaştırmazdım.

Babam sadece edebiyatçı ya da sanatçılarla görüşmezdi ki. Şimdi şunla görüşürdü bunla görüşmezdi desem olmaz ki alınan kırılan olabilir. Ama yakın çevresinde olan ve görüştüğü bazı insanların adını bilebildiğim ve hatırlayabildiğim kadarıyla saygıyla anayım. Sanat ve edebiyat çevresinden **Fikret Otyam, Özdemir İnce, Mustafa Ekmekçi, Cüneyt Arcayürek** hem dostları hem de komşularımızdı. **Cemal Süreya, Yaşar Kemal, Cahit Külebi, Ruhi Su, Veyssel Öngören, Yılmaz Gruda, Adnan Binyazar, Metin Demirtaş, Nedret Gürcan, Refik Durbaş, Ataol Behramoğlu ve Necmiye abla, Nihat Behram, Rahmi Saltuk, Dursun Akçam, Arif Damar, Ali Püsküllüoğlu, ressam Orhan Peker ve Duran Karaca** ile hem şahsen hem de ailece görüşmelerimiz olmuştur. Yakın çevresinden **Canip Yıldırım, Ümit Fırat ve Ayhan abla, Oğuz ve Latife Türkyılmaz, Mükremin Mungan, Muzaffer ve İlhan Erdost** ile görüşmeleri olurdu.

Bu kitap fikri nereden doğdu? Materyalleri nasıl bir araya getirdiniz? Bu konuda size yardımcı olan oldu mu?

- Kitap fikri yıllardır annemin ve benim aklımızda olan bir projeydi. Babamın çalışma yöntemi yazılı değildi. Demek istediğim şiirleri öncelikle yüreğinde damırtırdı. Bu işlem için yazmaya pek ihtiyaç duymazsınız. Elbette ki şiir olgunlaştığında kaleme alınmalıdır. Babam ufak bir dizedeki düzeltmeyi bile kağıda aktarmadan çözmek isterdi. Onun için kendisinden kalan fazla yazılı materyal ne yazık ki yoktur. Ancak bizim yoğun ısrarlarımız ve **Refik Durbaş** ağabeyin kendisiyle yaptığı röportaj sırasında bitirdiği ve el yazısıyla yazdığı şiirler vardır. Bir de gençlik döneminde çeşitli dergilerde yayınlanan şiirleri vardır. Bu materyalleri kütüphanelerde yaptığım araştırmalar sonucunda topladım ve derledim. Kitabın derlenmesindeki amacım babamdan geriye kalan şiirleri okurla paylaşmak, bu alanda araştırma ve çalışma yapan edebiyat tarihçilerinin ve araştırmacıların da değerlendirebilmeleri için tek ve doğru bir başvuru kaynağı oluşturmaktır.

Topladığım tüm materyalin kitaplaşması sırasında teknik anlamda şair **Yılmaz Odabaşı** ağabeyin öneri ve tecrübelerine başvurdum. Sağ olsun beni kırmadı ilgilendi; konuyu en az benim kadar sahiplendi. Yayınevi editörü Rana Gürtuna hanımefendi kitapla özel olarak ilgilendi. **Everest Yayınları**'nın kitabın basımında emeği geçen tüm çalışanları bu kitabı sahiplendi. Beni ve annemi mutlu eden, onurlandıran bir konu da kitabın sonunda bulunan **Adnan Binyazar**'ın beni kırmayıp yazdığı yazıdır.

Kitap çıktıktan sonra ne gibi tepkiler aldınız? Ahmed Arif'in böyle bir

ikinci kitap projesi var mıydı? 'Keşke hiç yapmasaydım' gibi bir duyguya kapıldınız mı?

- Kitap çıktıktan sonra aldığım ve almakta olduğum tepkiler olumludur. Çoğu dostum ve yakınım benim hayırlı bir evlat olduğum söylediler. Sağ olsunlar ama hayırlı evlat olmak için daha bir sürü şey yapmak gerek bana göre.

Kitabın önsözünde de belirttiğim gibi babamı ikinci kitabını tamamlamak üzereyken kaybettik. Ben belirttiğim amaçlar doğrultusunda hareket edip onun anısına sahip çıktığım kanısındayım. Babamın kitabı bitirip çıkarmasını dilerdim; ama olmadı, ben bu kadarını yapabildim. Dünyaya bir daha gelsem hiç tereddütsüz gene yapardım.

Siz neler yapıyorsunuz?

- Benim ne yaptığımı merak mı ediyorsunuz. Kısaca anlatayım. Çoğunlukla Ankara'da yaşıyorum. Heykeltıraşım. 1990'da Hacettepe Üniversitesi'ne girdim. Aynı kurumda master yaptım. Doktora eğitimim sürerken Mersin Üniversitesi'nde iki yıl kadar hocalık yaptım. Sonra biliyorsunuz rektörlük seçimleriydi falan derken beklenmedik bir kadro ile karşılaştık. Biraz özel ilgiyle karşılaştım. Zaten memur kafalı küçük insanlar yüzünden tam anlamıyla verimli olamıyordum. Bu da beni üzüyordu. Bir sürü çocuk o okula ne sıkıntılarla, binbir türlü fedakarlıkla geliyor. Sonra ben onlara işin tüm inceliklerini öğretebilmek için uğraşıyorum, ama yanındakiler ya da üstündekiler engel oluyor. Canım işte bilindik şeyler hepimizin başına geliyor. Neyse sözleşmemi yenilemeyeceklerini söylediler; bir tür işten atılma gibi bir şey. O zevki verir miyim hiç onlara, istifa ettim. Doktorayı da bıraktım. Şimdi en iyi bildiğim şeyi yapıyorum; sanat yapıyorum. Yurt içi ve yurt dışında yarışmalarda ödülleri falan var bir iki tane. Sergilerim oluyor. Yakınlarda 12 Mart 2004'te Ankara Türk-Amerikan Derneği'nde 'Savaş Arabaları' temalı heykel sergisi açacağım. Heykellerim var yurtdışında birkaç tane. En hayırlısı da babamın Diyarbakır'daki büstüdür. Ne okuluna gitmek ne de yarışmalar insanı sanatçı yapar. Bunlara pek inancım yok, ama karşı olmak için de bilmek gerekir. Bakın sanat tarihine iz bırakan sanatçıların çoğu kendini yetiştirmiş insanlardır. Sözü kısası kıbleni şaşırmasan ve çalışırsan, yağında iyi bir yağ ise kendi yağında kavrulup pişersin.

Vakıf çalışmalarınız da var...

- Evet, bir vakıf kurdum, henüz pek bir faaliyet içerisinde değilim takdir edersiniz ki tek başıyım. Bu konuda Ahmed Arif sevenlerden, dostlarından, gelebilecek her türlü destek ve öneriye açığım. İlgisizlik bizi üzüyor. Zaten iki taraftan ayrı ilgisizlik içerisindeyim. Ahmed Arif sevenlerin desteğini bekliyorum. Pek çok sanatçının vakfı var. Yılmaz Güney'in, Nazım Hikmet'in, Ruhi Su'nun vakıfları kendilerine yaraşır güzellikte işler yapmaktalar. Vakıfçılık tek başına yapılacak bir iş değil. Ben bu işi başlattım ama sürdürülebilmek için desteğe ihtiyacım var. Ahmed Arif'i anlamak, sevmek sadece onun şiirlerini okumakla olmaz. Babam hakkında konuşmak, anılarımı anlatmak beni duygulandırdı ve onurlandırdı. Hayvan dergisinin gösterdiği ilgiye teşekkür ederim. Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Hoş kokulu, kırmızı renkli bir meyve.

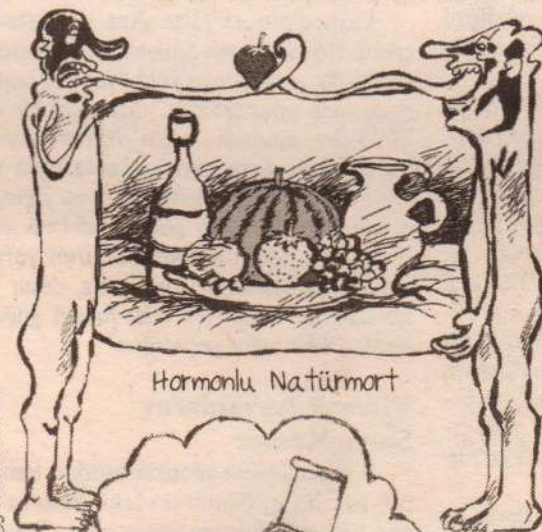

Bazıları çileğe "çilenk" der.

Bir sofraya duruyor/
gerilmiş çiçek kokularıyla
Tam çileğe geldi sıra/
uzattı çatalını batırarak
Hayır! bir tuhaftır bu/
insan gecikmek ister biraz da
Gecikmek: sanınız bizi/
bir şeyler bekliyordur/
olağanüstü.

Edip Cansever

Hormonlu Natürlort

event Gönenç leventgonenc@yahoo.com

Çileğin çok güzel bir kokusu vardır. Şurupları hep çilek tadında yaparlar. Bu yüzden çilek kokusu bir süre sonra itici gelmeye başlar.

Çocuklar çileğe bayılır.

Çilek her mevsim bulunabilir. Pazardan çilek alırken dikkat edilmesi gereken en önemli şey, pazar torbasında karpuzun altına çileği koymamaktır.

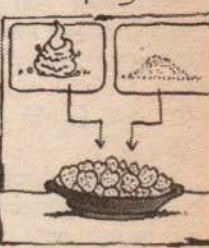
Çilek erotik bir meyvedir.

Çilek önce toplanır

Sonra güzelce yıkar tozu toprağı akıtılır

Gerekirse üzerine kr şanti koyulur veya pudra şekeri ekilir

Göğüs arası servisi yapılır.

Çilek yerde yetişir. Ya Newton elma ağacının altında değil de çilek tarlasında uyuyakalsaydı

Yaşamı boyunca madden ve manen çok çileler çekmiş Enver Gökçe, Ankara Seyranbağları Huzurevi'nde 19 Kasım 1981'de kendi deyimiyle "hastır" çeker hayata. Ve Eğin Dağları'nın asi çocuğu "Bir meri keklik gibi çeker gider." Aradan 22 yıl geçmiş...

Gökçe Bir Kuş Kanadında

İHSAN TEVFİK

Memleketimin Şarkıları

"Ben bizden olan bütün insanların dostu/Adı haritalarda bile bulunmayan/Bir köyündenim Anadolu'nun" diyen Enver Gökçe, Erzincan'ın Kemaliye ilçesinin, tarihi adıyla Eğin'in- Çit Köyü'nde doğmuştur.

"Ben küçük Yusufum Çit köyünde/Çapak çapak ela gözlerim/Kıl keçim kısır, anemin memesi yara/(...)Gözlerim kara kıyma renginde, ama/Erzincan oynamış ağlamışım/Irgatlık etmişim el kapısında" dizelerinde Enver'leri, Yusuf'ları ve daha nice-lerini buluruz.

Enver Gökçe'nin şiirleri Ülkü, Ant, Gün, Söz, Yağmur ve Toprak, Yeryüzü gibi dergilerde yayımlanır. İlk şiiri 1943'te Yurt ve Dünya'da çıkan 'Köylüleme' adlı şiirdir. Gökçe, anılarında bu şiiri A. Kutsi Tecer'in beğenmediğini söyler. Ona karşı esprili bir cevap verdiğini kaydeder: "Ben daha kötüsünü de yazdım."

Kendi açımından baktığımda, Gökçe şiirinin güzelliğini, "Siddetin sabahı yakındır/Dayan dizlerim dayan" gibi sert, slogana dönüşen dizelerde değil; Dost şiirinden alınma yukarıdaki dizeler gibi sıcak, naif aynı zamanda toplumcu damarı da veren dizelerde bulurum. Yine; "Ben deli miyim bilmem ne neler ettiğimi/Bir han köşesinde yatmayanın Kerem diyorlar/Ne tuhaf bu insanlar derdini dökmeyinen/Çaresiz yerde bulunmaz merhem diyorlar" gibi biçim ve ruh olarak halk şiirinden yola çıkan lirik-Anadolucu söylem Gökçe'nin şiirinde 'has' durmaktadır.

Aslında buna benzer dizeler onun şiire bakışının uygulama alanındaki iyi örnekleridir. O, Nazım'ı ve Neruda'yı başarılı bulurken 'sosyal ve estetik yönleri bir bütün halinde' ortaya koymuş olmalarına dikkat çeker. "Sosyal içeriği ve estetik yönü kuvvetli eserler ancak başarılı olur." diyerek estetiği, toplumsallığın bağucunda düşünür.

Evet, kalın toplumsal damarla ve kanla bağlıdır bu topraklara Gökçe'nin şiiri; ama estetiği de yakaladığı sürece yankılanır içimizde. İlk şiirlerindeki lirik-

Anadolucu söylemin bir ucu yerelliğe çıkarken diğer ucu 39 Harbi adlı şiirindeki şu dizelerde olduğu gibi evrensel insan sevgisine ulaşır. "Açık ve Türkiyeli avuçlarımı/Sıcak sakladım/Buz tutmuş eller içindi/Şimdi sargısız, merhemsiz, çaresiz geliyorum/Şarapnel yarası kolları/Şimdi uzaklardan teklifsiz ve senin için geliyorum." Bu dizelerde ve bu havayı yakaladığı diğer şiirlerinde kolları ve yüreği sadece Anadolu'ya değil insanoğluna açık Gökçe bir Enver görüyoruz.

Gökçe'nin 1945'te Ant dergisinde çıkan Memleketimin Şarkıları adlı şiirindeki "Benim arzumanım kaldı/Hürriyet boylarında tank oynatanlarda" dizelerini bir de 2003'ten okumak lazım. Irak'ta şurda burda tank, füze oynatanlarda sizin de arzumanınız kalmadı mı? Şair, ne yaptığını bilmektedir: "Ben şairim/Halkların emrinde, kolunda, safında/Satırlarım vardır kahraman/Satırlarım vardır cız, cesur ve sıtmal/Ahdım var/Terli atlet fanalılı göğüslerden/Püfür püfür geçeceğim"

Yüksek Ayvanların Serin Köşesi

9 yaşındayken ailesiyle birlikte henüz bir kasaba görünümündeki Ankara'ya zor bir yolculuktan sonra gelir Gökçe. Hayvanların sırtında hanlarda yata yata yol alırlar. Kara kıştır, 11 günde Ankara'ya gelebildiklerini söyler. Ankara'daki ilk edebiyat arkadaşları arasında Arif Damar, Mehmed Kemal ve C. Atuf Kansu'yu sayar. Daha sonra N. Akıncıoğlu'nu ve halk ozanlarını, Aşık Veysel'i, Ali İzzet'i tanır.

İlk, orta, lise tahsilini Ankara'da yapar. DTCF'nin Türkoloji Bölümü'nü bitirir. Çok sevdiği, yürekten bağlı olduğu

Eğin türkülleri ile ilgili tez hazırlar. Bu tez daha sonraları basılır. Dr. Ö. Faruk Yal-dızkaya, Emirdağ türkülerini anlattığı uzunca yazısında Gökçe'nin çalışmasına da değinir. Şöyle der: "Eğimli Enver Gökçe, Eğin türkülerinde işlenen gurbet temalarından söz ederken, gurbet olgusunun sonuçlarından birinci derecede etkilenen kadının dramını, gene kadının kendi ağzından bir dörtlükte örnekendirir. Dörtlük şöyle: "Yüksek ayvanların serin köşesi/Kınldı gönlümün zayıf şişesi/Ve dahi olsaydın Mısır Paşası/Çağırda gelmedin istemem seni." Bu dizeler, beklemenin kadına verdiği korkunç acının bir anlatımı olmalıdır. Öyle sanıyorum ki, kadının beklentilerini yansıtan bundan daha güzel bir örnek verilemezdi."

Küllü Topraksız, Külli Köysüz, Külli Çıplak

Enver Gökçe'nin konuya uygun verdiği türkü gerçekten çok isabetlidir. Ayrıca Munzur'un, serin gözeleri gibi duru, temiz; Fırat'ın köpüklü suları gibi coşkun bir şiir ve türkü dilini koruyagelmiştir şiirinde. Dilini coğrafyasından, halk ozanlarından, masalların, efsanelerin dilinden devralmıştır. Kimi zaman da Munzur'un, Çanakçı Dağları'nın sert kayaları gibi dilini keskinleştirmiştir. Gez, göz, arpacıktan selam gönderir: "Gel günlerim gel de dol/Gel Aydınım, İzmirlim/Gel aslanım Mamak'tan/Erzincan'dan, Kemah'tan/Düşmanlar selam ister/Gözden, gezden, arpacıktan" Öyle ya; Edip Cansever'in dediği gibi: "İnsan yaşadığı yere benzer/O yerin suyuna, o yerin toprağına benzer/Suyunda yüzen balığa" 'Balık' deyince de Çemişgezek suyunda avladığı alabalıklardan söz eder Gökçe. O balıklar yaylıma çıkarlar ve "yalarlar/taşları/yosunları"

karlar ve "yalarlar/taşları/yosunları"

Sadece pastoral manzarlalar yoktur onun şiirinde. Külli Topraksız ve Horlanmış'ta Çanakçı Dağları'ndan patlayan Miran Çayı'nı, ağaçları, toprak damları ve "külli topraksız/külli arkasız/külli horlanmış" dediği yurdum insanını anlatır. O insanlar, toprak damlar ve çadırlarda bazen güler, bazen korkarak gaz lambasının ışığı altında dünyadan habersiz birbirlerinin gözlerine bakmaktadırlar. Ve

Yarım Şiirler'den

Her şeyin bir vakti var
Döllemenin ve ölmenin
Dikmenin vakti var
Ve sökmenin
Öldürmenin ve şifanın
Yıkmanın vakti var
Ağlamanın vakti var
Ve gülmenin.

'işkilli'dirler. Yalın, olabildiğince çıplak, realist bir tablodur anlatılan. Doğa çıplak, insan çıplak...

Makinaların yol açmak için doğayla adeta vuruşmasını Rotatifler Grayderler Dozerler'de anlatır Gökçe. Öyle zor kışlar olur ki oralarda: "Kuş/Kuşa/Süt/Vermez" Gurbetçi Erzincan köyle-rini anlatır, Ve de Gavur İçinde Yesirdiler şiirinde. Gazi, tuzu, ışığı, suyu yoktur köylerin. Ve üstelik gavur ellerinde esir-dirler. Bir sabah silinir haritalardan yurdum köyleri: "Paynığı, Zalbar, Güci, Haskini, Karapınar, Payamlı, Vahşin, Süderek ve diğerleri..."

Enver Gökçe'nin şiirinde doğa man-

zaraları ve sıkıntılar dertler içindeki yurt köşeleri, insanlar çoğaltılabilir ama değişen pek bir şey de yoktur ona göre. Keban ile Elazığ'ın arasında "Un/Uçmaz/Kepek/Kaçmaz/Viraneler/Var..."dır. Bütün bu yoksullukta bile 'Yoksul eti yiyenler' vardır ve onların 'İçtikleri/Kandır'

Ey Federico, Ey Gökçe Kuş, Enver

Yaşamı boyunca madden ve manen çok çileler çekmiş Gökçe, Ankara Seyranbağları Huzurevi'nde 19 Kasım 1981'de kendi deyişiyle "hastir" çeker hayata. Ve Eğin dağlarının asi çocuğu "Bir meri keklik gibi çeker gider." Aradan 22 yıl geçmiş.

1940-50 kuşağının, Rifat Ilgaz, N. Akıncıoğlu, Cahit Irgat, A. Kadir, C. Atuf Kansu, Ö. Faruk Toprak, daha sonraları Ahmed Arif gibi isimleriyle birlikte toplumsal-gerçekçi kanadında yer alan Enver Gökçe, bazen hüznü daha çok meydan okuyan, sorgulayan şiirleriyle kendi deyişiyle 'sosyo-politik' bir mücadelenin içinde olmuştur. Bunun, şiirine zararı da yararı da çok tartışılmıştır; ama onun tavrı gayet nettir bu konuda. Demektedir ki: "Türk halkının, hayatın her döneminde aktif olan, güzel olan, büyük olan bu halkın sanatını yapmaya çalışıyorum." 'Şairin yaşamı şiire dahil' diye düşündüğümüzde: "İnsan nasıl yaşarsa öyle düşünür." diyerek sosyal hayatın pratiğini kendince belirlemektedir.

Enver Gökçe'yi anlatırken Neruda'dan söz açmadan geçemeyeceğim, Neruda'dan çevirilerinin başına şairin şu

Yarım Şiirler'den

Yanarım,
Alınmıştır ağzım dilim elimden
Yanarım
Alınmıştır ağzım dilim elimden
Konuşmam yanarım.
...
Sen ey yedi kol ışıklı
güneş başlı kavs-i kuzeh
sen ey elleri öpülesi hoca.
Yüreğim, sevincim acım,
çakır gözlü, ince uzun parmaklı
darbukacım.
Ve sen ey saçının tek telini sevdiğim.
...
Yine iki mars bir oyunla
tavlada haklarını sizleri,
Yine berbat şiirlerimden okur
Yine çilingir sofrası kuranız bir akşam,
Ve ben Eğin türküleri söylerim.
...
Onlara nispet
kollarımı boyunlarınıza dolayıp,
Size satılmış provokatörlerin geçmişini
anlatacağım.
Ve sizden uykusuz geceler boyunca
Ve sizden uykusuz geceler boyunca içtiğim
sigara paketlerinin acısını alacağım.

Enver GÖKÇE

(1920 Erzincan - Kemalîye Çit Köyü - 19 Kasım 1981 Ankara)
Ankara Gazi Lisesi'ni bitirdi. 1948 yılında DTCF Türkoloji Bölümü'nden

mezun oldu. Halkevleri ve Ülkü Dergilerinde düzenlenlik yaptı. Ülkü, Ant, Gün, Söz, Yağmur ve Toprak, Yeryüzü gibi dergilerde şiirleri yayımlandı. 1951 Tevkifatı'nda tutuklanarak Ceza Kanunu'nun 141. maddesine aykırı davranmaktan yedi yıl hapis ve iki yıl sürgün cezasına çarptırıldı.

sözünü almış Gökçe -ki kendi tavrını da en iyi ortaya koyan sözdür- "Şiir ancak insan dönük olduğu zaman insanca söz olur." Bana öyle geliyor ki; Neruda'nın, sevgili dostu Federico Garcia Lorca'ya Yalnız Şiiri'nden çok izler kalmıştır Gökçe'de. Sadece Gökçe'de değil yüzü haya-

Dost

Biz olmasak gökyüzü, biz olmasak üzüm
Biz olmasak üzüm göz, kömür göz, el göz
Biz olmasak göz ile kaş,

öpücük, nar içi dudak

Biz olmasak ray, dönen tekerlek,

yıkılan buğday

Ayin onbeşi

Biz olmasak Taşova'nın tütünü,

Kütahya'nın çinisi

Yani bizsiz

Anne dizi, kardeş dizi, yâr dizi

Güzel değildir

ta dönük her insanda:

(...)Bir ağu hançerin/İçimize işlediği bu gece için/Olmadıktan sonra/Şiirler de n'olacak yani?/İnsanın vurulmuş yüreğinin/Ölüme hazırlandığı/Şu viran köşe için olmadıktan sonra/Şiirler de n'olacak yani?(...)

Hayat böyle Federico/Ey baba-yiğit/Ey kara sevdalı adam/Sana dostluğumun sunabileceği şey/işte bunlar/Sen de epeyce şey biliyorsun/ Şimdiden/Yavaş yavaş, daha da/ Öğreneceklerin var.

Dipnot: Gözlerimi kapadım. Her yaz olduğu gibi yine Erzincan'dayım. Şehrin kuzeyinde Esence Dağları'nın eteğindeki Kırklar tepesine sırtımı vermişim. Önümde ışıklar içindeki Erzincan'a ve heybetli karartı Munzur'a bakıyorum. Ovacan Fırat akıyor. Yönümü Güneydoğuya doğru çeviriyorum. Girlevik Şelalesi'ne giden yolda Karatuş köyü var. Sevgili Cemal Süreya'nın köyü. Annesi güzel Zaza kızı Gülbeyaz, hasta, cılız küçük Cemal'e zorla süt içirmeye çalışıyor. Ben çay bardağındaki rakımdan bir yudum alıyorum. Rakı "Cemalleniyor". Güneybatıya doğru bakıyorum. Eğin'i düşünüyorum. Bir meri keklik gibi Gökçe havalanıyor dağlardan. "Meri kekliğim, yeter çektiğin" diyorum.

Asılıyorum bir Erzincan uzun havasına: "Seher vakti burda kimler ağlamış/Çimenler üstünde göz yaşların var." Bize türküleri, uzun havaları, Ali Ekber Çiçek'leri, Davut Sulari'leri, Cemal'leri, Gökçe'leri ve bana eşimi veren ışıklı, garip kent, 'sağ olsun' diyorum. H

Yürüyen Merdivende Koşturmak

BÜLENT AKYÜREK

Tanpınar, "Doğu, oturup beklemenin yeridir." der. Teknoloji çağının efendisi Batı ise, bireyleri "Acelesi var mı, ne kadar boş vakte sahip?" diye değerlendiren etiketleyecek kadar hıza vermiş kendini.

İnsanların en mahrem zaman dilimi olan tuvalet anını bile cep telefonlarıyla ipotekledikleri yetmezmiş gibi şimdi de trafik sorununu cırcırlarıyla aşır at sinekleri misali sokaklarda vızıldayacaklar. **Vızıltı bu çağın kahreden müziği olacak.** Teknolojinin, hızın, kapitalizmin kurbanı Batılılar randevularını dakikalar üzerinden verirler. (Yanlışım yok, kapitalistler kapitalizmin kurbanı olmuşlardır her daim). Randevulaşırken **"Yarın bir otuz dörtte büroda."** cümlesi onları hiç şaşırtmaz. Kimse kimseyi iki dakika fazladan beklemesin zaten. Doğulu'nun randevusu ise bütün günü kapsar. Yani **"Yarın kahvede görüşelim."** cümlesi de bizi şaşırtmaz. Geç gelene değil, erken gelene kızarsın. Erken gelen diğerinin gönlünü alır. Eğer kavga çıkmamışsa meseleler konuşulmaya başlanır. **Camus'un "Bugün annem öldü, neyseki büroda çok işim var."** saptaması; çalışmanın, çalışırken kendini kurban etmenin en büyük göstergelerindendir. Çalışmak onlar için ölümü mutsuzluğu unutturur. Bütün güne yayılmış bir randevu biçimi, fotoğrafı çekilemeyecek kadar hızlanmış Batılı'yı sinir edebilir. Hep koşturacak, hep acele olacak, alacak, satacak ki seni Avrupa Birliği'ne alsınlar. Avrupa Birliği hepimizi ayakta görmedikçe, bizimle aynı fotoğraf karesinde bulunmayacak... Ama maşallah otuz saniye fotoğraf çekilirken bile yere oturanlar hep Doğulu'lar olmuştur. Sigardan çıkmış orman yangınında on dakika sigara molası veren itfaiyeci tiplmesi de bizim necip milletimize has karakterlerdir.

Filmi bilirsiniz. İngilizler Hindistan'da esirlere sandıkları yüklemiş, daha hızlı yürümeleri için onları kırbaçlıyorlar. İnat bu ya hızlanmıyor esirler. İngilizler çıldırıyor **"Niye yavaş yürüyorsunuz?"** diyerekten. İşte o an, Doğu'yla Batı'yı birbirinden bıçak gibi ayıran cevap geliyor cılız bir esirden:

- Hızlı yürürsek ruhumuz arkada kalır.

Tütsü kokularının ağırlığı içindeki gölgelerin krallığı Doğu, hızdan başı dönmüş simülasyon foseptiği Batıya karşı pasif direnişini hep sürdürdü. Batılılar Mars'tı, Kars'tı, fendi, gendi diye uzayda cirit atadursunlar bizde havalı yatak ve sırt kaşıyan ahşap alet satışları patlama yapıyor.

Haçlı Seferleri'nden çayı, kahveyi, tü-tün sarıp içmeyi, testis karışlamayı öğrenip gitmediler mi? Irak, Afgan Savaşı'nın bilinçaltında "Biz koştururken siz ossurarak yatıyorsunuz" var. Doğulular gördükleri her hurma, zeytin, incir, söğüt ağacının gölgesinde ererlerken, Batılılar kıskançlıklarından eriyip gidiyorlar. Yürek mi dayanır. Yok valla...

Hızdan nevre dönüp 1969'da Ay'a çıkan Batı; badana rulosunu 1976'da bulacak kadar komikleşebiliyor. Oysa benim, 12 ayda 35 gün çalışan çiftçi amcam daha az çalışıp yengemi iki posta dürtüklesin diye kiraz toplama makinasını bir gecede icat edip patentini alıyor.

Geçen yıl, randevusuna 24 saat geç giden necip halkımı yürüyen merdivenlerde bile koşarlarken götüp şaşırmıştım ki akşama milli maç olduğunu öğrenip rahatladım... Oh valla...

Yüksel Caddesi'nde iki genç gözlerine akşam ban-yosu yaptırıyorlar. Biri diğerine diyor ki:

- Memleketin gözünü seveyim, kızlarımız yavaş yavaş kırtarak gidiyorlar, geçen yıl New York'taydım hiçbir kaseye üç dakika bakamıyordum. Atlet gibi koşturuyorlardı... Şükür kavuşturana.

Öteki genç lafı alıp bozuk şivesiyle tamamlıyor diyalogu:

- Sen ne diyorsun oğlum, senin ağzın ne söyliy? Ben zati Elazığ'dan

gelmişim, garılara bak, içimdeki medeniyetler çatışıyor..

Huzurun mekanı Doğu'da olay bu... Hayat tüm zorluklarına rağmen kolay. Düstur belli: Kuş uçuyor mu? Bir tas çorban var mı? Rahat uyuyor musun? Varsa bunlar, ağa da sen paşa da...

Valla bunlar on bin kitap okumama rağmen benim bilmediğim bir şeyi çözmüş, ben bulamıyorum demek ki...

Anladım: Düşüğümüzde suratımız daha çok dağılsın diye yükseklere çıkarıyor bizi muzip tanrı. H

Bıçağa Adanan Çocuk

uzak kardeşlerime
ve rojen karavile, mağfiret...

akşamın ela perdesini aralayan
çocuklar erken büyür
sıyrıp zehirli yılan gömleklerini
yoksulların göz hakkıyla bakarlar şehre.
eski kervanlardan aldıkları çan sesleri
gelip geçer iki yanlarında akan
iki mor nehirle.
akşamın ela perdesini aralayan
çocuklar çok geç anılarları:
dünyada merhamet sözünü
miskal ile satarlar.

çünkü herkesin içinde
eksik bir yusuf vardır.
örtülü bir tabutla geçer herkes
herkesin içinden. bütün çocuklar
başka bir adla boğazlanır:
hüzünler evine asılır suretleri.
yani bazı çocuklar ki kuyuya düşer
o su artık içilmez olur
çocuklarla kapanan kuyu
elbet taşlanır.

eski bir yasin gecesi
diz çöküp okunur
avuçtaki yeşil bene sığdırılan
abdal sırrı, o siyah sayfa
görülür: nasıl beter
nasıl mazlum, nasıl kin diliyle düğümlü.
diz çöküp okunur kanlı gömlek:
soğuk uyuyanların üstünü azrail örter.

görmez kimse, göz göz olur insan
toprağa sürtünen kadifelerin kahryla
üstüne dönen anahtarları haklı çıkartan
bir maraz arar insan insanda.
görmez kimse, yol yol olur herkes.
kimse duymaz: kuyuda
kim kimin incinme sesidir aslında.

çünkü suyla dönen bakraç
taşlara çarpınca anlar:
herkesin içinde eksik bir yusuf vardır
çünkü,
su ve ateş
kuyu ve dağ birdir

bazı çocuklar kalır
bazı çocuklar bıçak içindir.

Doğubeyazıt, Haziran 2003

KEMAL VAROL

ÇENGELİ İĞNE

Ben küçük bir çocukken
ablamin, bana ceza olsun
diye önceden yarattığını
düşünürdüm. Yani formül
şuydu: [abla = ceza x kavg] iş

Ablamda da o zamanlar böyle garip
bi sadizm vardı. galiba. Beni ağlatmak-
tan zevk alırdı. Geceleri anlattığı
saçma sapan yalanları asla unutamam.

Esen Demirci

Büyüyünce de sorun-
larımız bitmedi. Sa-
dece yenileri eklendi.
BU KAZAK BENİM... ÇIKAR!

Sonra günlerden bir gün, ablam
arızızın gelip söyle söyledi...

Durum iyice ciddileşince
planlar yapılmaya baş-
landı...

Ve gittiği gün, kulaklarımda neşeli
şarkılar geliyordu...

Sonraki günler başta
mutluluk içinde geçti...

Fakat sonra inceden inceye bir
boşluk duygusu kapladı her yanı

Sonunda farkettim ki, feci şekilde
yalnız kalmıştım. Ve çok mutsuzdum.

Çünkü hayatımın en mutlu
anlarını hep onunla yaşamış-
tım. Yani o benim çok önem-
li bir parçamdı...

Demek ki neymiş? Elimizin altındayken
ablalarımızın kıymetini bilmeli ve onlara
hizmet etmekten kaçınmamalıydık...

Ama onlar da bizi üz-
memeliymiş.. Di mi?!

Hani üç gazeteci siyaset ortamını, üç spor yazarı spor olaylarını, üç ekonomist ekonomi sorunlarını irdeliyorlar ya; neden üç edebiyatçı aralarına aldıkları ilgili kişiyle edebiyat dünyasını gözden geçirmesin?

“Sözün Büyüsü”

MUSTAFA ŞERİF ONARAN

Sözün Büyüsü, TRT 2’de üç yıldır süren bir edebiyat söyleşi izlencesiydi. Bu izlenceyi oluşturan üç edebiyatçı, kendi aramızda görüşerek, artık bitirmek gerektiğine karar verdik.

Neden başladık, neden bitirdik? İlgili konukla birlikte edebiyata bakmak, kimi edebiyat sorunlarını onun bakışını da katarak, bir söyleşi ortamında tartışmak, özgün bir izlenim olabiliirdi.

Edebiyata emek veren kişilerin belli bir birikimi olması gerekir. Bu birikimi yeni bir çalışmayla geliştirip dinleyenin tat alacağı bir söyleşiye dönüştürebilsek, olumlu bir iz bırakabilirdik, diye umuyorduk.

Bu görüşümü önce **Talat Sait Halman’a** açtım. Hani üç gazeteci siyaset ortamını, üç spor yazarı spor olaylarını, üç ekonomist ekonomi sorunlarını irdeliyorlar ya; neden üç edebiyatçı aralarına aldıkları ilgili kişiyle edebiyat dünyasını gözden geçirmesin?

Günceli gözetmenin yararı olsa da, geçmişten günümüze, bitip tükenmek bilmeyen bir deniz gibidir edebiyatımız. Öğretici olmaya çalışmadan öğretmek; bilgi satar görünmeden benimsetmek; azıcık birbirimize, azıcık konuk olarak seçtiğimiz kişiye sataşmak; ama ölçüyü kaçırmadan, söyleyişi dengede tutarak yürütmek!..

Üçüncü kişi olarak iyi ki **Erendiz Atasü’yü** seçmişiz. Kendine özgü ilkelere olan o gönlü yüce insan, coşkulu konuşma yeteneğiyle, içten davranışlarıyla tam bir söyleşi ustasıydı.

Edebiyatın sonsuzluğunda, bir kıyıda açık denize bakar gibiyiz. Denizden bir tas su doldurup “İşte deniz!” demek olanı var mı? Hem insanın yüzü eskiyor, sesine alışılıyor, davranışlarına katlanmak zorlaşıyor.

“Çekildik izzüt ü ikbal ile babı hükümetten” diyen **Namık Kemal** gibi, televizyondan uzak durmayı bilmek gerekiyor. Televizyonun o beyaz camına yapışan öyle suratlar var ki, kazısanız da çıkaramazsınız onları oradan. İşin kolayını bulmuşlardır, alışılmış sözleri yinelemeyi hüner sanmaya başlamışlardır. Usanılmış insanlar olduklarının ayırımında bile değillerdir.

Biz, eskilerden kalma, huysuz kişilerin çok kahrını çeken iyi arkadaşlarla tanıştık

oralarda. Yönetmenimiz **Gülçin Onbaşlıoğlu**, gözleri ışı ışı yanan, cin gibi bir hanım. Yapımcımız **Mehtap Aytar**, sonsuz iyi niyetli bir insan. Biz ona “**Mehtap iri güller**” diye takılırdık.

Birlikte çalıştığımız arkadaşlar arasında “**Asüman**” ile “**İrade**” de de vardı. Onları hep sevinçle, ince bir hüznle anımsayacağız.

Bize yardımcı olan bu arkadaşlarımız yaratıcı olmanın coşkusuyla, içi sevinç dolu insanlardı.

Bölük pörçük anılar kaldı geriye.

Önce kendimizden alalım. İnsanın diline alıstırdığı sözcükler, konuşurken yaptığı yanlışlar var. Benim de sıkça kullandığım sözcükler, vurgulamada yaptığım yanlışlar oldu. Talat Sait Halman hemmen düzeltirdi.

ruz.

Talat Sait Halman,

- Şair-i Âzam! diye seslendi.

Daha önemlisi, yemekte Özdemir’le Hilmi ötedeki bir masadaydı. Bizim masadan Talat Sait Halman.

- Şair-i Âzam! diye seslendi!

Özdemir İnce’yle Hilmi Yavuz aynı anda başını çevirdi.

Artık Hilmi Yavuz da **Bilkent Türk Edebiyatı Merkezi’nde** ders veriyor ya, Talat Sait sataşmasını sürdürüyor;

- Biz yalnızca Hilmi Yavuz’un şair-i âzam olduğunu sanıyorduk. Demek Özdemir İnce de aynı sanı taşıyormuş!

Hilmi Yavuz, elini ağzına siper ederek,

- Siz ona aldırmaıyın, diyor, o sahte “şair-i âzam”!

Bu şakalar, bu takılmalarda olmasa, edebiyatın ağırlığına katlanmak kolay değil. O zaman “Sözün Büyüsü” de anlamını yitirir.

Eh işte, “Sözün Büyüsü” deyip avutuyoruz kendimizi. Edebiyatın zorlu bir uğraş olduğunu bilmek gerekiyor. Kültür izlenceleri arasında biraz ilgi çekse de, öyle ilgi oranı yüksek olan bir izlenim değil.

Hiç ummadığınız, önemli kişiler,

- Yahu niye bırakıyorsunuz o programı? Benim

iki elim kanda olsa “Sözün Büyüsü” başlayacak diye işimi gücümü bırakıyorum, diyor.

Bir kültür izlencesinin sorumluluğunu duyması gereken TRT yönetiminin böyle düşüneceğini sanmam. Yazın eski izlencelerin yeniden gösterilmesi geleneği vardı. Onlar bile kaldırıldı.

Umursamaz bir davranışla,

- O program ömrünü tamamladı, diyebilirler.

Enafca davranmayı alışkanlık haline getirenlerin usanmışlığına gülümsemekle yetinmeli.

İyi ki bırakmışız “Sözün Büyüsü”nü. İyi ki başka kanalların önerisine aldırma-mışız. İyi ki kendi içimize çekilmişiz.

Hiç tanımadığımız insanlar, çarşıda pazarda karşımıza çıkıp bizi övmeye başlamıyorlar mıydı, sıkılıyor, yürüyüşümüzü şaşırıyorduk.

Gerçek edebiyata dönmek gibisi yok!

Hiç olmazsa kendini tanımayı öğretiyor insana... ॥

Üç edebiyatçı arkadaş kendimize göre bir ön hazırlık yapardık ama aramızda konuşarak söyleşiye düzen vermeye girişmezdik. Sözün akışına bırakırdık kendimizi. Kimi zaman Talat Sait Halman oldu bittiye getirir, çağırığımız konuyu zor duruma sokardı. Söze övgüyle başlıyor görünür, en ağır eleştirileri getirmekten çekinmezdi. Ama öyle incelikli söylerdi ki, insana koymazdı.

Erendiz Atasü’nün kişiliğine, izlenmeye hazırlanışına hep saygı duydum. Onun gecikmelerini de doğal karşılamaya başladık.

- Kaçta toplanacağız? diye sorardı.

- Cumartesi öğleyin, saat 13’te, derdim.

- Yani 13:30’da, derdi.

Sonra da saat 14’te gelirdi. Bunu bilir, çalışma düzenimizi ona göre kurardık.

“Sözün Büyüsü”yle bütünleşen öyle anılar var ki, söylemekle bitmez.

Hilmi Yavuz konuştumuzdu. Onunla **Behmet Necatigil** üzerine söyleşiy-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Atilla Keskin

Otuz Yıllık Hasret

Yirmi beş yıllık bir hasrete konulan noktanın öyküsüdür bu...

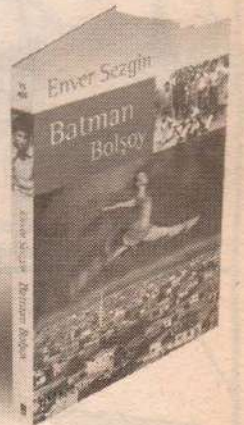
25 yıl sonra Atilla Keskin vatandaşlıktan çıkartıldığı ülkesine, Türkiye’ye döndü.. Gözlerinde özlemin o yakıcı ışığını görünce bir kez daha anladım; hem kim çıkartabilirdi ki vatandaşlıktan bu derin ülke özlemini, koşulsuz dostluğu ve sevgi dolu inancı. Bu kitapta anlatılanlar işte bu dönüşün öyküsüdür..

Cezmi Ersöz

Enver Sezgin

Batman Bolşoy

12 Eylül Askeri Darbesi’ne giden süreci anlamak isteyenlere...

Yoksulluğa ve baskılara rağmen kendini yetiştirmeyi ve topluma adamayı ilke edinmiş olağanüstü bir kuşağın harcanmaya çalışılmasının hazin öyküsü...

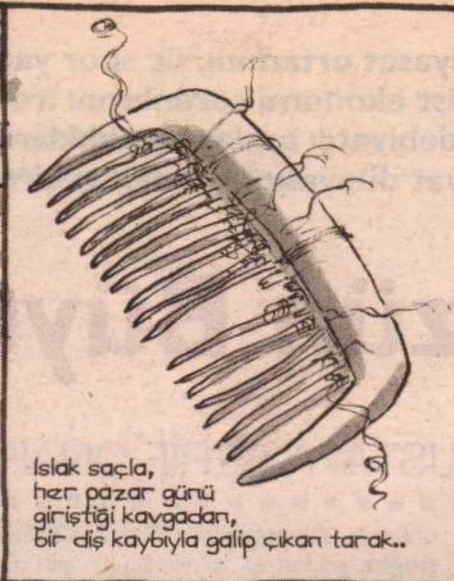
Batman’dan Bolşoy’a devrim aşkı...

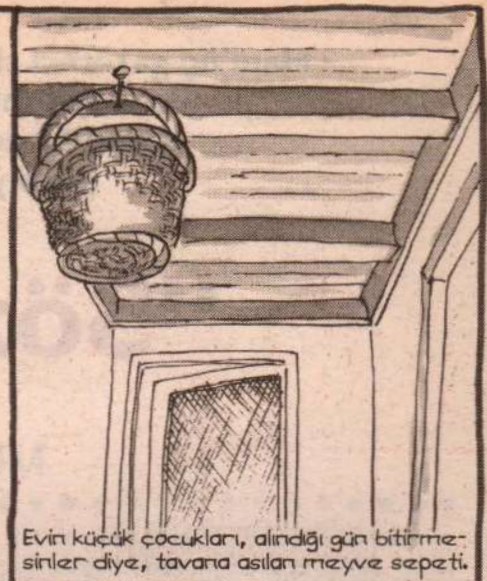
En çok,
önünde
oyunanan
salon
salomanje
kapı
eşikleri..

Üstünden mutlaka düşerek inilen, üç
aşılı dut ağacı, üç renk tat.

Islak saçla,
her pazar günü
giriştiği kavgadan,
bir diş kaybıyla galip çıkan tarak..

Evin küçük çocukları, alındığı gün bitirme-
sinler diye, tavana asılan meyve sepeti.

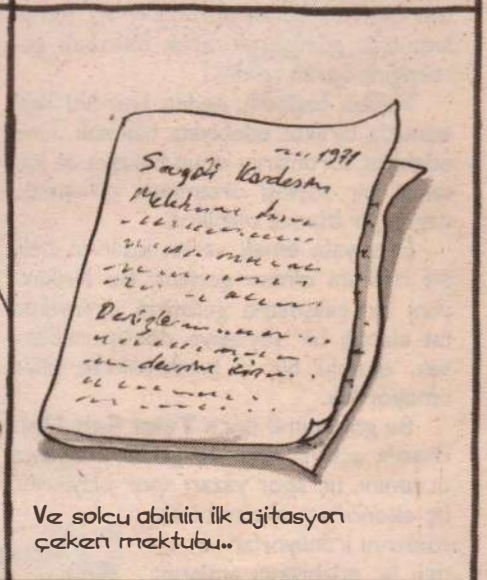
En son ajans haberini
veren radyo.

Evin büyük çocukları, şeytana uymasın
diyez tabaklıkta sotatılan Hisar sigarası.

Heceleyerek okunan bir gazete
haberinde, tanışılan ilk komünistin
"emektar bir tekneyi hatırlatan adı.

Ve solcu abinin ilk ajitasyon
çeken mektubu..

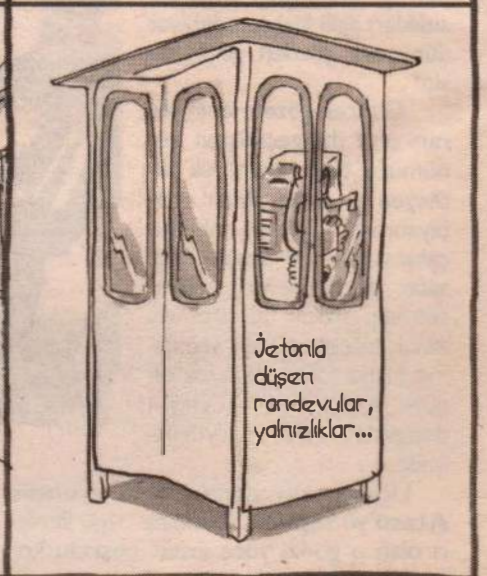
En sevgili arkadaşın, önce Demirelci sonra
Erbakanlı arada Türkeşçi olan babası..

İstanbuldan yollanan,
küçük bir pikap ve 45'likler.

Boykot zamanları...
okul kapısına konulan
neşeli barikatlar..

Jetonla
düşen
randevular,
yalnızlıklar...

Kalp üzerinde
taşınan, yaşı
dondurulmuş
vesikallıklar
(Hala gençtirler)

Hüznü sevdirenler..

4 x HAYAT bayrak yarışının 3. koşucusu
küçük bir oğlan..

Düşler - geri dönüşler...

Son Kullanma Tarihi
Belirtilmemiş Hayatımda.

Sayım'ın Kitap Bavulu

SAYIM ÇINAR

**Gülriş'in
Mutfağından**
Gülriş Sururi
Doğan Kitap

Gülriş'in Mutfağı, lezzetlerin gizemini beğeninize sunuyor. İyi bir yemek kitabı alınız. İyi bir yemek kitabı size sağlıklı yemekler pişirmeniz konusunda rehber ve yardımcı olacaktır. Ayrıca bu şekilde sofranız da renklenip çeşitlenecektir. Yiyeceklerinizin yarar ve zararlarını bilmek, bizi ister istemez dengeli bir sofraya düzenine götürecektir. İşte bu kitap, besinleri en doğru, en lezzetli bir biçimde nasıl pişirip yiyeceğinizi size anlatıyor. Türk basınında en fazla yemek kitaplarına ilgi gösteren Elçin Yahşi, bu kitabı da almayı unutmadı. Elçin Yahşi'nin hem sohbeti, hem de neşesi çok lezzetli. Afiyet olsun Elçin Yahşi!

**Kitle kültürü,
Kitlelerin Afyonu**

Hasan Bülent Kahraman
Agora Kitaplığı
Ülkenin kültürel, toplumsal ve siyasal hayatını sol bakış açısıyla değerlendirmeyi öngören Agora Kitaplığı, edebiyat

Jigolo Cinayeti
Mehmet Murat Somer
İletişim Yayınları

Son zamanlarda pek bir ilgilenir olduk polisiye edebiyat ürünleriyle. Çoğalarak genişlemeye devam ediyor. Murat Somer'in yazdığı, İletişim Yayınları'nın beş kitaptan oluşan Hop-çikiyaya polisiye dizisinin üçüncüsü taze çıkmışken, bu kitabı da tanıtmak görevimiz. Her sınıftan İstanbullu hayatların girdisi çıktısıyla okuyucuyu başka bir dünyaya götürüyor. Akıcı, ferah bir dil. Kitabı, Vatan Gazetesinin Genel Yayın Yönetmeni Tayfun Devicioğlu'na götürdüm. Bakalım kitabı okuduktan sonra neler söyleyecek? İyi okumalar Tayfun bey)

Raşid' in Dürbünü
Jamal Mahjoub
Çeviren: Güven Turan
Y.Kredi Yayınları

Sudan asıllı İngiliz romancı Jamal Mahjoub, Cezayir'den Hollanda'ya uzanan bir yolculuğa davet ediyor bizi bu kitabında. 16. yüzyıl Cezayir'inde bir sokağın

tasviri ile başlayan bu roman, okuyucusunu kahramanlarının acımasız dünyasıyla tanıştırıyor. Raşid'in Dürbünü sizi fizik, astronomi ve arkeoloji bilimleriyle ilgili hikayeler, Ortadoğu destanları ve hurafelerle bir sonraki sayfayı okumaya sürüklüyor. Akşam Gazetesinin Genel Yayın Yönetmeni Nurcan Akad, bu kitabı heyecanla okumaya başladı. Kolay gelsin Nurcan Hanım!

**Doğu ile Batı
Arasında
Osmanlı Kenti**
Halep, İzmir
ve İstanbul
Edhem Eldem,
Daniel Goffman,
Bruce Masters
Tarih Vakfı Yurt
Yayınları

Halep, İzmir ve İstanbul'un Osmanlı dönemindeki durumunu mercek altına alan bu kitap, söz konusu kentlerin 17. ve 18. yüzyıllardaki önemlerine vurgu yapıyor. Yazarların her bir kent hakkında canlı görüntüler sunan ayrı ayrı çalışmaları, aynı zamanda bütünsel bir resim çiziyor ve okuması ilginç bir kitap meydana getiriyor. Sabah Gazetesinden Alev Er, bu kitabı alarak önemini birkaç daha artırdı.

Tanrı Acıkınca
Altay Öktem
İthaki Yayınları

Tanrı Acıkınca, Öküz ve Hayvan okurlarının yazılarından yakından tanıdığı Altay Öktem'in ikinci romanı.

Son yıllarda alt kültürlerle ilgili çeşitli kitaplar çıkaran, sergiler açan Öktem, Tanrı Acıkınca isimli bu romanında kahraman olarak barsak kurtlarını ele alıyor. Romanda barsak kurtlarının bakış açısıyla insanlar arasındaki ilişkilere sarsıcı bir dille yaklaşıyor. Onların gözünden insanların görünürün dışındaki hallerini anlatıyor. Roman, Altay Öktem'i özellikle sıra dışı yazılarından hoşlanan okurlarımız için güzel bir ziyafete davet ediyor.

Mutlu Prens
Oscar Wilde
Sosyal Yayınlar

Sosyal Yayınları'ndan Zeynep Gülbay, yayına dünya çocuk klasiklerini hazırlamaya devam ediyor. Bunun ilk örneklerinden biri, Mutlu Prens. Roman sevenlerin mutlaka okuması gereken bu kitap, kendine özgü bir tarzla söylüyor söyleceklerini. Mutlu Prens aslında büyük kentin meydana, bir sütunun üzerinde duran altınlarla bezeli bir heykel. Genç yaşında ölen bir prensin heykeli. Üstelik içinde kurşundan bir de kalp var. Sonrası mı? Nasıl mı? Onu da kitapta okuyun.

Sayımc@superonline.com

**Feridun Andaç ile
Eylül ayında yayınlanan
"Celile'de Kuşlar
Ölüyor" adlı kitabını
konuştuk.**
**Yeryüzünün
Her Bir Yanı
Kaniyor**
Nasıl Yazar oldunuz?

- Kitaplarla ilişkim, okumayı bir uğraş olarak seçmem bana yazarlığın kapılarını açtı. Bunun ardında duran bir başka gerçek ise, doğayla/yaşayla iç içe geçen çocukluk dönemimdir diyebilirim. Okuduklarımla vardığım her adımda çevreyle ilişkim, insanlara bakışım değişti. Yazma düşüncesi de bu süreçlerde oluştu.

Denemenin asıl işlevi nedir, sizce?

- Deneme, insana doğru yürümenin sırrını veren bir tür. Dahası, insanın yaşadığı ortam, hayata karşı tanıklığı için yeni bir bakış açısı kazandırır ona. Bu anlamda denemenin asal işlevinin insanı anlamak, insana doğru yürümek olduğunu söyleyebilirim.

Romancıların, öykücülerin ve şairlerin sayısı gitgide artarken eleştirmenler de ters orantılı olarak azalıyor. Türkiye'de eleştirmenin durumu nedir?

- Bu da, bence, daha az düşünen bir toplum olmaya doğru gittiğimiz bir göstergesi. Küreselleşmenin getirdiği sığ sularda yüzmeye çalışanların yaşadığı 'cılız' imaj devri'nin bir ürünü olsa gerek bu ters orantı.

Yeni kitabınızda, Filistin-İsrail sorununu ciddi bir şekilde inceliyorsunuz. Dünya barbarların elinde mi?

- Ne yazık ki öyle. Tahrifat her yerde sürüyor. İki acımasız paylaşım savaşını geçiren dünya, şu an onlardan daha da beterini yaşıyor, farkında değiliz. Ortadoğu, Afrika, Asya, Latin Amerika... Yeryüzünün her bir yanı kaniyor. Doğanın tahrifatı da en az insanın tahrifatı kadar öne geçti bu yüzyılda. Barbarlar içimizde yaşıyor. Günün her saatinde onlar işbaşında...

Denemelerinizde duygu yoğunluğu gözleniyor. Bunun nedeni nedir?

- Denemenin insana doğru yürümek olduğunu imlemiştim. Bunu kaleme alan insanın okuruyla yüzleşirken ki söyleşiminin bir ucunun duygu yoğunluğunu taşıması kaçınılmaz gibi gelir bana. Çünkü denemecinin çıkış noktası kendi düşünceleri, ona göre olanlar. Gözleyip ettiklerine yeni bir bakış kazandırması ise kaçınılmaz. Bu da onu kendince bir söyleyiş, bir biçim yaratmayı yöneltiyor.

Türk romanının, içinde bulunduğu toplumsal koşullarla ilişkisini nasıl görüyorsunuz?

- Tamamen ortamın, günümüz insan gerçeğinin, toplumsal olayların uzağında bir roman uğraşı var. Bunların tümüne romancı demenin haksızlık olacağı düşünce-sindeyim. Kendi kıyısında durup, kalemini gözyaşlarıyla sulandırarak melodram yapıyor. Ya da adına 'polisiye'/'gerilim'/'cinayet'/'tarih' denilerek roman yazıldığı sanılıyor. İnsanın gerçeğine romanla nasıl varılacağına bilmeden yazarların birçoğunun

'piyasa yazarısı' olarak adlandırılmasını daha doğru olacağı kanısındayım. **Dünyadaki kültürel ve toplumsal değişimlerle ülkemiz arasındaki benzerlik ve aykırılıklar üstüne neler söylemek istersiniz?**

- Sanırım, henüz, kendimizi konumlandırmayı beceremiyoruz. Ne tam Doğu, ne de Batılı olabiliyoruz. Tahrifat gücü yüksek bir patlayıcı gibi oradan oraya sürüklenen bir toplum. Kendi değerlerini bilmeyen, sahip çıkmayan. İki kıyıda nereden durması gerektiğini tanımlayamayan, ama dünyada olup bitenlerle ilgili/ilişkili görünün bir toplumuz gene de!

Son olarak hangi kitabı yeniden okudunuz? Bana bir eleştirmen listes verebilir misiniz?

- Meksikalı yazar Juan Rulfo'nun Pedro Paromo'sunu yeniden okudum. O ilk gençlik ateşinin notlarıyla hem de. Eğilim okuma babından soruyorsanız; ilgi alanımın tarihten estetiği geniş bir yelpazeyi içerdiğini söylemeliyim. Georges Corm'un 'Doğu-Batı Hayali Kırılma'sı' (İthaki Yay.) şu an elimdeki kitaplardan biri. Nobel alan Coetzee'nin 'Utanç'ını (Can Yay.) yer bitirdim, beğenmedim; Barbarları Bekleyen'i okumaya başlayacağım. Nobel'i edebiyat beğeni düzeyinin ne olduğunu görmek için Coetzee'ye yöneldim. Güncellik işimin bir parçası gibi görünse de seçerek ayıklayarak okuyup izlediğimi belirtmeliyim. Biraz da belirleyici olan kendi seçimimdir. Coetzee örneği, bu konuda düşüncelerimi yazmak istediğimden kaynaklanıyor.

'Medyatik yazarlar'ın çok satmasını karşılı mısınız? Edebiyata yeniden itibar kazandıracak günlerin geleceği ne inanıyor musunuz?

- Evet, öylesi bir inancım var. Her türlü kirlilik bir zaman sonra taşma noktasına gelecektir. Şu an yapılanları edebiyatın/sanatın dışındaki olgular olarak görüyorum. Gerçek sanatın bir duruş yeri/çizgisi/düzeni vardır. Çağrısı yaratılanın özünde yatar. Asla çığırtağ değildir. Kısırtıcılığının nesi kendisi değil ortaya koyduğu yapıttır. Bugün bunun tersi yaşanılıyor. Medya kendi malzemesinin yaratıp ona bakılıp tüketilmesini istiyor. Ki, bir yenisini piyasaya sürsün. Okuma düzeyimizi belirleyecek olan eğitimidir, ekonomik gelişmedir. Bunlar iç içe gerçekleştiği zaman o itibar kendi yolunu açacaktır diye düşünüyorum.

Beğendiğiniz on Türk Yazarının adını verir misiniz?

- Sait Faik Abasıyanık, Bilge Karasu, Orhan Kemal, Ahmet Hamdi Tanpınar, Sabahattin Ali, Salâh Birsal, Nermi Uygur, Tahsin Yücel, Füzûzan, Yaşar Kemal. H

HAYVANARTBAHÇESİ

İstiklal Caddesi Turhol Han No:373 Kat:4 Daire:7 / 80800 Beyoğlu - İstanbul

Karsambağ

Yazın sonlarıydı. İstanbul'daydım. İstanbul biraz olsun boşalmıştı ama ben doluydum. Üç gündür boşalacak bir delik aramak istiyordum ama bir türlü evden çıkamıyordum. Fazla param yoktu. Yalnızdım. Doğru düzgün yemek yemiyordum. Sadece içiyordum. Evin her yanı boş bira şişeleriyle dolmuştu. Hava inanılmaz sıcaktı ve üstelik sular da kesikti. Tuvalete sidik kokusundan giremiyordum. Sıkıştığım zaman boş bira şişelerine işeyip arka bahçeye fırlatıyordum. Apartmanda üst kattakilere başka kimse yoktu ve Allah'tan kapıcı filında yoktu. Yoksa gelir "Atma o şişeleri" diye kafa s.kerdi. Yani delik meselesini saymazsak her şey iyiydi.

Akşama doğru kapı çaldı. Çalıp çalmadığından emin olamadım. Bekledim. Bir daha çaldı. Kalktım, açtım kapıyı. Üst kattakilerin kızı gelmişti.

"Sizde de sular kesik mi diye sora-caktım" dedi. Mavraya bak! Suların kesileceğini cümle alem biliyordu. Ama yalan söylemesi hoşuma gitmişti. Kırılarak yalan söyleyen kızlar hoşuma gider zaten. Üstünde kuşına yapışmış minicik bir şort vardı. Üstlerinde kıçlarına yapışmış minicik şort olan ve kırılarak yalan söyleyen kızlar daha bir hoşuma gider. Lise-de okuyordu. Göğüsleri taptaze duruyordu. Kısa bir body giymişti. Göbeği açıktaydı. Yüzü idare ederdi ama vücudu şahaneydi. Benden yaşça küçüktü ama bunun bir önemi yoktu. O vücut sandalye testinden on üzerinden on alırdı.

"Musluklardan gram su damlamıyor ama benim suyum her zaman akar" dedim.

"Nasıl yani, anlayamadım" dedi. Off! Nasıl da kırıyordu.

"Gel içeri, anlatayım" dedim.

Geldi ve anlattım. Tam hatırlayamıyorum ama en az üç dört kez anlatmışımdır. Sonra gitti. İstanbul boşalmıştı ama bu artık canımı sıkıyordu. Rahattım.

Ertesi gün uyandığımda evin önünde bir kamyon vardı. Eşyaları çoktan yüklemişlerdi. Taşınıyorlardı. Önce aşağıya inip bir hoşçakal demek istedim ama sonra vazgeçtim. Ben desem de demesem de zaten hep hoşça kalacaktı. Pencerenin önünden çekildim. Evin içinde bumerang gibi dolanmaya başladım. Nereye gitsem kendime dönüyordum.

Seydi Şahin
İstanbul

Bir Denklem

Bir denklem var kafamda
Bir türlü çözemiyorum.
Anlıyorum, sonuçta getiremiyorum.
Gittiğim yollar kaosa sürükleniyor.

Bir denklem var kafamda,
İki bilinmeyenli
İki şeyi bilemiyoruz,
İkimiz bilemiyoruz.
Tüm Kapılar eşitsizliğe açılıyor

Yorgun düşüyor rakamlar aranmaktan

Fırtınalar kopuyor tüm yolculuklarımda
Açılarımız birbirini tutmuyor
Kesişmiyor pembe çatılı düşlerimiz
Aşk, teğet geçiyor bu kentin üzerinden
İki meridyen ayırıyor bizi.
Cebir tutmuyor sevdamız.

Şenyl Yeşil
Samsun

Çöp

Masanın altındaki küçük plastik kovanın içindeydiler. Oda havasız, dumanlı; kova ise ağzına kadar doluydu; buruştu-rulmuş kağıtlar, siyah saç telleri, birkaç çürük çilek, küçük bir kurşunkalem, iki yeşil soda şişesi ve onlarca izmarit... Saatlerce ne konuşmuşlardı ve niye bu kadar çok sigara içmişlerdi? Biliyorum ba-ğırarak anlatılar anlatacaklarını ve çöze-medikleri soruna değinmeden başka şeyleri söyleyip kızdılar birbirlerine; yo-rulunca da birer soda içtiler. Bir de mut-faktaki kovayı dinlemeli...

Dün sabah baktığımda en sevdikleri şeyleri yediklerini, çeşmenin yanındaki sarı kutunun dibindeki karmakarışık ka-lanlardan bildim. Şimdi bu boğucu oda-nın içinde olup bitenlerden sonra, mut-fağa girmenin ne çekiciliği var ki? Masa-dan, iki büyük koltuktan, şu köşede üst üste duran çekmecelerden daha çok ya-şayan ve onları daha çok anlatan çöp kovasını odada bıraktım, mutfağa geç-tim.

Sarı kova ağzı havada ve içindekilerle her zamanki yerinde bekliyordu. Mutfak kapısının iki tarafına ellerimi dayayıp, ayaklarımın ucuna yükselerek baktım çeşme tarafına. Yeni bir şey bilmek iste-medimden ya da ikisinin hep aynı şey-leri yapmış olduğunu bildiğimden, mut-fak çöpünü karıştırmaktan vazgeçtim. Evden çıkmalıydım; anahtarı bulduğum gibi kilitte bırakıp çıktım.

Nihayet gece oldu. O deli karmaşa, gidiş-geliş, milyonlarca hareket kapalı yerlere ve birazcık sessizliğe çekildi. Bi-raz sonra gelir büyük arabalardan biri. Köpeklerin töreni ile toplar gündüzün yaşamış ve tükenmiş şeylerini. İşte çöp arabasının ağır sesi kulağımda! Pencereyi açmalı. İki gecedir duyamıyorum o dev arabanın alıştığım sesini ve büyük eldi-venli, tulumlu adamların şakalaşmalarını.

Irili, ufaklı, siyahlı, beyazlı, mavili, ya-zılı, yazısız, içi dolu poşet yığınları sokak sokak toplanıyor. Gündüzden kalan ka-vunun, ıslak çayın, domateslerin, bozul-muş yemeklerin sızıntısı, kokusu ve kö-peklerden başka birşey kalmadı arkala-rında. Yine giderken, benimle yaşayan, benimle tükenen ne varsa herşeyi alıp götürdüler; gecenin aynı vaktinde ve ay-nı törenle...

Bir daha gürültüye, karmaşaya, kala-balığa uyandım; artık gündüz! Biliyorum, mutlaka benden önce başlayanlar var bi-tirmeye ve kovaları doldurmaya. Yine çıkıp baksam mı alt katın ağzına kadar dolmuş çöplerine? Uyanmışlar, çıkmış-lar e anahtarı kapıda unutmuşlar mıdır

yine? Gidip göreyim yaşadıklarını; gece olsun, onları toplayanları; giden, biten şeyleri düşüneyim ve böylece sürsün git-sin sürecek olan...

Miyase Aytaç
İstanbul

Ö-SS

324.876... sayısal puana ulaşırsam,
Yedekler miyim ideali mi?
Matematik 32 net olsa...
Nasıl olacak, iç açıcı tutturamam.
Fen'den 33 doğru yapsam.
Momentim kayar, ip fazla gerilir.
Monera aleminden olmak vardı be.
Ne tür bir çözültüyüm ben Tanrım.
Hangi meslek cep doldurur.
YÖK'mu bir çıkar yol.
Bu muydu hayatım;
180 dakika, 180 soru
Tabi ya anımsadım;
"Hızlı yaşa, genç öl."

Not: Bu yıl gireceğim ÖSS sınavına hazırlanırken anti-depresan olarak HAYVAN kullanacağım. Bu ilaç firması-nın tüm çalışanlarına sevgiler, saygılar.

Ali Ulubay
İzmir

Bulanıtı

Çıkmazlar içinde bulanıyor suratın,
Kendi çemberine
söz geçiremeyen zavallı!
Ağır çekim seyrediyorsun olanları,
Acısı da ağır oluyor seyrettiklerinin...
Bir yüz duruyor karşında;
Sevdaya doymamış,
sevdayla yoğrulmamış...
Al işte onu avuçlarının içine,
öpüşlerini kondur yüreğine...
Fesleğen kokusu sinmiş duraklarına,
öpemiyorsun.
Korkak!.. Çekip gidiyorsun...
Ve şimdi;
Kendi yüzüne tüküreceğin
aynalarında yok,
Çevresini kırabileceğin çemberinde.....

Ali Şahan
Akhisar

Denemeler - III

Yazıyorum. Sessizce yazıyorum.
Unutmamak için sessizce yazıyorum.
Acıyı bastırabilmek için unutmadan sessizce yazıyorum.

Her şey söylendi. Belki de çok fazla konuştu herkes; sesler, sözcükler gürül-tüler... Bir yığındık biz konuşarak yoru-lan. Ölümcül yığın. Ah o sosyolojik ge-vezelik. Kaçınılmaz veda, son numaralı veda...

Sokağa çıkıyoursundur dal daşşak; bir akşamüstü. Sokaklar kalabalık; hınca hınç insanla(!) dolu her yer. Hani kilo-metre kareye düşen yalnızlık hesapları... Dal daşşak otladığımız o uçsuz bucaksız meraları yalnızlığın. Tek kişiliktir tüm ve-dalar biliyorum.

Kıçınla küçük bir tebessüm edip geç-tiğin tüm güçlükler, fırtınalar daha da güçlendiğini hissettirir sana. Ama bir ya-

nılsamadır içindeki çizgi film kahramanı. Kendi suçlu ve güçlü kahramanıyla gelir her veda. Bir kibrit çöpüyle gökyüzünün boyunu ve derinliğini hesaplamaya çalışır iki kişi; adına aşk deriz bunun. Her ilişki-de sonuç başkadır: beş milyon kibrit çö-pü boyu, on milyar kibrit çöpü boyu vs. vs... Sonra bilmem kaç trilyonuncu kibrit çöpü boyunda yanındaki dayanamaz si-garasını yakar o çöple; ah veda, veda... Geri sayım... İşte şimdi vedasını yazıyo-rum bu yazının: Geberiyorum. Sessizce geberiyorum. Unutmamak için sessizce geberiyorum. Acıyı bastırabilmek için unutmadan sessizce geberiyorum.

Ah kesişen vedalar; ölüm ve ayrılık...

Erol Çelik
Trabzon

Renkler ve Güneş

Şehirler arası otobüsteyim
Bursa-Ankara Karayolu
Güneş batıyor, güneş yeşil, güneş mor
Yolcular güneşe bakıyor
Tüm gözler renklerde
Olağanüstü yeşil, mor
Bir tek benim yüzüm sana dönük
Yanımda olmayana
Gözlerim hep sende
Tüm renkler gözlerinde.

Tolga Kaya
Bursa

Eskiden Öküz, şimdiyse Hayvan dergisini sahiplenene herkese...

Ben İzmir'de okuyorum, Türkiye'nin belki de en aydın illerinden biri, kültür-sanat faaliyetlerinin sıklıkla olduğu... Ama aynı zamanda kara cahilliğin de bir o kadar yüksek olduğu... Kesinlikle mad-di imkansızlık yüzünden falan değil, tek kelimeyle ilgisizlik, biraz boşvermişlik ve hayat nehrine kendini öylesine bırakı-vermişlikle ilgili... Kendi bölümümdeki birkaç arkadaşımın "Emperyalizm" in ne demek olduğunu bilmediğini öğrendim bir tartışmada, düşünebiliyor musunuz?

Emperyalist devletlerin gölgeleri üzerimizden bir an bile kalkmazken, ne-yin ne demek olduğunu bilmeyen, hiç okumayan, okuyana da öyle acayip aca-yip bakan, kendini SÜRÜ olarak tanımla-dıran insanlarla tanışım ve o kadar çok utandım ki! Elimden kitap, dergi hiç düşmediği için insanlara yukardan bakan biri olarak nitelendirildim. Hatta iletişim problemimin olduğuna kadar gitti suçla-malar.... Hani üniversiteden beklentiler arasında "entellektüel seviyenin" daha yukarıda olması vardır ya, sırf bu beklen-tim yüzünden büyük bir hayal kırıklığına uğradım...

Benim söyleyeceklerim bu kadar, si-zin söyleyeceklerinizi de sabırsızlıkla bekliyor olucam!

Zeynep Çolakoglu
İzmir

Filozof

Her halükârda evlenin der Sokrates
İyi bir karınız olursa mutlu olursunuz.
Kötü bir karınız olursa
filozof olursunuz.

Ben hiç evlenmedim
Dolayısıyla iyi ya da kötü
bir karım olmadı
Hiç mutlu da olamadım
Fakat Hegel elime su dökemez.
Doğrusu felsefede tahsil etmedim ama
Nietzsche çömezim olamaz
Peki nereden aldın bu ilmi derseni
Beni annem filozof yaptı.

Murat Ayhan
Muğla

Yırtık, Delik Göz Süsü
Yıkık, dökük harabe gizi.
Yağmur yağar tahta çürük,
Ağlar, ağlara takılmış balık.
Artık gözleri mat,
İçinde denizin dibi.

Ahmet Özcan
Mersin

Gitmeli(mi)sin

Son gelişindi oysa, dönecektin ve bir
daha gelmeyecektin. Vedanı yapmıştın
gecenin en sağır karanlığında, gözü yaşlı
uğurlayacaktım, ardından gemiler yapa-
caktım kağıttan, umut koyacaktım içine
öyle salverecektim gökyüzüne, sonra
kadife çiçekler ve bal dualarla kefenleye-
cektim keşkelerimi, neyseleri önüne ka-
tıp birer bir yokoluşunu seyredecektim.
Sözünde durmadın yine, bırakmadın
veya olmadı, yine seninleyim işte yine
seninle ömrümün uzun yalnızlığı, hani
gidecektin...

Böcük
Ankara

Kibritçi Kızın Hikâyesi ve Ona Dair Şiirim

Ortaçağda kimsesiz yalnız bir kız
kibrit satarak geçimini sağlıyormuş. Bir
gün kibrit satarken yaşlı uzun burunlu
burnunda sivilce olan bir kadın kibritçi
kızın yanına gelerek kızım her insan öl-
düğünde bir yıldız kayar demiş.

Yine bir gün soğuk, ayaz bir gecede
kibriti kız ellerini ısıtmak için son kibriti-
nide yakmış ama nafile bu onu ısıtmaya
yetmemiş ve ölmüş. Öldüğünde ise gök-
ten en parlak yıldız kaymış.

Gökten bir yıldız kayar
Etrafı bir hüznün sarar
O kayan bir yıldız mı
Yoksa gecenin gözyaşımı.

Sabah kahvaltıda limonlu bir şey
Babandan harçlık al da say
Yerler buz tutmuş haydi koy
Ders yine başladı vay vay vay.

Civan Gani
Ankara

Uyku

Uyku başımın üstünde döndü durak,
Konacak yer bulamayınca
çekip gitti yine
Düşündüğüm birşey olsaydı ya da
kafamı taktığım, hallederdim kolayca

Belki de en kötüsü bu; içinde engerek
Yılanı gibi çöreklenen şeyi bilememek.
Çok mu anlamsızlaştı yaşam
Yoksa herşey zaten mi boştu?
Benim derdim, dertsiz olmak
Yaşamı fazla ciddiye almak
Bazı gecelerde kendimi kaybediyorum
karanlığın içinde nerede bulacağımı da
kendime soruyorum.
Anlamsızca!

Ezgi Havız
Datça

Muğlak

Hiçkimsenin cevaplayamadığı
"Neden?" ve "Nasıl?" larım var benim.
Sen de onların üstüne yenilerini ekleme
Hepsini kaldıramam ki!
Bu muğlaklık hepsinden beter...

Gökhan Şeker
Aydın

Sevgili yayın yönetmeni, size sık sık
yazmak istiyorum fakat köyde yaşadığım
için, pek imkanım olmuyor. Şiirde yazı-
yorum fakat köyde ciddi anlamda şiir-
den anlayan olmadığı için eleştiri alamı-
yorum veya yapılan eleştiriler şiirimde
yenilik yapma, ya da eksiklikleri gider-
mede de pek etkili olmuyor. Size bir şi-
irimi gönderiyorum.

Anlamlı Yaşam

Yaşam anlamlı olmalı
Gözlerden dökülen yaşlar
Kutsamalı tüm hayatları
Sürgünden dönmeli kuşlar
Sevmenin bedeli;
Hep mevsim bahar olmalı
İkimiz korumalıyız kendimizi
Be ateş parçasıyken,
Sen kar tanesi kalmalı
Buluşurken tenimiz,
Ne ben kül, ne de sen su damlası olmalı
Seller basmasın diye.
Yani; bir çocuk beyninden
vurulurken de
Avucundan bırakmadığı
Taş gibi anlamlı olmalı yaşam.
İşte o zaman sevdiğim
Ben ateş, sen kar tanesi
olarak daima kalacağız.
Ve çocuklarda vurulmayacak
İnan ey sürgününden
Kurtulamadığım...

Reşit Karadağ
Diyarbakır

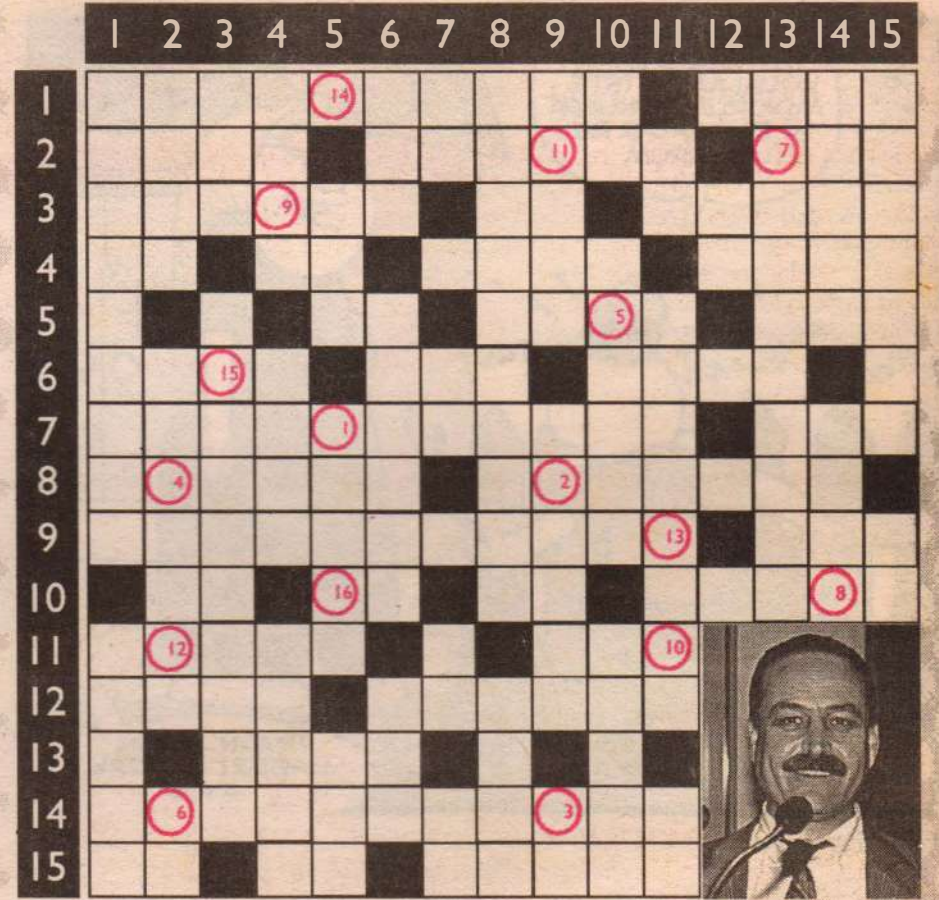
Öyle Bir Şiir

Sana olan his gibi sade
Doğum gibi mucize dolu
Ölüm gibi gerçek olmalı
Öyle bir şiir
Aşk gibi acılı
Açlık kadar sorunlu
Yaşam gibi tek
Ve senin kadar güzel olmalı.

Mert Yükses
Denizli

Bulmaca Buldurmaca Paldır Koltuk Doldurmaca

***** Hazırlayan: ERSİN TEZCAN *****
ersintez@xposta.com

Yukarıdan Aşağıya: 1. Ece Ayhan'ın ünlü eseri - "... Toktay" (manken). 2. Tek, eşi ol-
mayan - Deneyisel sayılabilecek "Pisuvur Tedirginliği" kitabını da yazan İzmirli kadın yazar -
Kiloamper, kısaltma. 3. Pelin Batu'nun İngilizce'den Türkçe'ye çevrilen şiir kitabı (İngilizce-
si Glass'mış) - Ping pong. 4. Töre bilimi, ahlak bilimi - "... Çağdaş" (Gösteri Dergisi yön-
eticilerinden) - Medyumların ruhla ilişki kurdukları zaman, girdikleri özel hipnoz durumu. 5.
"Zamana Dağılan ..." (Nilay Özer'in ilk şiir kitabı) - Kendisini olduğundan büyük gösterip
böbürlenme, yüksekten atma - Teniste Hülya Avşar'ın bile karşılamakta zorlanacağı atış tür-
ü. 6. Aşâğılık, bayağı, alçak - Borsada bir görevli - "... an, çomağı hazırla" (atasözü). 7. Yu-
goslavya'nın plaka imi - Bir kan grubunu simgeleyen harfler - Spielberg'in ünlü bilimkurgu
filmi - Belkelyumun simgesi. 8. Oyunu sahneye koymak - Yapım. 9. Kendine gelmek, ayıl-
mak - Yunan mitolojisinde, içenleri ölümsüzlüğe kavuşturan Tanrı içkisi - Gayret anlatan
bir ülem. 10. Bir harfin okunuşu - Mine ile bezenmiş - Takılmış ad. 11. Sodyumun simge-
si - İsa'nın babasının mesleği - Eski Mısır'da güneş tanrısı. 12. Lavrensiyumun simgesi. 13.
"Mavi Kanatlarla Yalnız Benim Olsaydın", "Her Gece Bodrum" kitaplarının yazarı. 14. Su-
yu sıcak olarak yerden çıkan hamam, kaplıca - Genellikle kürkten, gösterişli kumaşlardan
ya da yün örgüden yapılmış uzun omuz atkısı. 15. Hamamböceği - Kuzu sesi.

Soldan Sağa: 1. Resimdeki Şair - Somurtkan. 2. "... Kutlar" (öldürülen bir yazarımız) -
Bir meslekte yaşça ve kıdemce ileri olan kimse - Bir göz rengi. 3. Federico Fellini'nin doğ-
duğu İtalya kenti - "Hektometre" (kısaltma) - Kadınların süs için yanaklarına sürdükleri al
boya. 4. "Takım" (kısaltma) - Orhan Pamuk'un "Kar" romanının baş kişisi - Emanet, ve-
dia - Dileyiş, dileme, dilek. 5. Rubidyumun simgesi - SSCB'de devrimin olduğu ay - Argo-
da esrara verilen bir ad. 6. Bilir, bilgili - Akciğerleri dinlerken doktorun duyduğu patolo-
jik ses - "Fethi ..." (edebiyat eleştirmenimiz). 7. Hakettiği yeri bulamadığına inandığını
"Buzul Çağının Virüsü" kitabının yazarı - Arnavutluk'un para birimi. 8. Ekleme - Büyük
kötülük. 9. "Berci Kristin Çöp Masalları", "Ormanda Ölüm Yokmuş" kitaplarının kadın
yazarı - Şahsen "Bacardi" türünü içtiğim sert alkollü içki. 10. Berilyumun simgesi - Dün-
yaca ünlü bir otomobil markasını simgeleyen harfler - "Kıta" (kısaltma) - Sıkıntı, dert, ke-
der, üzüntü. 11. Doğramacılıkta kereste olarak kullanılan, sıkıştırılmış talaş ve yongadan
yapılan tahta - Telefon sözü. 12. "... Şehrin İnsanları" (Kemal Tahir'in ünlü kitabı) - Genel-
likle hesaba edilir. 13. "Büyük ..." (Turgut Uyar'ın şiir kitabı). 14. Özdemir Erdoğan'ın kla-
sik olmuş şarkısı. 15. Bir olumsuzluk ön eki - Tavlada bir sayı - Yakanın göğüse doğru inen
devrik bölümü.

Geçen ayın kitap tarihleri: Özge Karlık, Burçe Badanur, Onur Ali Gürbüz, İbrahim Koç, oldular...
Tarihli Ece Temelkuran kitaplarını gönderdik bile... Geçen ay bulmacayı doğru bilenler arasından
kurayla seçilen 5 kişiye Kadir Aydemir'in şiir kitabı postalandı.

KASIM 2003 • AYDA BİR YAYIMLANIR • İmtiyaz Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: METİN ÜSTÜNDAĞ

Genel Yayın Yönetmeni: METİN ÜSTÜNDAĞ • Genel Yayın Koordinatörü: HATİCE MERYEM

Özel Koordinatör: AYHAN BOZKURT • Güzel Koordinatör: MİNE SÖĞÜT • Yavru Koordinatör: SİNAN SÜLÜN • Dizginatör: CEMAL VANLI
Grafik Tasarım: SERDAR KARATAŞ • Trafik Tasarım: MUSTAFA DANACI • Genel Müdür: ORHAN AÇAR • Satış Müdürü: CÜNEYT AYDIN

Adres: İstiklal Cad. Turhol Han. No:373 Daire:7 Beyoğlu/İSTANBUL • Tel: 0212 293 32 77 - 78 • Fax: 0212 293 32 79

ISSN 1303 - 944X • Yayıncı: PAK Basın Yayın • Baskı: İllık Matbaası (0212 880 40 75) • Genel Dağıtım: DPP (0212 622 22 22)

Saat 9'u 5 geçe...

